

MARIO LUZI

Simone Martini'nin
Dünyevî ve Semavî
Yolculuğu

Çeviren: Işıl Saatçioğlu

MARIO LUZI • SIMONE MARTINI'NİN DÜNYEVÎ VE SEMAVÎ YOLCULUĞU

Y A P I K R E D İ Y A Y I N L A R I

SIMONE MARTINI'NİN DÜNYEVÎ VE SEMAVÎ YOLCULUĞU

Mario Luzi, 20. yüzyıl İtalyan şiirinin Ungaretti, Montale ve Quasimodo'dan sonraki döneminde üne kavuşan en önemli temsilcisi. 1914'te Floransa'da doğdu, Floransa Üniversitesi'nde okudu. Çocukluğunda Siena'da geçirdiği birkaç yıl dışında da Floransa'dan hemen hemen hiç ayrılmadı. 1930'larda *Frontespizio* ve *Campo di Marte* gibi dergilerde adı görülen Luzi kapalı şiirin sözcülüğünü eden bu dergilerdeki öbür şairlerin tutumuna daha sonraki yıllarda karşı çıkmış ve "söz ağırlıklı şiir" yerine "insan ağırlıklı şiiri" benimsemiştir. Luzi üzerine *L'Unità e il Molteplice* adlı bir kitabı olan Işıl Saatçioğlu ondan Türkçeye çevirdiği şiirleri tanıtırken "Luzi'de egemen anne duygusunun, sadakat ve doğa duygusunun" da birlikte getirdiğini söylüyordu. "Anneye sadık olan, doğduğu toprağa da sadık olacaktır, yani kendisine can veren her şeye, dolayısıyla yaşama. Doğa Luzi için, Pascoli'nin deyişiyle 'soruların sorulduğu, cevapların beklendiği dindar anne'dir. Ama toprak inatçı ve suskundur, hüznüldür. Bu hüznün Luzi şiirinde insana taşınmıştır ve insanın psikolojik dalgalanmalarının sözcüsüdür."

Başlıca Yapıtları, *La barca* (1935), *Avvento Notturmo* (1940), *Un brindisi* (1946), *Quaderno gotico* (1947), *Primizie del deserto* (1952), *Onore del vero* (1957), *Nel magma* (1963), *Dal fondo delle campagne* (1965), *Su fondamenti invisibili* (1971), *Al fuoco della controversia* (1978), *Per il battesimo dei nostri frammenti* (1985), *Fraasi e incisi di un canto salutare* (1990).

Işıl Saatçioğlu, 1968'de T.E.D. Ankara Kolejinde mezun oldu. Ankara Üniversitesi Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümünü 1973'te bitirdi. 1990-91 yılında Floransa'da doktora çalışması yaparken XX. yüzyıl İtalyan Edebiyatı ile ilgili çalışmalar yaptı. 1996'da Doçent oldu.

Başlıca Çevirileri: Italo Calvino, *Görünmez Kentler* (1990); Giuseppe Ungaretti, *Batık Liman* (1992); Dante Alighieri, *Yeni Hayat* (1993); Mario Luzi, *Sevdiğim Kadınsa Müzik* (1993); *İtalyan Hermetik Şiiri Antolojisi* (1995). Ayrıca Enis Batu'ın *Kandil*, *Sarnıç*, *Plutarkos'un Hayatları* adlı şiir kitaplarını *Imago Mundi* adıyla İtalyancaya çevirdi. Işıl Saatçioğlu'nun kitap çevirilerinin yanı sıra çeşitli dergiler için yaptığı çok sayıda şiir, deneme çevirileri ve söyleşileri ile, gerek Türkiye, gerekse İtalya'nın önde gelen dergileri için yaptığı, şiir dilini ve şiir metni çözümlemesini temel alan çalışma ve denemeleri de var.

MARIO LUZI

SIMONE MARTINI'NİN
DÜNYEVÎ VE SEMAVÎ
YOLCULUĞU

ÇEVİREN:
IŞIL SAATÇIOĞLU

Şiir - 76
ISBN 975-363-653-9

Simone Martini'nin Dünyevî ve Semavî Yolculuğu / Mario Luzi
Özgün Adı: Viaggio terrestre e celeste di Simone Martini
Çeviren: Işıl Saatçioğlu

1. baskı: 1000 adet, İstanbul, Nisan 1997

Yayına Hazırlayan: Birhan Keskin
Kapak Tasarım: Pınar Kazma Çınar
Ofset Hazırlık: Akgül Yıldız
Düzeltili: Birhan Keskin-Işıl Saatçioğlu
Yayın Koordinatörü: Aslıhan Dinç
Baskı: Altan Matbaacılık Ltd. Şti.

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş. 1997

© Garzanti Editore s.p.a., 1994

Türkçe çevirinin tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın
hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi, No: 285 Beyoğlu 80050 İstanbul
Telefon: (0-212) 293 08 24 Faks: (0-212) 293 07 23

İçindekiler

13 • Önsöz

ESTUDIANT **ESTUDIANT**

36 • *Natura, lei*

37 • *Tabiat ana*

38 • *Giovanna*

39 • *Giovanna*

40 • *Lo umilia*

41 • *Onu arıyor arzu*

42 • *Nella mente umana?*

43 • *İnsanın dimağında?*

44 • *Dentro la lingua avita*

45 • *Ecdadın dilinde*

46 • *Chi è – improvvisamente non conosce*

47 • *Kim? - birden tanımıyor*

50 • *Quell'alone, quell'eccitato lembo*

51 • *O hâle, o dipdiri*

52 • *L'uomo — o l'ombra –*

53 • *Akşam çökerken*

54 • *Mondo in ansia di nascere... Ma stretta*

55 • *Doğma telâşında dünya*

58 • *La breccia che mi s'apre*

59 • *Kimbilir*

62 • *Simone*

63 • *Simone*

64 • *Per amore di chi*

65 • *Kimin aşkı uğruna*

VIGILIA DI SIMONE SIMONE'NİN UYKUSUZ ARİFESİ

- 68 • *Calava a picco su di lui il verdetto*
- 69 • Hüküm
- 70 • *Fermo nell'anteluce*
- 71 • Gün öncesi kıpırtısız
- 72 • *In anno domini*
- 73 • In Anno Domini
- 76 • *Aderge al primo oriente*
- 77 • Doğuda ilk ışık doğruluyor
- 78 • *Guizzò una luce d'angelo*
- 79 • Kemerin altında
- 80 • *Via da Avignone*
- 81 • Avignon'dan hareket
- 86 • *Giovanna accovacciata*
- 87 • Mola veriliyor
- 88 • *Genova, meraviglie*
- 89 • Genova, harikalar
- 90 • *Ancora quella ambigua*
- 91 • Hâlâ o müphem
- 92 • *Petrarca*
- 93 • Petrarca
- 94 • *Dormitio virginis*
- 95 • Dormitio Virginis
- 98 • *Notturna la sua anima s'allarma*
- 99 • Endişeyle irkiliyor can gecenin dibinde
- 102 • *Al centro d'una ed universa mente*
- 103 • Tek ve bir aklın merkezinde
- 104 • *Quel viso, quella face*
- 105 • O yüz, o meşale

CAROVANA KERVAN

- 108 • *Ci aspetta*
- 109 • Bizi bekler
- 110 • *Ci apre*
- 111 • Farklı bahar-pazar

- 114 • *Simone e Giovanna*
 115 • Simone ve Giovanna
 116 • *Si agita Giovanna*
 117 • Kıpır kıpır Giovanna
 120 • *C'è – lo sentono, lo sanno*
 121 • Var. - meçhul bilim sayesinde
 122 • *Stelle – periscono*
 123 • Yıldızlar ölür
 124 • *Stupore d'ultramattutina luce*
 125 • Dolunsabah ışığında hayret
 128 • *S'aggronda, ma non piovo*
 129 • Kararıyor sema, ama yağmıyor
 130 • *In giorni di nubi*
 131 • Bulutlu ve buğulu
 132 • *S'infrasca il fiume*
 133 • Yapraklara süzülüyor nehir
 136 • *Tappa e ricovero*
 137 • Konak ve menzil
 140 • *Abbesse*
 141 • Başrahibe
 144 • *L'alba rese volume*
 145 • Şafak hacim
 146 • *Dove avvallava, ora, il tetro camminamento?*
 147 • Nereye iniyordu şimdi?
 148 • *Acqua, notte di sotto i ponti*
 149 • Köprüler altında gecedir su
 150 • *Papillon-sombre*
 151 • Papillon-sombre
 152 • *È fermo il fiume. Sonnacchia*
 153 • Nehir durgun. Uyukluyor
 154 • *Ed ecco che Giovanna, non lei, l'altra*
 155 • Ve işte Giovanna, o değil, diğeri
 158 • *La luce che da lei declina*
 159 • Kadından çekilen ışık
 160 • *Non passi il tempo, non scivoli*
 161 • Geçmesin zaman, kaymasın
 162 • *S'intorbida la luminosa spera*
 163 • Bulanıyor aydınlık sema
 164 • *Si obnubila la mente dell'altra*
 165 • Diğer kadının zihni sisli

- 168 • *E ora lui si ammala*
 169 • Ve şimdi, hastalanır Simone
 170 • *Notte gli è intorno. E, sola*
 171 • Yanı yöresi gece. Ve, yalnız
 172 • *Nel bagaglio di Simone*
 173 • Simone'nin bavulunda
 174 • *Oloferne?*
 175 • Holofernes?
 178 • *Nera croce a cui era*
 179 • Câninin
 180 • *La donna del sicario*
 181 • Câninin kadını
 182 • *Via, chiudere nell'involucro quei fogli*
 183 • Haydi, zarfa koyalım o kâğıtları
 184 • *Lied-aubade*
 185 • Lied-aubade
 186 • *Primo cantore*
 187 • İlk şarkı
 190 • *Perché nascere ancora?*
 191 • Doğmak ve doğmak durmadan, neden?
 192 • *Alba, quanto fatichi a nascere!*
 193 • Şafak, ne zor bir doğum bu
 196 • *Quel vegliardo che quasi quasi danza*
 197 • O ihtiyar dans ediyor sanırsınız

**DOPO LA MALATTIA - DELIRI, VANEGGIAMENTI, VISIONI
 HASTALIĞIN ARDINDAN - CİNNET, HEZEYAN, GÖRÜMLER**

- 200 • *Se, lei, si leva*
 201 • Güneş, ve kadın doğruluyor
 204 • *Si leva, quasi un alleluia, lei*
 205 • Bir minnet nidası gibi kadın, kalkıyor
 208 • *Dov'era lui?*
 209 • *Simone neredeydi?*
 210 • *Le scende per le braccia*
 211 • Kollarından kayıyor kadının
 212 • *Non ancora il radioso degli alberi*
 213 • Ağaçlar parlamıyor henüz
 214 • *Ti prego, non ritornino*
 215 • Yalvarırım dönmesin

- 218 • *Di che questa penuria?*
 219 • Neyin yokluğuydu?
 220 • *Guardalo, si dona*
 221 • Bak, sungu bu
 222 • *In acqua e in aria*
 223 • Suda ve havada
 224 • *S'ammassa Roma, raggruma*
 225 • Birikiyor Roma, esmer
 226 • *Tra i monti tale e quale*
 227 • Tepelerde tam böyle
 228 • *Tentavano l'aria*
 229 • Sınıyorlardı havayı
 230 • *E gli aromi?*
 231 • Ya râhiyalar
 232 • *Non ha senso l'istante. Ne ha il tempo*
 233 • Lâhzanın anlamı yok. Zaman farklı

SIMONE E IL SUO VIAGGIO **SIMONE VE YOLCULUĞU**

- 236 • *Vibrò*
 237 • Sıvı esîr
 238 • *Forte. Forte la luce*
 239 • Güçlü. Güçlü ışık
 240 • *Le prode verdi, il flusso d'acqua e luce*
 241 • Neftî kıyıları, su ve ışık akısı
 242 • *Leone*
 243 • Aslan güneşi
 246 • *Durissimo silenzio*
 247 • Sükût, kaskatı
 248 • *Ira*
 249 • Gazap
 252 • *San Sebastiano*
 253 • Aziz Sebastiano
 256 • *Si approssima Firenze*
 257 • Yaklaşıyor Floransa
 260 • *Perché ti crucci?*
 261 • Neden küskünsün?
 262 • *L'incubo, il rivale*
 263 • Kâbus, rakip

- 264 • *Nel ricordo o nel presente?*
 265 • Anılar mı? Bu an mı yoksa?
 266 • *Discese su Firenze una triste sera*
 267 • Hüzünlü bir akşam indi Floransa'nın üzerine
 268 • *Pietre, aria, il chiaro rudimento*
 269 • Taş, hava, belirlenmiş esaslar
 274 • *Ma ora s'ammanta*
 275 • Ama şimdi, çividî
 276 • *Non chiederle altro*
 277 • Başka şey sorma Giovanna'ya
 278 • *Esce dalle riserve*
 279 • Çıkıyor kuytudan şer
 280 • *Squillò, luce*
 281 • Çınladı Temmuz
 282 • *Pasceva noi, tutto di noi brucava*
 283 • Çayır çimen bizdik, bizimle beslenirdi
 284 • *L'universo, i morti. Ne immagina*
 285 • Kâinat ve ölüler. Onları esîrde
 286 • *Prima la grazia, poi la forza*
 287 • Önce ihsan, sonra kuvvet
 288 • *Di quel flusso di vita*
 289 • Hayâl meyâl bir iz

LUI, LA SUA ARTE

SIMONE VE SANATI

- 292 • *Dove mi porti, mia arte?*
 293 • Ey sanat, nereye taşırırsın beni?
 294 • *Terra ancora lontana, terra arida*
 295 • Toprak uzak hâlâ, kurak toprak
 296 • *Mi guarda Siena*
 297 • Siena bakıyor bana
 298 • *Infrapensieri la notte*
 299 • Gece vakti düşünceler
 302 • *Arte, cosa m'illumina il tuo sguardo?*
 303 • Ey sanat, bakışın neyi aydınlatır bana?
 304 • *Risveglio inquieto, angelica*
 305 • Huzursuz uyanış, meleksi
 306 • *Stasi - morta l'immagine*
 307 • Sabit - ölü imge

- 308 • *Pittura, mi mancavi. Infine, eccolo*
 309 • Ne özlemişim resmi. İşte geldi sonunda
 310 • *Stelle alla prima apparizione*
 311 • Yıldızlar, ilk belirildiğinde
 312 • *E ora lo conduce la vacanza*
 313 • Ve şimdi, âvarelik
 314 • *Nuovi luminosi incanti*
 315 • Yeni tılsım, aydınlık
 316 • *Sibilla*
 317 • Kâhin
 320 • *Si ritira da me lei, mia città*
 321 • Çekiliyor benden şehrim
 322 • *Un attimo*
 323 • Cihanda birliktelik
 324 • *Rimani dove sei, ti prego*
 325 • Olduğun yerde kal, lütfen
 326 • *Era paradiso, già?*
 327 • Şimdiden cennet miydi?
 328 • *Scritto, sì, ma in quale*
 329 • Evet, yazılı da
 330 • *Punto estremo*
 331 • Son nokta
 332 • *In quale punto*
 333 • Hangi noktaya
 334 • *Ti perdo, ti rintraccio*
 335 • Kaybederim seni ve bulurum izini
 336 • *Estrema sua vecchiezza*
 337 • Hayatın son demi mi

INTERMEZZO

ARA

- 340 • *Seme*
 341 • Tohum

ESTUDIANT (II) - PEREGRINAZIONI, MEMORIE

ESTUDIANT (II) - SEFERİLİK, HATIRALAR

- 350 • *Notte, notte dalmatica*
 351 • Gece, Dalmaçya gecesi sanki

- 352 • *Non tutto, molto*
 353 • Hepsi değilse de
 354 • *Chiara*
 355 • Aydınlık lâcivertle
 358 • *È il lampo*
 359 • Yıldırım bu
 360 • *Riappare - e non è né passato*
 361 • Yeniden belirir - üstelik ne geçmiş
 364 • *S'aggronda l'appennino*
 365 • Bütün boğazlarında
 366 • *Non ha mente a niente*
 367 • Aklnı veremiyor hiçbir şeye
 368 • *Pilato, secondo Simone*
 369 • Simone'ye göre Pilatus
 370 • *Scivola giù, sfracando*
 371 • Hırsız gibi kayar

ISPEZIONE CELESTE SEMAVÎ TEFTİŞ

- 374 • *Dinanzi eccole a un tratto*
 375 • Önünde, işte birden
 380 • *Riemerge in lontane chiarità*
 381 • Uzak duruluklarda dirilir
 384 • *Pasqua, ora, nuovamente*
 385 • Paskalya, şimdi ve yeniden
 386 • *Brani di tempo e storia*
 387 • Zamandan ve tarihten parçalar
 390 • *Tutto è angustia intorno, tutto*
 391 • Her şey endişe etrafında, iftira
 394 • *Non girasoli, frumento*
 395 • Günebakan değil, buğday
 398 • *Dove ci sorprende il giorno?*
 399 • Nerede yakalar bizi gün
 400 • *S'accorge il tempo*
 401 • Hızının farkındadır
 402 • *S'accovaccia, s'allunga*
 403 • Kıvrılır, uzanır
 404 • *È, l'essere. È*
 405 • Vardır varlık. Vardır

Önsöz

İz yoktur yılların içinde benden,
ayak izleri yalnız; nasıl anlatır
bir yolculuğu çölün kumları üzerinde.

Primizie del deserto, 1952

Tezgâh ve ömür

Şairin yolcu ile özdeşleştirildiğini hepimiz biliriz: çoğu zaman bir odada, bir yazı masasında, papirüsün ak, opak yüzünde çıkar yola, sancılı döner hem, ve döner sonra; tekrar ayrılmak üzere. Yazıya sürgündür; yaşar, sınar ve öğrenir. Hayatın akısında, o tuhaf, anlaşılmaz mayasında çoğu zaman pusulasız ilerlerken kelimeye tutunmayı, ona sığınmayı, Dil ile diller, Kelâm ile kelime, bütün ile parça arasında, med ve cezir, onun yüreğinde bir duruş, bir hiza aramayı dener kendisine. Avrupa Simgencilikinden XX. yüzyılın sonuna gelip dayandığımız bu bir asırlık zaman diliminde, 'kelime'nin kirliliğinden arındırılıp kaynak anlamına kavuşturulması, ya da çağımızın dilleri ve gürültüsü içinde kirlenmeye terkedilmesi yolunda birçok güzergâhı denedi Batı şiiiri. İtalya'da kalacak olursak, altı ana çizgide ilerledi şiiir: Campana ile imgenin dönüş-türme gücü, Ungaretti ile kelimenin arındırılması, Luzi ve Hermetikler kuşağı ile bir söylem kurulması, her iki kuşak arasında kendisine özel bir yer açan Montale ile "olanaksız bir söylem", ve

“şiiir Parmalat’ tır”¹ diyerek, şiirin reklâm dili dahil bütün dillerle içiçe yaşadığını, ve çağdaş şairin ellerini kirletmekten korkmaması gerektiğini savunan Zanzotto ile ‘kelime’ nin bir ‘gösteren’ ler denizinde yasaklı bir söylem² içine sindirilmesi gibi yolları sınıadı şiir. 1950’ler kuşağı ise, örneğin Milo de Angelis, unufak bir dünya karşısında simetriden yoksun bir söylem kurarak sessizliği kelimenin yüreğinde duymaya, Valerio Magrelli, geçmişte simgeleme gücü yüceltilen nesne’yi, şiirin içinde bütünıyla güçsüz kılabilmeyi, Giuseppe Conte ise mitos’ ta çıktığı yolculuğu sürdürmeyi deniyor.

Mario Luzi, 1989 yılında benimle yaptığı bir söyleşide “İmanın nesnesi nedir?” diye soruyordu kendi kendisine, ve şöyle yanıtlıyordu: “Bilirsiniz Dante cennette iman sınavından geçerken, San Bernardo’ya bu sorunun cevabını verir. Şahsen ben, bu nesnenin gerçekte ne olduğunu bilmiyorum, ama kendi adıma şunu söyleyebilirim: İnsan gelecek zamanı, kendisinden farklı olanı ve çeşitliliği yaşamalı. Ben, görünürde bizi çevreleyen şeylerin sınırları içine kapatmadım kendimi. Hic et nunc’u seçmedim. Laik kişi böyle bir seçim yapabilir. Ben Tanrı’ya inanıyorum.” Mario Luzi’nin pusulası hep bu iman oldu: yolculuk çoğullukta başladı hep, ve Tek ve Bir olana kavuşmaya çabaladı. Onun şiiri Kelâm ile kelime’ nin yüzleştiği bölgede örüldü: Tarih’in içinde çoğala, dönüşe bozulan kelimenin yüreğinde Kelâm’ın tek’liğine, biricikliğine duyulan iman ile çıkılan seferin öyküsü oldu. Gene aynı söyleşide, şiirini kuran temel kaygıyı şöyle açıklıyordu Luzi: “...modern dünyanın önerdiği bu çoğulluğu, bu varsayımlar ormanını bir bütüne, bir birliğe ulaştırabilme kaygısı bırakmıyor yakamı. Eziyetli bir tutku bu. Dante’nin bir doktrini vardı ona yardım eden, bir felsefesi, bir imanı vardı onu yatıştırın, güçlü kılan; dünyayı, modern insanın sahip olmadığı bambaşka silâhlarla göğüslüyordu, doğal olarak. Bunların eksikliği karşısında ya hayıflanmalı, ya da hayal etmeliyiz: benim durumum biraz böyle; birleştirici bir neden bulmanın azaplı arzusunu taşıyorum. Öyle bir neden olmalı ki bu, dünyayı yeniden eski uyumuna kavuşturabilmeli, onu, bizim algıladığımız gibi, şiddet ve çatışma içinde paramparça değil, bütünlüğünde gösterebilmeli.”

Mario Luzi’nin 1935’de yayımlanan ilk şiir toplamı *La barca* (Tekne) bu bütünlüğe bir çağrıdır aslında; parça’dan bütüne varabilmenin sancısını taşır. Dante’nin, Guido ve Lapo’yu aynı tekneye, ortak bir esrimeye çağırdığı ünlü sonesini anımsatan, “Dostlarım, bir tekne bekliyor bizi” dizeleriyle çıktığı yolculuk, 1963’te yayımlanan *Nel magma*’ya (Magma’nın içinde) kadar, bir diyalog ara-

yışını, ve küçük öykülerde kavranan, serimlenen hayat ile, varlıklarıyla şairin ben'ini besleyen, ona, değişime yazgılı, karmaşık bir kimlik sunan figürlerle ilişki kurma tutkusunu öne çıkarır. Bu 28 yıllık dönemde Luzi şiiri, kitapların adlarından³ da anlaşılacağı gibi, dışa açılma ve içe kapanma, umutla umutsuzluk arasında gidip gelir gelmesine, ama 'ben' ve dünya, iç ve dış, birlik olarak ben ile parçalanmışlık olarak dünya arasındaki uyumu arar hep. "Kendi imgelerini yakmış, tüketmiş, savaşın eşiğinde duran, sıfır noktasında bir adamdım" dediği dönemin ürünü olan *Avvento notturno*'da birlik arayışı doruğuna çıkar; nitekim şair İsa'nın zuhrunu gece beklemektedir. Anne figürü, kozmik açılımda önemli bir görev yüklenir. Gelecek bir bilinmezdir, gövdesiz, cisimsiz, uçucu, bir görünüp bir kaybolan figürlerle doludur kitap. Zamanın akışı, değişim ve başkalaşım, dışı figürlere bağlanır. Fonda gecenin koyul lâciverdi, ve İsa'nın görünüşüyle belirecek o köredici ışığın umudu vardır. Luzi şiirinin hücrelerine sinen bu ışık tutkusu, son kitaba, *Simone Martini'nin Dünyevî ve Semavî Yolculuğu*'na kadar yoğunluğunu koruyacaktır. *Un brindisi*⁴ savaş yıllarının kitabıdır: Tuhaftır, Quasimodo ve Montale gibi birçok şairin kabuğuna çekildiği bu dönemde Luzi, diyaloga açılmıştır. O dönemi şöyle anlatır: "Sonradan savaş, kendimi kapattığım bu çemberde büyük bir gedik açacak, ben de bu gedikten kafamı dışarı uzatıp, cevapsız sorularıma cevaplar arayacak, ağır ağır konuşmaya başlayacaktım. Belki de bu dönemde yoğun bir kişisel dil arayışı içinde oluşumun nedeni, bu konuşma ihtiyacıydı" Nitekim Luzi bu dönemde imge üzerinde çalışır, imge söylemsel bir işlevi yüklenmiştir; bütün diğer söylemlerin yerine geçer. Metnin iç hareketi ise şeylerin sabitliği ve hareketliliği arasında kurulur: ben'in, şeylerin dinamiği içindeki akısını aktarır yazıya. Ritimden imge doğuran Eliot'un aksine, Luzi imgelerden doğurur ritmi. Diyalog ihtiyacı, "henüz tanımadığı" (dokunulmamış, tertemiz, ve dolayısıyla o "ilk değeri bozulmamış") kadın, dışı bir "sen" karşısında sürer. "İnsanda, insanla ilgili her şeyde kalıcı, sağlam, gelip geçici olmayan ne varsa tümünün kadınsal bir niteliği olduğuna inandım hep" diyen Luzi'nin ilk yazdığı dizeden, bugüne, *Simone'nin Yolculuğu*'ndaki en önemli dramatik kişilerden Giovanna'ya kadar, "insanla doğa, insanla tüm evren arasındaki ilişkinin can damarı" olarak kabul ettiği kadına, ve doğası "dışı" olan⁵ şeylere yüklediği sorumluluğun kökleri Stilnovizm geleneğine dayanır, ancak Luzi'de dağınık, unufaktır bu figür, hep kaybolmaya yazgılıdır. Hermetiklerin anahtar sözcükleri "bekleyiş" ve "yokluk" hakimdir bu yılların şi-

irine. Ve Luzi, bütünlük arayışını şiirin dili üzerinde yoğunlaştırmaya başlar.

1952'de yayımlanan *Primizie del deserto*'da Luzi, *Çorak Ülke*'yi anımsatan bir üslup ve tınıyla çağdaş dünyanın ıssızlığını, içinde yaşadığı uygarlıktan duyduğu tedirginliği sorgular. Bu çölden, bu çorak topraklardan, turfanda (bu sözcükle kastedilen element'in kaynaktaki değeridir), erken ürün yeşertecektir Luzi. *Divenire*, yani değişerek olma, başka bir şey haline gelme, hep kaynağın temel değerine, yani hafıza'ya bağımlı olarak sorgulanır. Ancak, kaynağa uzanabilecek kadar güçlü değildir hafıza: *Primizie del deserto*'da, "onanmaz zamanına bak portakalın, / ve bademin kısacık süresine, unutmaya taşıdığım günlere, / savurduğum buğdaya, dönüşerek" diyen Luzi, Campana'nın "hatırlamayan hatıra" ile tanımladığı "unutuluş bölgesi"ni kastetmektedir aslında. Kaynak ile şimdi, asıl ile sûret arasında salınan sisli, puşlu sarnıçtır bu. *Simone'nin Yolculuğu*'nda sözü edilen "beyhude hafıza"dır.

Onore del vero ilginç bir tezatla mühürleşir: Hakikatle yalan yüzyüze bakar burada: "huzursuzum, seni çağırıyorum ruhum, bildik ve bilmedik her yerden/ .../ rüzgârın bir yerinde, /ebedî kasırganın bir yerinde;/ zayıflık de, alçaklık de istersen/.../ yalan söylüyorum..." diyen 'ben' hakikate varma uğruna yalan söylemektedir. Luzi'nin 5 yılda yazdığı 26 lirigi içeren bu تنها kitap, bir anlamda teslimiyetin işaretidir: şeyler ve biz değişiriz; değişmeliyiz de, ancak geldiğimiz kaynağı ve onun önemini unutmamalıyız: Kitap, yarım yamalak işaretler, silik izler taşır. "Aslında" anlamına da gelen kitabın adı ile büyük bir tezattır bu. Latince kökeni "*confiteur*"dan yola çıkarsak anlarız ki bu kitaptaki ben "inanarak söyler"; derine, çok derinlere gömülü günahını itiraf eder. Bu itiraf tınısı ve sırdaşlık tonu bir sonraki kitapta⁶ da varlığını koruyacaktır, ancak Luzi, dinlemeye büyük fırsat tanır bu dönemde, hayatın içinde ve şeyler arasında saygıyla dolaşır, ve dinler. Hayat, yaralayan olgular bütünüdür: "hayat" ve "yara" sözcükbirimleri ve im alanları, yoğunlukları azalmadan sürer bir kitaptan diğerine. Yıllar sonra, *Simone'nin Yolculuğu*'nda, çok özlediği bütünlüğün, "yekpâre uzam" ve "yekpâre zaman"ın karşısında yanıtız, ıssız bir soru, durur: "Yeniden kuruyor dünya kendisini, birleşiyor: /maksadı tamamlamak mı beni, yaralamak mı? - / Simone hâlâ esrik, kapılmış / çocuksu, çocuksu soruyor kendisine."

Luzi şiirinde *Nel magma* (1963) ikinci dönemi başlatan önemli

bir kavşaktır: çoğulluğun sorgulanması ağırlık kazanır: şair, magmanın ortasında, büyük bir heyecan/heyelan içinde tanıklığını üstlendiği bitimsiz bir başkalaşımın merkezine yuvalanır, iki kişinin sanki yapayalnız oldukları metafizik bir ton içinde her türlü olgu ve olayı, içerdikleri karşıtlık ve çelişkiyle, bir bütün olarak kavramayı dener. "Biçimden yoksundur dünya henüz", bir kıvamdır sadece; zaman ise bir akı. Bu magmaya, bu akıya biçim verecek, süre biçecek tek şey 'kelime' olabilir ancak. Bu noktadan ileriye, bugüne kadar Luzi hep dibe, derine, sokulur; görünmezi⁷ arar. İki ateş arasında bocaladığı, 'ben'in bir bütünü küçücük parçası olarak öne çıktığı, dünyanın oluşumunu, kaynağını, varlığın önlenemez dönüşümünü, biçimsel düzlemde, cevapsız sorular, yatık, askıda kalan yarım dizeler, tamamlanmamış şiirlerle sorguladığı *Al fuoco della controversia*, 1978 (Karşıtlığın Ateşinde) adlı toplama kadar bilgi'nin yüreğinde dinmez bir hastalanmayı yaşar, zamanın ve tarihin biribirinden kopardığı, karşılıklı düşürdüğü her şeyi bütünlemeyi dener, kendi psikolojik öznelliğinden feragat ederek çoksesli bir bilincin sözcülüğünü üstlenir. Yolculuk sürmektedir: "yaşlı ve genç, / bir yazgıda buluşmuşuz" dizelerine benzer dizelerde Luzi'nin yanında hep bir yol arkadaşı, itiraflarını yönelttiği alter-ego'su vardır, onunla konuşur. Bu dönemin şiirine, sorgulayan bir düşünce başat olur: kaos, yaratma edimi için gerekli bir ilkedir; nitekim metinde hareket yüklü fiiller yoğunluk kazanırlar. İzlek giderek esenlik umuduna doğru kaymaktadır. Bir bütünü dağılmış parçaları olan bizleri vaftiz ritüelinin güzelim anlamında⁸ esenliğe götürmeye soyunur. Dünya ile yeni, güçlü bir dayanışma içindedir, şiiri kuran sözcüğün birleştirici gücüne inanır. Doğa ve Tarih'in çağdaş insanın bilincine durmadan yönelttiği, çoğu zaman çözümsüz kalan kuşkuları sorularla taşır metne. *Battesimo*'nun merkezinde yer alan bölüme *Bruciata la materia del ricordo* (Anıların Özdeği Kül Olmuş) adını vermesinin nedeni, insanın önlenemez değişimi karşısında yenilgi duymak yerine yeni bir bütünlüğe, yeni bir yekpâreliğe açılmayı denemektir, diye düşünüyorum. Başka bir deyişle *hatıra*, ben'in hatırladığı, doğrudan, psikolojik ve belirli bir şey olmayabilir pekâlâ, daha geniş, daha yaygın, her şeyi kapsayan ve kavrayan bir şey de olabilir: "Ama gene de Şubat, ya da Mart sonu: / bahar yok henüz,/ ürperen, tılsımlı o bulut var,/ havada o beyaz yalaz, / o yelkensi tül, ipek ve sim, / her şey; anlamın, yılın bu kıvrımında / olsun istediği her şey; / ilk tekne, salıkım söğütlerin ilk yeşili, / suda ilk rota / yarış teknesinin kırdığı

dümende. / Her şey var, her şey, / her şey, hayretlere düşürecek biçimde”

Yolculuk sürer sürmesine, ancak gençlik yıllarının “tekne”si, başka bir deyişle “anıların özdeği”, yeni bir rotayı denemektedir burada: şair, hayatı, her şeyi bütünlüğünde saran, sarmalayan yeni bir sevgi kantos’unu, varoluşun içindeki bir uyum, bir *allure* olarak kavramayı öğrenmiştir artık. Bu yekpâre şarkıda Luzi’nin *kelime’si*, dinlemeye, yani sessizliğe büyük özen göstererek dünya ile bir âhenk kurmaya çalışır. Luzi’nin parça’dan bütün’e yolculuğu, *reductio ad unum’a*, yani Tek ve Bir olana varma çabası, bir sonraki kitapta giderek sessiz kalma/söz alma ikileminde yoğunlaşacaktır. Tek olanın yanında mı, çoğul olanın yanında mı yer alacaktır Luzi?

Fraşi e incisi di un canto salutare, 1990 (Esenlik Şarkısının Cümleleri ve Notaları) bu ikilemi hem körükleyip, hem dindiren, Dionigi Areopagita’dan bir alıntı ile açılır: “Biricik sevgiden nice sevgiler çıkardık biz”. Bir tek addan, o ilk adı kemiren ve çürüten, şairin kendisini giderek daha yakın hissettiği o ilk sessizliği zedeleyen, onu bir kaosa dönüştüren adlar türemiştir. Ağrıyı körükler, çünkü bozulmayı imler; dindirir, çünkü Luzi’nin dediği gibi, “zaman zaman ayaklanan bu birkaç kelime, bu sevgi şarkısı, görünürde bölünmüş olan her şeyi birbirine kavuşturur yeniden” Nitekim kitap doğru bir dili yakalama, ve o büyük sessizliği, metin içinde “dürtü”ye dönüşen “cümleler” ve “notalar” ile usulca katetme uğraşısı üzerinde odaklanır.

Luzi’nin tiyatroya ilgisi⁹, söz ve susku, çoksesselilik ve çeşitlilik, diyalog ve karşıtlık üzerine düşündüğü yıllara rastlar. Luzi’nin, Dante geleneğine bağladığı bu “şiir içi oyun yazarlığı”, ayrı amaçları, ayrı coğrafyası olan bir tiyatro değildir Luzi için: onun dramadan talebi, farklılığa bir şans tanımak, sesini başka seslere ödünç vermek, lirik şairin genelde feda etmek zorunda kaldığı kişilere, şeylere, durumlara söz hakkı tanımaktır. 1984 yılında Santa Croce’de yaptığı *Il silenzio e la voce* adlı konuşmada şöyle diyordu: “Tiyatro zihninin mekânıdır. Kelime söylenir orada, doğacak yeni bir kelimeye, ya da, gene ona geri dönen sessizliğe sungudur – ama sessizliğin kendisi de kelimedir, özellikle tiyatrodadır. Ete kemiğe bürünme önemlidir orada; kişiler, maskeler, kişilikler. Ama onların hepsi birçok sesi taşır gırtlaklarında (tek bir sestən kopan, çoğalan seslerdir bunlar), ve bilginin kapısını tıklatan o biricik sese kavuşmak üzere birleşmeye uğraşırlar”

Yolculuk sürer; ve Mario Luzi seksen yaşında, drama ve lirîği bünyesinde eritmiş bir kitapla, *Simone Martini'nin Dünyevî ve Semavî Yolculuğu* ile varır bize. Bir moladır. Sürecek, ve yolculuğu sürdürecektir Mario, bundan hiç kuşuk yok.

Esrar ve Mühür

Simone Martini'nin Dünyevî ve Semavî Yolculuğu karşısında Mario Luzi okuru önce birkaç izdüşümü üzerinde düşünmeli, diyorum: ressam ile şair, madde ve biçim, dünya ve sema, ve her şeyi tek bir seste deriştiren yolculuk.

Luzi'nin sanat eleştirisi konusunda *kalemşör*'lüğe soyunmadığını biliyoruz. Yılların içinde, sergi kataloglarına dostları için yazdığı önsözler, sergi açılışlarında yaptığı duyarlı, isabetli, sayıları oldukça kabarık konuşmalar birikmiştir yalnızca. Hemen hepsinde Luzi'nin vurguladığı ana unsur renk ve imge ilişkisinin yaratı sürecindeki temel işlevidir: renklerin adlarını telâffuz etmeksizin, kâğıdı rengârenk kılabilen Leopardi'ye göndermeleri vardır. Rengi, sürekli ayrılıp birleşen çizgilerle yarattığı, hep semaya doğru biriken figür öbeklerinin, gözü bir çekip bir iterek yaşattığı gerilimi dile getirdiği o huzursuz, narin ve seçkin duyarlılığına malzeme edinmiş Pontormo'ya; ustası Gustave Moreau'nun "renkler düşünölmeli, düşünölmeli, imgelenmelidir" sözlerinden de yüreklenecek, rengin tek başına imgeyi yaratabileceğine inanan Matisse'e göndermeleri vardır. Wagner'in "bütün sanatlar bir bütönlüğe doğru akar" (bu alıntıyı bir konuşmasında kendisi kullanmıştı) sözlerinden hareketle Luzi'nin varmak istediği, yaratı sürecinin, nesnel gerçeklikten yola çıkan şiirsel duyarlılığın ve kromatik yoğunluğun birbirini bütünleme süreci olduğudur. Bu buluşma bilinçaltında gerçekleşir. İşte bu tekvin noktasında durur, Mario Luzi. Toscana'lı ünlü ressam ve yontucu, yakın dostu Venturino Venturi için yazdığı¹⁰ güzelim lirikte: "Orada olmak, esrarların ilk / ve en çıplağı – soruyorum / hummalı, neden, / niçin, soruyorum. O, kayıyor / profiline doğru, / ete kemiğe büründüğü yontunun, altında kayboluyor / dalga dalga karanlığın" dizeleriyle Mario Luzi, Venturino'nun figürünün, esrarın ve muammanın kişileştikleri o yaratım ânına bir vasıta olduğunu, o ânın ise "dalga dalga bir karanlık", bütün mantıksal açıklamalardan taşan bir "bilinmez" olarak esrarını koruduğunu anlatıyor. Ve biz, "dalga" im ala-

nının kurulmasıyla tekrar başlara, "tekne" yıllarında, hayatın enginliğine açılmaya hazırlanan o genç adama, kendi oluşumlarından hayrete düşen yaratım süreçlerinin meydana gelişlerindeki o "karanlığa" geri dönüyoruz. Şöyle sürüyor şiir: "Farkettiğim / düşünceler, havada / titreşen, dipdiri, / dokunulmamış taşla / biçimli taşın arasında. Ey atölye." İşte bu iki nokta arasında, biçimini arayan madde ile, biçimine, yeniden değişmeye yazgılı biçimine kavuşan madde arasında olup biter her şey: sürpriz, hayret, ilk çıplaklığın, Fransisken anlamda doğabilmenin, sanatsal yaratımın derin ediminde, dünyanın yeniden ve yeniden doğuşuna duyulan büyük arzudur. Esrarın ve muammanın nesneye ve biçime dönüşükleri anda bile, özdeğin kaynağındaki ilk biçimsiz'liğin izini taşıması, Luzi'deki derin din duygusunu besleyen en önemli unsur olarak yerini korumuş, koruyacaktır.

Simone Martini'nin Dünyevî ve Semavî Yolculuğu ile Luzi büyük bir senteze soyunur: fanî ile ebedî olanın ete kemiğe bürünerek kelimeye dönüştüğü ânı kayda düşebilmeyi, insanın zaman ve anlam içindeki dönüşümünün, başkalaşımının esrarını, "o mahrem akı"yı, "insan ve kutsal'ın plazmasını" şiire aktarabileceği bir alfabe'yi dener. Dramaya yaslanan yapısıyla kitap, Dante geleneğinin özünü oluşturan çeşitliliğe, diyalog ve karşıtlığa olanak tanır. "... kişiler, maskeler, kişilikler. Ama onların hepsi birçok sesi taşır gırtlaklarında (tek bir sestən kopan, çoğalan seslerdir bunlar), ve bilginin kapısını tıklatan o biricik sese kavuşmak üzere birleşmeye uğraşırlar" diyordu Luzi. *Simone'nin Yolculuğu*, bölümlemeleri açısından tıpkı bir drama'nın dağılımını anıttırır: Örneğin « Estudiant» kısa bir süre, yalnızca başta ve sonda, önce girişi sağlamak, ardından da teyid etmek üzere, öykünün içinde ve dışında oluşunun nedenlerini açıklamak için oradadır; bu yolla, hayatın belli belirsizlik, ele avuca gelmezlik sorunsalını, Goethe'nin *goliardia* izleğini hatırlatırcasına, gözler önüne sermektedir. « Kervan » adlı bölümde Simone'nin hastalığı, bir karanlık ve bungunun dibine çeker onu (*Saint Jacques hospitalier*); ardından *Lied-Aubade*, ve onu izleyen diğer şiirlerle iyileşme başlar, ağır ağır kuşların şarkılarına, ışığa varılır. Bu iyileşmede Giovanna'nın alçakgönüllü ve tahammüllü, gizemli kadın doğasının büyük etkisi vardır. Simone, evrensel bir *pietas* soluğunun kolektif "tohumu"nun, insan yazgısının sesidir, bu kitapta. Bu uzun gövdeli şiirde, insanın ve kutsalın iççeliği, hayatın anlamı ve insanın yazgısı üzerinde düşünür. Kitap, seslerinin her birinde, ayrı bir nabız gibi atar, ancak Simone'nin öyküsü biyolojik açıdan

canlı bir organizmadır, ve her bir sesle, ayrı bir uyum kurar. Luzi, var gücüyle mistik bir teslimiyetin yalınlığına ve dinginliğine varmaya çalışmaktadır bu kitapta. "Doğaüstü bir huzur" noktasıdır aradığı, varlığın dansına uysal ve ağırbaşlı ayak uydurmak, bo-yunduruğa boyun eğmektir: ancak her defasında, dönüşümün, fizik ve metafizik bütün aşamalarını ağrıyla kateder yeniden. Bu ağ-rının tonları, ritimdeki çeşitlemeleri getirir beraberinde: kasılma ve çözülme, tıkanma ve akışkanlık arası sürer metin. Mısralar, edebî her türlü kristalleşmenin ötesinde, "bitimsiz kucağın" derinliğinden gelecek olayların gerçekleşeceği ânı kavramak istercesine unu-fak olmuştur. Luzi'nin kelimesi, hepimizin içinde, başkaları adına söz alan ruhun çoğul sesine kendi yüreğinde yer açabilmek için korlaşır, dağılır, kendisini sorgular, hatta zaman zaman silinir de. Yalnızca şairin yüreğinden, yalnızca onun sesinden yükselmez dünyanın sözü; "asırların oyduğu / olaylardan biçim almış" bir sözdür, her bir seste, kendi kendisiyle konuşan dünyanın sesi vardır; Tanrı orada arar kendisini, orada bulur. Hayat, kutsalı ve insa-nıyla hayat, kozmosun yüreğinde konuşur. Ölümle ve yıkımla, ağ-rıyla ve kuşkuyla içiçe de olsa şiir, yaşadığımız sürece hayatı, beni-gi bir bilginin yalın, tartışılmaz ilkesi gibi kabul etmemizi önerir. Kendisiyle birlikte bu heyecanı paylaşmamızı, yaradılışımızın özündeki bu kırılmalılığı sevmemizi talep etmektedir Luzi bizden. Luzi'nin dizeleri, oximoron ve neolojizm'lerle alabildiğine kapa-nıp açılan bir dilin içinde bir dem dağılıp bir dem derişerek varlığı ararlar. Her şey, özgür ve gemlenemez görünen, kasılmış bir ener-jinin titreşimi ile katedilir; her yaratığa can veren, onu sürükleyen, ve lebalep dolduran bir akıdır bu. Her hayatın yüreğinde yaşanan dramdır. Luzi, nefes nefese Tanrı'yı arar bu kitapta, ve onu, yarat-ma denen edimin gündelik seyrinde bulur. Kendisi ve bütün ben-zerleri için Luzi'nin dilediği, arzulanan, ancak bir türlü ulaşılamayan o "som uyumun" vaftizidir. Ve Simone'nin öyküsü, bütün ihti-lâfların ötesinde, tek bir nabızda atan, "biricik seste" bütünleşen, çoğul esenliğin beklentisi ile sona yaklaşır: "Işığın zuhrunu / bek-liyoruz hepimiz, / bizi özgür, birbirine bağlayan."

Mario Luzi, *Simone Martini'nin Dünyaevi ve Semavi Yolculuğu* ile, hayat denen çoğulluk ve karmaşıklıktan ilk gençlik yıllarını geçirdiği Siena'ya dönüyor. Siena, Simone'nin de doğup büyüdüğü, ve Luzi'nin hayalinde Avignon'dan geri dönmek üzere yollara ko-yulduğu şehirdir. "Kaybederim seni, ve bulurum izini" diyor Luzi Siena için, "bir daha, bir daha kaybederim, durduğum yer, / vara-

madığım. / Uçup gider / uzaklığının maviliğinde Siena, adına çekilir, / kapanır onu yaratan fikre, yakar / kendisini, kendisinin tözünde, / ve ben, yanarım onun gibi, onunla birlikte, / kaybolurum / onun ve benim tarihimde...Ah, yüce / ve biricik safiyet. Ah, mutluluk..." Evet, Siena'ya varış, "safiyet" ve "mutluluğa" varıştır Luzi için; ilk gençliğin temizliğine, heyecanına, bozgunu tatmamış umutlara, güvenin kıvamına, "beyhude hafıza"ya varıştır. Unutuluş bölgesidir burası. Her şeyin yılların içinde gelip gelip biriktiği, hatları belirsiz, adsız sansız varolduğu yarı gölgelik bir mekân. Ancak işlevi önemlidir bu mekânın: acı ve ağrının dindiği, karşıtlıkların yatıştığı, oraya giren her imgenin, "eskil" bir kıvamda arınarak, temiz ve saf bünyesiyle yeniden, yeni bir imgede can bulunduğu bir mekân olmasıdır. Seksen yaşındaki şairin dönüş yolculuğunun rotasını böyle bir mekâna doğru kırmasının anlamı, dünyaya, insana, hayata ve yazgıya o arılıktan, o safiyetten bakma, bakabilme tutkusundan başka bir şey olamaz, diye düşünüyorum. Simone'nin, henüz yer ile göğü biribirinden ayırmayan bakışı, -Rönesans insanı bunu öğrenecektir- aynı saf, çocuksu hayreti, aynı esrikliği taşımaz mı? Ressam ile şairin bu yolculuğa birlikte çıkmış olmalarının nedeni, coğrafi bir mekânı kendilerine yaşlılıkta demirlenecek liman olarak seçmelerinin ötesinde, "dünyevî ile semavî" olanı yazıya ve resme aktarışlarındaki benzerliktir, diye düşünüyorum. Simone'nin dilini anlatmaya davrandığı noktada, kendisinden, kendi şiirinin yaratım sürecinden söz eder gibidir Luzi: "Evet, yazılı da / o alfabe / hayâl meyâl / hangi yazıdaydı? / ışıkla / imgeyle yazıyordu / Simone bir kısmını, / altınla, lâcivert / ve kırmızıyla / tevazuunu, şaşaaasını, / bu doğru da, çözmüyordu / şifresini anlamın, bozmadan, dokunmadan / katediyordu esrarı" Luzi'nin kitabını Simone'nin resmi ile yanyana okuyun: papi-rüste ve duvarda, tahtada patlayan o parlak, o köredici ışık alacaktır gözünüzü; Luzi'nin, "ben değil o, o değil ben / ama biz, bizim karşılıklı, dilegelmez kamaşmamız" dizelerinde sözünü ettiği kamaşmadır bu. Luzi'de kromatik sıfatlardan, Simone'de altının ve simin, ebruli taşların ve mücevherin ve o şeffaf boyanın yoğunluğundan doğar ışık. Luzi Simone'nin renklerini, lapis'i, erguvanı, lâciverdi, altını ve yaldızı, maviyi ve kırmızıyı, Meryem'in o esrarlı saydamlığını inanılmaz bir ustalıkla sindirir şiirine. Luzi'nin Giovanna'yı anlattığı birkaç dize var bu kitapta; ve Simone'nin, Siena'da, Palazzo Pubblico'da, koskoca bir duvarı kaplayan, restorasyonu, kitabın yayımlandığı günlerde tamamlanmış ünlü fresko-

su Maestà. Kitabın ilk tanıtımı bu salonda yapılmıştı, tam bu freskonun altında. Aktör Sandro Lombardi'nin o iliklerinize işleyen sesi ve diksiyonuyla okuduğu parçalarla üstelik. Bugün gibi hatırlarım: "Ama kadın, çiçek açmış yüzüyle / zarif sap üzerinde / hakimdir her şeye, biraz / oval, / granit erguvan / her şey ona içre, / başdönmesi ve huzurdan / taht kurmuş kendisine" dizeleri okunup bittiğinde fonda duran Meryem'in, Nergis'in suya vuran aksi gibi Luzi'nin kitabında yansıdığını görmüş, ürpermiştim.

Luzi ile Simone'yi bunca birbirine yaklaştıran, maddeye biçim verirken kullandıkları ortak üslup, üçüncü boyutu ararken yaslandıkları yoğun ışık ve rengi kullanış biçimleriyle, imge ve uzam, tekil ve çoğul arasında kurdukları bağıntının ortaklığında, diye düşünüyorum. Başka bir deyişle, hacimleri ve hatlarının kesinliği ile uzamın ve zamanın esrarını yaralayan *biçim'e*, o esrarı barındıran, dahası besleyen, uzamda ve zamanda, onları tedirgin etmeden var olabilen öz'ü yeğlemiş olmalarıdır. Simone Duccio'nun ilerisinde durur durmasına, ama Floransa'lı ustaların, *biçim'i* öne çıkaran üsluplarının bir adım gerisindedir Kervan Floransa surlarının önüne gelip de durduğunda tedirgindir Simone: "Beğenir, hem beğenmez / gövdelerin kuvvetini, güçlü tutkusunu biçimlerin" Onun resmi o ince, o soylu ve zarif hafifliğe, o "tüy gibi yüceliğe", Yüce Anlam'ı gizleyen o "derin mühür"e sadık kalacak, "duru ve semavî imge ustaları"ndan biri olmayı sürdürecektir. Mario Luzi de "duru ve semavî" imgelerle kurar şiirini, Anlam'ın mührünü kırmaz asla. Kaynak'ın muammasını, esrarını çözmeden kateder, yer ile göğü ayırmadan. Onun figürleri, hep bilemedikleri o kaynağın ağrısını ve cazibesini taşırlar; zarif ve soylu, tüy gibi hafiftirler. Tekvin kıvamını koruyan bir doğanın yüreğinde uçuşurlar. Tarihin içinde sürekli dönüşür ve başkalaşır, ama kaynağın mührüne sadık kalırlar.

Siena Belediyesi'nin 1992 yılında Onursal hemşehrilik ödülü ile onurlandırdığı Mario Luzi, olaya ilişkin çeşitli konuşma ve söyleşilerde, "...yabancı kalarak yaşanması olanaksız bir şehir" diye tanımladığı bu mekânda, 13 yaşında Siena resmi ile ilk karşı karşıya geldiği andan, "bir çeşit büyülenme haliydi" diye söz eder, ve kendisine: "*Siena resmi gerçek'e ulaşmada, sizin için öz'sel bir aracılığı üstleniyor, öyle mi?*" diye soran Roberto Barzanti'yi yanıtlarken iki yıl sonra çıkacak kitabının kozasını da aralar: "*Floransa'yı ziyaret edip, şehrin yeni sanatını, özellikle de Giotto'yu tanıdıktan sonra Siena'ya dönen Simone Martini'nin bir çeşit monoloğunu yazmayı düşlü-*

yorum. Zihnim bununla meşgul, ama öyle uzun zamandır kurcalıyor ki beni, sonunda sönecek, biliyorum. Simone Siena'ya doğru at koşturur, ve yolculuk boyunca didikler kendisini. Henüz yazamadığım bu irdeleme-monologda niyetim, yalnızca bir çağı değil, ruhun yamaçlarını katetmek. Orada yazılı gördüğüm, benim sorunum oluyor biraz da. Başka bir deyişle, aldığı sayıyı, mührü ve yağı yitirmeden değişen dünyaya nasıl girebileceğimizeyizdir"

Sayı, mühür ve yağ s/imgeleri Luzi şiirinin merkezindeki yerini koruyor: insanın barındırdığı tekillik ve açılacağı çoğulluk olarak sayı; hayatın içinde, ve hayatla içiçe süren esrar; ve doğumda ve ölümdede, dünyaya gelirken ve dünyadan ayrılırken insanı temizleyen, arındıran yağ. Bu üç s/imge, bir başka simgeye, Luzi'nin "büyük simyacı", "bozulmayan tek değer" olarak kutsadığı kadın s/imgesine taşıyor bizi. *Simone Martini'nin Dünyevî ve Semavî Yolculuğu*'nun liriklerinden birinde, "...bir tek sadakatin / farklı iki tarzı" olarak değerlendirdiği hayatı ve ölümü, içinde beslediği canlıya aynı anda verebilen tek varlık olarak kadını seçiyor Luzi, ve şöyle sürdürüyor sözünü:

ve kadın, bunun imgesiydi:

su ve akik, yağ ve kan. Amin.

Simone'nin Yolculuğu, Giovanna'nın kitabıdır aslında. Evrenin ve zamanın, dilin ve biçim'in doğuşunu anlatır. Tekvinin biçimsel etküsü kitabın uzamında yankılanan ezgidir. İnsandan sabırlı bir alçakgönüllülük, çocuksu bir hayret ve esrime ve bungu ve ışıl ışıl bir bakış talep eder.

Giovanna, "karanlığın haznesi", "tükenmez semavî havza", kitabın mührüdür. Esrarı o koruyacaktır.

Işıl Saatçioğlu
Floransa, Ocak 1997

Notlar:

- 1 *Parmalat* İtalya'da bir süt markasıdır.
- 2 Andrea Zanzotto Lacan 'a yaslanır: mesajların çoğulluğunda gösterenlerin birbirini çağırdığını ve gösterilenin silindiğini savunur. Gösterenlerin yarattığı surplus arttıkça gösterilen de çokanlamlılığa açılır. Sonuçta, söylem, bir anlamda engellenir (interdetto); bu durumda başka bildirimlerle birlikte ulaşır bize (intra-detto).
- 3 *Avvento notturno*, 1940 (Gece Zuhur), *Un brindisi*, 1946 (Kutlama), *Quaderno gotico*, 1947 (Gotik Defter), *Primizie del deserto*, 1952 (Çölden Erken Ürünler), *Onore del vero*, 1957 (Hakikatın Onuru)
- 4 kökü Almanca'dan –"bring dir's". İtalyanca anlamı "ben sana getiriyorum"
- 5 Luzi, kitabın çevirisi sırasında İtalyanca'da dışı bir kelime olan "natura" kelimesinin Türkçe'ye de dışı bir sözcük olarak aktarılmasını istedi benden. Türkçe'de cins ayırımı olmadığını anlattım kendisine, ve kelimeyi, dışı özelliğini korumak amacıyla "tabiat ana" olarak aktardım Türkçe'ye.
- 6 *Dal fondo delle campagne*, 1965 (Kırların Derinliğinden)
- 7 *Su fondamenti invisibili*, 1971 (Görünmez Temeller Üzerinde)
- 8 *Per il battesimo dei nostri frammenti*, 1985 (Parçalarımızın Vaftizi)
- 9 Luzi'nin tiyatro eserleri: *Il libro di Ipazia* (1978); *Rosales* (1983), *Hystrio* (1987); *Corale della città di Palermo per S. Rosalia* (1989)
- 10 *Simone Martini'nin Dünyevî ve Semavî Yolculuğu* 'nun Fransızca çevirisine, çevirmen Bernard Simeone'nin yazdığı önsözün adı, "L'œuvre et l'Atelier", Luzi'nin, *Atelier di Venturino* adlı bu şiirine gönderme yapmaktadır.

Siena, Palazzo Pubblico'da Meryem ve çocuk İsa.

Ascolta tu pure: è il Verbo
stesso che ti grida di tornare...

Agostino, *Confessioni* IV, 11,16

Sen de dinle: dönmen için seslenen
Kelâm'ın kendisidir..

Agostino, İtiraflar IV, 11-16

*alla città di Siena
alla mia adolescenza
alla memoria dei miei compagni*

*Siena şehrine
ilk genęliđime
dostlarımın anısına*

Simone Martini, secondo le storie divulgate, morì ad Avignone nel 1344. Forse reco offesa alla verità storica, forse no immaginando questo estremo viaggio intrapreso al richiamo di Siena e del suo mondo. Con la moglie Giovanna, con il fratello Donato, pittore, e la moglie di lui bella e strana, di nome anch'essa Giovanna e le loro figlie e qualche domestico si mette in cammino per l'Italia. La carovana ha da seguire un percorso lungo e faticoso. La accompagna uno studente (è da supporre di teologia) che rientra al termine dei suoi studi a Siena: testimone, interprete e cronista oltre che parte integrante dell'avventura. Lo scriba è un po' ciascuno di loro e nessuno in particolare.

I titoli fungono in questo caso da semplici didascalie.

Rivayete göre Simone Martini 1344'de, Avignon'da öldü. Siena ve dünyasının çağrısı üzerine çıktığı bu son yolculuğu düşünürsek belki küskündür tarihi hakikata, belki değil. Karısı Giovanna, ressam kardeşi Donato ve güzel ve tuhaf karısı, o da Giovanna, ve kızları ve birkaç hizmetkârla İtalya'ya doğru yollara düşer. Kervanın güzergâhı uzun ve zahmetlidir. Eğitimini bitirmiş, Siena'ya dönmekte olan bir öğrenci (dinbilim öğrencisi olmalı) eşlik eder kervana: serüvenin bütünleyici parçası olmanın ötesinde tanık, yorumcu ve tarih yazıcısıdır. Yazan biraz onların her biri ve özel olarak hiçbirisidir.

Bu durumda başlıklar, açıklama görevini yüklenmişlerdir sadece.

ESTUDIANT

ESTUDIANT*

Natura, lei
sempre detta, nominata
dalle origini...

Com'era,
come stava nella mente
degli uomini e nel senso –

in quel carcere, in quel vento,

molto viva, molto cauta.

Niente le dava, niente le toglieva il tempo.

Tempo era lei stessa, lo era eternamente.

Storia umana che le nascevi in grembo

e in lei ti consumavi

senza lasciare impronta...

Senza?

eppure – ma questo lo ignoravano,

non erano ancora né sapienti

né consci – entro di lei operava

l'universale esperienza.

E ora, tardi, se ne avvedevano in pianti.

Tabiat ana,
kaynağından bu yana
hep bu adla çağrıldı.

Nasıldı,
nasıl dururdu dimağında
beşerin ve duyuda –
o zindanda, o rüzgârda,
ne canlı ve ihtiyatlı.

Ne vereni vardı zamanı, ne alanı.
Zamandı tabiat, ebediyyen zaman.
Ey beşerî tarih, onun koynunda doğar
ve tükenirdin
iz bırakmadan...

Bırakmadan?
gelgelelim – bilmiyorlardı,
ne bilgindi henüz
insan, ne bilinçli – evrensel deneyimdi
işleyen tabiatta.

Ve şimdi, geç, gözleri yaşlı, anlıyorlardı.

GIOVANNA

Il rigoglio dell'essere.

O la pena
delle generazioni.

Forse altro
ancora me la spingeva verso
o contro.

In quella fervida
alchimia di tutta la materia,
di tutto lo spirito,
in quella nuova numinosa genesi.
Chi era? da dove era la musica,
dall'etere o dagli inferi?

Fu in ansia
il cuore, pretese,
insana, di deciderlo la mente,
ancora ottusa, ancora troppo umana.
Disputa, divisione —

sarai sempre
e sarai sempre sovrana?

GIOVANNA

Varlığın gürlüğü, gücü.

Azabı

ya da nesillerin.

Belki

başka şeydi,

benden yana, bana karşı sürüyordu
azabı.

Tüm maddenin,

tüm ruhun

simyasında, yakıcı,

o tanrısal tekvinde, yepyeni.

Kimdi? Nereden geliyordu ezgi?

Esîrden mi? Ölümler âleminde?

Endişeliydi

yürek, delişmen

zihin, bön, henüz çok insanca,

anlamaya davrandı.

İhtilâf, bölünme –

sen mi olacaksın

hep olacak mısın ece?

Lo umilia
essere – lo sente –
cercato

dal desiderio umano.

Lo affligge

su di sé

quel fiato
o quella cupidigia
d'una mente

segugia che lo indaga
e non lo riconosce
in sé vivo da sempre –

così spesso lo penso
paziente e insofferente
chi? l'unico pensabile

a me dato,

a me baluginato
che non nomino – non oso,
come nominarlo? –

è solo
e sempre il mio
io che si prolunga

con il suo patema,
temo – come nominarlo? Nomen...

Onu arıyor arzu
hissediyor,

utaniyor, eziliyor.

Sirtında,

sorularıyla

tazı zihin,

nefesi,

doymak bilmezliği,

gamlanıyor

ve tanımıyor

içindeki ezeli canlıyı –

ne sık düşünürüm onu

sabırlı, tahammülsüz.

Kimi? bana vergi,

düşünecek biricik şeyi ,

belirir gözümde, uçuk,

ad vermem – çekinirim,

ne ad versem? –

yalnız

ve her dem benim

ben'imdir ki, bir heyelan

sürer gider,

korkuyorum – ne ad versem? Nomen...

Nella mente umana?
o nell'universo?
o in un più alto
non distinto *ibi*?
È, lui,
là,
o è il suo mancamento?
È e non è,
entra
ed esce dal desiderio
e dalla sua memoria,
entra
ed esce dal nome
e forse dall'essenza.
Così li travagliava
nei secoli
e ancora li tormenta,
separati
essi da lui, a lui legati
da un filo oscuro
eppure rilucente
d'assenza e d'imminenza.
Perché non vi guardate tutti in viso
e non riconoscete in voi la vita
dove tutti siamo?
Fatelo – supplica, mi sembra. Fatelo.

Dentro la lingua avita,
fin dove,
fino a quale primo seme
della balbuzie umana? –
Discende quei dirupi lui, si cala
in precipizi
lungo venature e fibre
vibranti alcune

altre ossificate
da disuso e tempo.

Lo attirano
nel loro religioso grembo
recessi, labirinti,
pelaghi di densa oscurità
verso le infime radici,
fino
all'ancora muto verbo,
muto ma
conclamato
già, forte, dalla sua imminenza.
Ed eccolo – oh felicità – è visibile
l'altro cielo della spera
non toccato dalla creazione,
non abitato dal pensiero
ma dalla sua potenza.

Ed è paradiso.

Chi è – improvvisamente non conosce
costui che in vece sua
e sotto sua parvenza
subentra nel creato,
fende
gioiosamente con i fianchi
l'aria, le mille rifrazioni,
l'azzurra crosticina
della nuova, della madida mattina.

Lui non fu mai rigidamente lui
ma un ceppo brulicante
di ogni vita
immaginata vissuta
futura passata... Eppure
esperto
del male e delle panacee del male
sa

che a un punto irrevocabile
del suo peregrinare lo dirà:
"inchiodami alla croce
della mia identità
così come fu fatto
per te e per la tua

da cui prende dolore
e senso ogni crocifissione
ciascuno ai bracci della sua persona".
Sì, infine lo dirà:
"se inevitabile si compia"
Lo dirà, ne è certo, lo dirà.

anlam ve ağrı aldığı
sana ve kimliğine
yaptıkları gibi
beni de
kimliğimin armihuna ivile» diyecektir, bilir.
Evet, "ille de olacaksa varsın tamamlansın"
diyecek sonunda, bundan emin.

() hâle, o dipdiri
uçufuk ve perdahlı
havada
 henüz kışın yüreğinde
hapis, gelecek
baharın şeraresi –
 Sürpriz
ve bekleyiş arası
o güzelim
bocalamaya
kavuşur duyu, anlam,
ve hayatın
 hayata
dönerken düştüğü hayrete –
nereden? sürgün
yok hayat için,
kaçarı, hem çıkarı
yok – o tansığa,
onun titreyişine, dilegelmez
sarhoşluğuna kavuşur,
zamana kavuşur,
kendisine kavuşur
duyu, anlam, mucizevî.

Akşam çökerken
 insan – veya gölge–
 döner bakar ardında kalan güne
 ve farkeder
 iyiyi, lime lime,
 ve
 zararını ziyanını insanın–
 eserin
 hatları bulanıktır
 yüksek
 otlar altında.
 Enkaz,
 harap surlar ve karkas
 toza boğar
 havayı.
 Hesap, miyar kaybolur.
 Şaşkındır yürek.
 Ne içeride seçebilir
 kendisini, ne dışarıda,
 soyunun muammasında
 kaybolur insan
 veya gölge, gölge ve insan.
 Ama
 alev, incecikten, yaklaştırır onları,
 tek bir ışık: silinir ikisi de.

Mondo in ansia di nascere... Ma stretta
è la porta dell'origine,
a miriadi si accalcano al principio;
legione si contendono
lì, al minuscolo forame,
l'entrata nel recinto,
pochi sono avviati
al caldo e alla sostanza della vita.

Ma in epoca di grazia
oppure d'indulgenza
è più soffice lo sbrano,
allora

irrompono in gran numero,
restano sì e no
un attimo sul baratro
e subito pervadono
in tutte le sue parti il campo. Eccoli
scendono

l'uno
nell'altro, l'uno dall'altro, cadono
generazione entro generazione...
E noi dal gorgo
d'un oscuro tempo
lì, in quello sciame –

Doğma telâşında dünya...
Kaynağın kapısı dar,
milyarlar üşüşmüş önünde
tabur tabur, itiş kakış,
orada, çitli alanın
girişinde, o küçücük delikte,
içlerinden pek azı
hayatın sıcağına ve tözüne yazgılı.
Devir ihsan,
bağış devri olunca
yırtılma daha ağrısızdır,
işte bunu bildiğinden
fırlar güruh
bir an kalır
kalmaz ağızında uçurumun
ve kaplar
hemen ortalığı. İşte onlar!
İniyorlar
biribirilerine,
biribirilerinden, düşüyor
nesiller nesile...
Ve biz, koyu zaman
girdabından düşüyoruz
oraya, kaynaşan sürüye –

fila

ciascuno il filo
luminoso
e doloroso della grande trama,
fabbrica una storia
nella storia
la sua cava eternità.

her birimiz

büyük örgünün
ışılıtlı, ağırlı ipini
eğiriyor,
öyküye
öykü
dokuyor kof bengiliği.

La breccia che mi s'apre
talora
per opera non so
di quale preghiera
o di quale intercessione
nella rocca
non altera, è vero, forte
però di solitudine
che varco
è, dove porta?
Vi penetra una parte
di me, l'attira
quel pertugio
a una voragine
di morta
e d'increata
fertilità.
Mi prende
in sé quella forza,
mi lascia alla mia sorte
l'ondata.
Così conosco il filo
di crine sibillino
che congiunge
separazione e unione.

Kimbilir

hangî dua
ya şefaatin
hikmeti,

zaman zaman
kaleden bana
açılan gedik
pek öyle görkemli değil, doğru,
ama yapayalnız oluşuyla güçlü.

Bu geçit

de ne, nereye geçit verir?
Benliğimden bir parça
süzülür

o yarıktan içeri
ve çekilir
cansız

ezelî

bereket
çukuruna doğru.

O güç
içine alır beni,

yazgıma bırakır
dalga.

Böyle
tanır, öğrenirim
sırlı kıl ipliği,
ayrılığı birleşmeye
kavuşturan.

Questo ardevi

ch'io sapessi?

Forse ancora non lo so? Non abbastanza?

Bu muydu

bilmem için tutuğuğun?

Sence bilmiyor muyum hâlâ? Yeterince bilmiyor muyum?

SIMONE

Dorme il suo viaggio, lui, entra
fasciato dal suo sonno
nello spazio che lo ingoia
e nel tempo che lo attende.
Entra nel suo futuro
lui, dormiente.

Grazia

già preparata – azzurro
e oro di un granito campo –

o agguato

da sempre o imboscata dell'istante –
che c'è oltre il sipario
che gli s'apre, cielo
impercettibilmente,
penombra di caverne – o niente:
il tempo a cui, figlio, si rende,
la durata a cui si affida,
il filo inafferrabile dell'universa vita...

SIMONE

Uyuyor Simone'nin yolculuğu,
uykunun kundağında
dalıyor uzama, onu yutan
ve bekleyen zamana.
Dalıyor geleceğine,
uykuda.

İhsan

hazır da – buğdayın
mavisi ve sarısı–

pusudur hep,

kapandır zamanın kurduğu–
açılan perdenin
gerisinde duran ne?, sema
hayâl meyâl,
inlerin gölgeliği – hiçlik belki:
zaman, oğul, ressamın gittiği,
emanet olduğu süre,
evrensel hayatın elimizden sıvışan ipliği...

Kimin aşkı uğruna
ki yazar, o,
yaşar ve yazar
avare keşiş,
sürgünün, seferin
defterini?
sılaya kavuşmanın, yabancılığın...
Çocukluk yıllarından beri
Giovanna'ya hasrolma,
sanatın
büyüsüyle dolabilme uğruna,
kimbilir, belki
büyük, en büyük oluşuna karşın
ailesinde
yabancı olmayan bir sanatçının
sihriyle...
Giriyor ve çıkıyor öyküden
sırada
bekleyen herkes gibi
öykünün parçası olmaktan
şaşkın, zevc,
has insan, sûret.

VIGILIA DI SIMONE

SIMONE'NİN UYKUSUZ ARİFESİ

Calava a picco su di lui il verdetto
o incubava nel sangue, maturava
nel chiuso della mente?
aprire ali, vele, cuori, mettersi
in movimento. Verso dove? «Dove»
non ce n'era. Luogo non esisteva.
In quel punto di luce e di fusione
veniva meno il tempo
e ogni frontiera
tra perdita ed acquisto,
tra calcolo e dispendio.
Nondimeno: in movimento!
questo era, da chi mai? il comando.

Hüküm

çekül, üstüne mi çöküyordu,
kanda, sinsi oluşmayı, dimağda
kapalı, olgunluğu mu kolluyordu?
Kanat, yelken, yürek açmak, kıpırdamak,
düşmek yola. Nereye? «Nereye»
yoktu. Yoktu yer.

O ışık ve ergime noktasında
kayıp kazanç
hesap ve savurganlık arası
noksandı zaman
ve sınır.

Buna rağmen: kıpırdayın!
Buydu buyruk, kimden ola?

Fermo nell'anteluce

immane

sopra di lui quel blocco
d'attesa e di silenzio,
gradinato dal suo verso,
scalato dal suo canto.

Non ha limite. Sempre
gli si riforma intorno, cresce
a dismisura, cuba quella montagna.

Non c'è nota così alta
che tutta la sormonti.

Storia dell'uomo

scesa tutta quanta

al seme, inclusa nell'embrione
della sua doppia potenza –

Covano

male e bene

muti

in sospensione, all'incroico degli eventi –

Fermati, non spigare, non granire
non prendere corpo
nè anima – lui dice,
dice inconsultamente.

Ma eccola, lo afferra
e gli si stringe addosso
la macina del mondo. Oh, salvami.

Gün öncesi, kıpırtısız,
Simone'nin
üzerinde kocaman o bekleyiş
ve sessizlik kütesine
ressamın sesi basamak,
şarkısı merdiven
kurmuş.
Dur durak tanımıyor. Biçimden
biçime giriyor yanında yöresinde, büyüyor
da büyüyor, çöküyor dağın üzerine, karabasan.
Hiçbir nota yoktur
ki dağı aşacak kadar ulu olsun.
İnsanın öyküsü
bütünüyle
tohuma inmiş, ikil gizilgücünün
oğulcuğuna içkin –
sinsice hazırlanıyor
kötü ve iyi
dilsiz,
boşlukta duruyor, kavşağında olayların–
Dur, başak verme, tanelenme sakın,
et kemik olma
canlanma– diyor
düşünüp taşınmadan.
Ama, işte orada, yakalıyor
onu ve basıyor bağrına
dünyanın değirmen taşı. Ah, kurtar beni.

IN ANNO DOMINI

S'inarca, non ancora
interrogato enigma, lui nel cielo
di là dalle colline,
albica, s'inazzurra,
si apre al suo futuro sibillino,
anno sopravvenuto,
oggi, dal suo niente.

Gli sta, colmo di sé,
ora, di fronte. Invaso
ripieno di potenza
esso, o di inanità.

Dopo la porta del dolore
le altre, successive,
del distacco, della spoliazione –
dov'è? – gliela nasconde
non sa se infinità
o finitudine di spazio
e tempo, ma è là,
lo attende l'inesorabile infilata.

IN ANNO DOMINI

Kavisleniyor muamma,
soru nedir, tanımamış henüz,
semada, tepelerin ötesinde
beyaza, maviye çalıyor,
açılıyor geleceğine, sırlı,
bugün, yoktan
varolan yıl, birdenbire.

Önünde, kendisiyle taşkın,
duruyor, şimdi. Gizilgüç
ve boşlukla
lebalep sarnıç.

Azap kapısından sonra
ötekiler, ardarda,
uzaklık, gasp kapısı –
kapı nerede? ondan gizleyen kim?
sonsuzluğu mu, sonluluğu mu
uzamın ve zamanın, bilemiyor,
ama orada,
onu bekliyor uçsuz bucaksız kuyruk.

Varco per cui deve, ombra umana
lui pure, opacità, passare
e passerà, n'è certo,
fino al suo dilavarsi
dalle mura della città,
dalla memoria del mondo
in un diluvio di presenza
prima del sacramento
della luce, della accecante identità.

İnsan gölgesinin,
onun da, ışısız ve donuk,
şehrin surlarından,
dünyanın anısından,
ışık ve köredici kimlik
kutsanmadan
bir varlık tufanında
bembeyaz, aşınıncaya dek
geçmesi gereken
ve geçeceği geçit.
Simone emin.

Doğuda ilk ışık doğruluyor,
şafak sökmek üzere,
bir titreme, nabız –
yengi mi, yenilgi mi? –
sonsuz, sonuçsuz
o mücadele,

hasım

hasmı
yenemiyor o semavî diklenişte.
Tedirginlik, o kutsal
yetersizlik ışıl ışıl,
ürperiyor, yanıyor onunla
gezegen ya yıldız
ev, oda.
Orada dokuyor
öyküsünü insan ve sanrısını,
mizacı korlaşıyor.
Dinlenme olmasın maksat, olmasın uyku.

Guizzò una luce d'angelo
sotto la volta che non c'era
 o era
 la fabbrica
di tutta la materia
intorno alla sua invisibile architrave.
La luce, la cercava
lui da tempo
 essendone già invaso
in tutti i suoi pensieri
e sensi
fin sotto le palpebre – e nel viso,
raggiava nella mattina piena
 dove lui era, di transito...
Erompe dall'oscuro
del suo scrigno
di ricordi quell'attimo e quel nimbo
o è un'immaginazione del futuro? Amen.

Kemerin altında
melekten
ışık kaydı.

Belki

yoktu kemer,
maddeydi yapılanan, görünmez
ana kirişin dolayında.
Işık mı?, bütün düşüncesi
bütün duyuları
yüzü, gözkapaklarına kadar
onunla kaplıydı
kaplı olmasına,
gene de ışıktı
nicedir aradığı –
sabahın olgunluğunda ışıyordu,
sabahtaydı Simone, geçiyordu...

Hatıra sandığının
karanlığından fıskırıyor
o lâhza ve ışık, ya da
geleceğe hülya mı? Amin.

VIA DA AVIGNONE

Ritorno?

o ripiegamento,

un attimo

in più sicuri alberghi
dell'animo e del senso,

effimero rientro

in terre più salubri
al corpo e alla ragione
tramutate già in splendore
e oro dalla loro gloria?

Saprebbero

assai meglio di lui

rispondere

le fronti un po' aggrottate,

gli sguardi tesi

in lontananza di Giovanna

e dei pochi altri seguaci.

Lui esita, non sa

l'avventura che lo chiama,

non decifra l'auspicio,

sa soltanto

che è tempo, ora, di muoversi,

di valicare i monti.

AVIGNON'DAN HAREKET

Dönüyor muyduk?

avunuyor muyduk yoksa?

Bir lâhza mıydı

ruhun ve duyunun
sağlam kovuğunda?

varış mıydı, kalımsız,

gövdeye ve usumuza,

onların utkusuyla

nura ve altına dönüşen

sağlıklı topraklara?

Hafif

çatık alınlar,

uzaktaki Giovanna'nın

ve bir avuç yoldaşın

gergin bakışları

ondan iyi

bilecektir yanıtı.

Tereddüt içinde o, tanımıyor

çağrılı olduğu macerayı,

kehaneti yoramıyor,

tek bildiği

dere tepe

yola çıkma zamanı.

Ma intanto quello sgocciolio di tende,
 stillicidio, a lungo,
 nel controluce argento
 degli alberi di pietra
 e di quelli del bosco,

profusione

di tutta la materia
 in unico deflusso
 verso dove? L'erba là
 all'orizzonte, aperta primavera.

Ma, ecco,

è in piedi la carovana,
 attende

agli ultimi ritocchi
 pronta – quasi –
 al cammino che riprende...

Lui rivede

– e gli altri in sintonia?
 ne dubita e lo pensa –

i tre giorni di diluvio

stillanti ancora
 dai tetti, ruscellanti
 nei fossati presso il ricovero
 dove furono – perché inquieti?
 perché taciturni? –

Così riprendono il passo,
 il varco è prossimo

lo sanno, tuttavia pare
 lungo l'approssimarsi,
 lento l'ambio.

Bu arada ama, çadırların tıptırtısı,
bitmek bilmez işkence, o şıpırtı,
taş ağaçlar
ve koru
sim
ışığa karşı,

maddenin

bir oluktan
yayılışı
nereye? İlerideki çimen,
ufukta, ilkbahar kucak açmış.

Ama, işte,

toparlanmış kervan

son hazırlıklar

bekleniyor

işte tekrar hazır

yola koyulmaya..

Gözlerinin önünde

–onlar da görüyor mu?

kuşkulu, düşünüyor –

üç gün süren tufan,

hâlâ damlıyor şıpır şıpır çatılardan

mola verdikleri sığınağın

yanıbaşmdaki çukurlarda

çağılıyor – neden huzursuz herkes,

neden suskun?

İşte böyle, yeniden başlıyor yürüyüş ,

geçit az ötede,

bilmesine biliyor da herkes,

nasıl ulaşılmaz geliyor,

eşkin nasıl ağır.

Scoscende l'alpe,
non più alpe appennino,
casolari
qua e là, camini,
umido
qualche fumacchio trascolora.
Smotta sotto gli zoccoli
l'appena rassodato suolo,
slitta il mulo sopra fango
ghiaia ciottoli,
appare, sotto,
abbagliata dalla sua baia, Genova.
O Italia ininterrotto agone,
Ininterrotta pena.

Dağları iniyoruz,
bayağı alçaldılar, dağ değiller artık,
sağa
sola dağılmış ev öbekleri, baca,
boz,

nemli tek tük duman.
Henüz yumuşak zemin
nalların altında ufalanıyor,
çamurda kayıyor katır
mıcırda çakılda,
aşağıda,
körfeziyle kamaşan Genova.
Ey İtalya, aralıksız kavga,
aralıksız cefa.

Giovanna accovacciata

nella pausa
sotto il masso, con gli occhi
al suo già lungo tempo, sembra, fissi
a un corso tortuoso
di riviera a fondovalle
o tesi ad annullarlo il tempo
e il luogo, e ogni fine possibile
e ogni possibile cominciamento.
La include, presagisce, in sé quell'attimo,
la ingemma nella mandorla
di un perpetuante mito...

Mola veriliyor.

İlerlemiş yaşına,
vadide kıvrım kıvrım
akan nehre dikili,
ya da nehri, zamanı
ve mekânı, ve olası her sonu,
olası her ilki silmek
üzre gerilmiş gözleriyle
kayanın dibinde büzülmüş duruyor
Giovanna.
Önseziyor kadını o lâhza, sarıyor
sarmalıyor, ebedî
efsanenin bademine mıhlıyor.

Genova, meraviglie
che a una a una sciorina –
festoso saliscendi,
sfolgorante mattino –
la nostra traversata
calando noi con ombre
in quella
solare cavità,
noi, luce, risalendo
precipizi
di pietre, ardesie, marmi,
fissa in basso la vampa
della fornace marina

oh posta

da chi sul mio cammino,
scala, scala continua
per cui l'inferno si approssima
o il paradiso s'avvicina.

Genova, harikalar
serdiği birer birer –
yokuş bayır, pürneşe
sabah göz kamaştırır –
geçişimiz boydan boya,
inerken biz, gölgelerle
o güneşli çukura,
biz, ışık, taş,
mermer ve karataş
tekrar yar, uçurum tırmana
tırmana, yalazı
deniz fırınının
sabit, duruyor aşağıda

ah durak

senden kalkıp yolum üzre
basamak basamak sürer
ve yanaşır cehennem,
ya da cennet, yaklaşır.

Hâlâ o müphem
uçuk aydınlanma –
ilerliyor
işte, ilerliyor
kapladığı alanın merkezine,
cevheri geliyor,
serpiliyor
ruhunun, hatlarının kudreti.
Hayâl mi? evet, hayâl
başka ne ad vermeli?
Gönülden, rüyadan
değil, ataların irak falının
tohumundan geliyor – Simone
derinden biliyor –. Ona
geliyor ki seçilsin
ve açılsın imgede, mühür olsun,
resminde yansın ışıl ışıl,
dağılsın esrarı;
toprağı, mavisini
ve sarısıyla kısıvrak yakalansın.
Ah tanrı vergisi cinnet.

PETRARCA

Perché non lo lasciava
un momento con lo sguardo?
Lo seguiva in ogni istante
dell'opera, scrutava
il laborioso facimento
dei volti, dei panneggi,
aspettava trepidando
la mandorla degli occhi,
dagli occhi il loro misericordioso dardo.
«Studiava il poeta della Corte
maestro in cortesia
la mia sovranità, la mia maestria,
domandava elemosina
di luce e di pietà
alle mie storie la sua arte
che non aveva storia – divorata
dalla beltà, assetata di grazia.»

PETRARCA

Neden bir an olsun
gözünü alamazdı ondan?
Eserin her ânında
onu izler, tarardı
yüzlerin, drapenin
ağrıyla doğuşunu,
ürpertiyle beklerdi
gözlerin bademini,
ve şefkat okunu, gözlerden gelen.
«Çalışırdı saraylı şair
soylu üstad,
ululuğum benim, ustalığım,
ışık ve merhamet
dilenirdi
öykümden
güzelliğe tutuşan,
inayete susamış öyküsüz sanatı.»

DORMITIO VIRGINIS

İlkbahar – alâmet yağıyor bahardan,
ya da, yaban pus salgılıyor
toprak, derinlerden. Gelecek
bereketin
kokusu, sallarda
nem veriyor uykuya.
Kadın uyuyor mu? Bir tekne yanaşiyor,
yüksek,
dev
bir gemi daha.

Tuhaf

su yolları, akıl almaz
rotalar.

Israrla

istikbalde bir yıldıza
mı bakıyorlar?, sanıyor mu yoksa,
gelecek

zorlu zamanlar ve uzak
biçimiyle bütün eski
zamanlar
yıldızda kavuşuyor.
Neden o? Ona süzüyor
günü lomboz, bir hayat
ki hayat değil, gizilgüç
kolayına biçim almaz,
kocaman, yanaşıyor almak üzre kadını.

Ma ecco, un occhio liquido

rotante

le cerca il grembo,

la espande, sostanza luminosa

nell'universo campo.

E lei dov'è,

dov'è, ora, il suo ventre,

dov'è la martoriata vulva

della sua innocenza? Dilapsa illa

in aetere. Inestinguibile favilla.

Ve işte, dönenen

sıvı bir göz

kadının kucağını arıyor,

o ışıltılı ışıltılı tözü

tüm âleme yayıyor.

O nerede peki?

nerede şu an karnı,

masumluğunun paramparça

terci nerede? Esîre

karışıyor kadın. Kıvılcım, hiç sönmeyecek.

Endişeyle irkiliyor can gecenin dibinde.
Nerede, hangisinde hayatların? Zaman o.
Zaman henüz,
bengilik değil
derisi yüzülmüş nehirdeki
su ve ışık
ateşi.

Neden mihlanmış kıyıya?
neden? pruva sanki
babaya bağlanmış da
palamar engelliyor
denize çıkışıını.
Geçmişi çözülmüyor
candan, kanat
açmıyor kurtuluşu –
Bütün korkusu bu.
Bir kucak ama, esrarengiz,
geliyor, onu kucaklıyor.
Hatırlanan
ve unutulan zamanlar,
olmasına olmuş
da onun yaşamadığı
bir başkası
birlikte sarıyor kalçalarını,
duyularına inip bütünde
eriyorlar kadında.

Eterno è il tempo.

È tempo l'eternità – le annunciano
i suoi angeli.

Bengidir zaman.
Zamandır bengi olan – melekleri
muştuluyor.

Tek ve bir aklın merkezinde –
oradaydı aklık
ve ressam biliyordu. Buğulanıyor
demir rengi tepenin
üzerinde hâlelenen beyazlık.
Ateş yok
havada, nur
ve doğaüstü bir huzur
bütün yarıkürede.

Ve şarkı,
nereden geliyordu şarkı?
eskil Ayin
 orada, seher vakti,
kime adanmıştı?
Lumen de Lumine,
Tanrı'dan Tanrı'ya
o vadide, bir uçtan ötekine,
insansız, hıncahınç.

Quel viso, quella face
nel tempo.

La copre
esso, la oscura
o improvvisamente la rialluma.
C'è, è nell'aria,

sface
in luce
lei la sua sostanza
però non la consuma.

Viso, il tuo, che prende
da ogni viso
umano, donna,
da ogni ramo
della folgorata pianta,
liba umori e aridità
penuria e incanto;

vi scende
da ogni scala
del dolore umano un rivo
di mortalità, ne è conscio.
E in questo vince,
in questa angoscia rifiorisce
immortale la sua fragilità.
Sii fermo, veglia sempre.

O yüz, o meşale
zamanın içinde.

Perdeliyor

yüz, meşale kararıyor,
tekrar tutuşuyor belki, birdenbire.
Var, havada,

ışıkta

çözüyor
tözünü

tüketmeden.

Yüz, senin yüzün, ey kadın,
birşeyler almıştır
her insan
yüzünden ayrı ayrı,

kavrık

bitkinin bütün dallarından
özsuyu ve kuraklık,
kıtlık ve esrime içer;

her basamağından

insan ağrısının
oraya bir ölüm
ırmağı iner, Simone bilir bunu.
Üstünlüğü buradadır,
bu bunguda yeşerir
ölümsüz kırılmağı.
Güçlü ol, uykusuz bekle.

CAROVANA

KERVAN

Bizi bekler
ova,
orman biter bitmez
aşağıda,
pus, ıslıl ıslıl.
Güzeldir güzel olmasına
ama geri getiremez büyüyü
ve çocukluğu,
karşılar bizi
ve değişir,
daha üryan bir toprak,
örter duyularımızı
daha çok nehir daha az ot
daha çok su daha az toprak
içine alır bizi, uykulu
bir denize taşır,
lagün olmuştur su.
Ne oluyor? Siliyor mu bizleri o donuk ayna?
Hayat mı veriyor balçık?
Yoksa yalnız
yorgunluğun, sonun
ve ilkin hummasıyla,
hayatın
derinlerde,
gözüpek sarsılışı mıdır?
Ve bizler
neticeden emin,
emin olmamıza rağmen biz, kendimiz
netice, ilerleriz..

Ci apre,
primavera-domenica diversa,
di svago e di trasferta,
senza quasi caligine
d'un tratto
la sua lattea incandescenza.
Ci schiude
la sua profondissima riserva
d'aria, d'erba,
fa ala
in lontananza
e in fuga
alla nostra
dimentica andatura
con lame
d'acqua, olmate,
boscaglie della sua bassura.
Ci attira a sé, ci dissolve
nel gorgo senza fondo
della sua verde accoglienza,
ci disfa, ci riforma
leggeri
nel suo arioso grembo,
madre-maga-dominica
elargitrice di assenza

Farklı bahar-pazar
başıboş, âvarelik,
neredeysen
pussuz,
kor süt
birden
açılır önümüzde.
Aralar
derin mi derin, hava
ve ot ambarını,
kaçar gibi
uzaklarda,
ovanın
çelik suyu,
karaağaç ve fundalık,
iki yana çekilir,
açarlar unutulmuş yolumuzu.
Kendine çeker bizi, eritir,
o nefti kavuşmanın
dipsiz girdabında,
bozar, yeniden yoğurur bizi, hafif,
yokluk bağışçısı,
ana-efsunger-hatun,
havadar kucağında

che ci rimette ogni debito,
ci cassa da ogni libro
e tutti ci cancella
dal passato e dal presente.

Per un dopo
forse, per un ricominciamento.

Borcumuzu denkleştirir,
kayıttan düşer bizi
ve hepimizi siler
geçmişten gelecekten.

Bir sonra için
belki, yeni bir başlangıç için.

SIMONE VE GIOVANNA

İşte böyle, yeniden sunuyor
kendisini Giovanna, bigâne,
uzun, delik deşik uykunun
rüya ve uyanıklığı arası,
maziden böyle kazıp çıkarıyor
onu hafıza,
ya zemberekli ok, arzuyu.

Geliyor, yeşil
neflerinin dibinden
hışırtilı bir baharı
neredeysen itiyor üzerine

ve o,

içinde, kayıp,

zahmetle

sabırla ilerliyor

kesif rüzgâra karşı,

varamıyor Simone'ye,

ayağına dolanıyor

yüksek otlar, aşılmaz

görünüyor kır-

belki de

görünmez düşmanlar kesiyor yolunu,

bin yıllık bir kuvvet

bağlıyor elini kolunu, çelişen arzu,

isteksizlik, ya da başka, tuhaf bir esrime bu.

Simone de gelmiyor ona doğru

ne de yürünür kılıyor yolunu.

Kalakalıyor gönlü, öyle,

onun eksikliğiyle dolu.

Daha ne kadar sürecek bu? Ne kadar?

Si agita Giovanna.

Nel sonno,

agro rimorso, la mancata
maternità la affanna, procellosa
è la sua traversata verso l'alba.
Su questo non si inganna. Non gli mentono
le sue ore di insonnia
giaciglio presso giaciglio
nella ruvida capanna.

Ma, eccolo,

le scoppia dentro
ansioso, il tempo del risveglio. Ora
non meno di lei egli si meraviglia.
È oggi, lo è nitidamente
in lui, fuori di lui. Eppure
da che cielo piove questo presente?
Si afferra
la vita a se medesima,
si apprende
ad ogni briciola,
proliferata
si espande, avara e prodiga,
nello spazio che le è dato
o si crea
lei, si prende
la forza del suo fato.

Kıpır kıpır Giovanna.

Uykusunda,

kekre pişmanlığı, elinden sıvışıp
giden analığın kahrı, geceyi
katedip şafağa varış ne fırtınalı.
Bu konuda yanılmıyor. Yalan söylemiyor
kaba saba barakada
uykusuz saatler
yanyana döşeklerde.

Ama, işte

patlıyor içinde kadının,
huzursuz, uyanma zamanı. Şimdi,
en az Giovanna kadar o da şaşkın.
Bugün. Apaçık Simone'nin
içinde ve dışında. Gel gör ki
yağıyor şimdi, hangi gökten acaba?
Hayat,

sarılmış kendisine sıkı sıkı,

tutunmuş

her kırıntıya,

çoğalıyor

kadına sunulan uzamda,
nekes ve cömert, yayılıyor,
ya da kendisini
yaratıyor kadın, alıyor
avucuna yazgısının gücünü.

Vaso d'oscurità,
bacino celeste inesauribile.
Chi lo nomina, chi gli dà grazia e persona,
donna, tu sola, a questo miracolo.

Karanlığın haznesi,
tükenmez semavî havza.
Ad veren, zat, zarafet veren
yalnız sensin, ey kadın, bu tansığa.

C'è – lo sentono, lo sanno
da sempre
per ignota scienza,
loro
i nuovi nati,
un turbine nell'azzurro nembo
della loro beatitudine,
un nero in quel lapislazzulo.
Li ospita – ne sono
oscuramente consci –
un'oasi, un punto
di sovrumana quiete – lì
nell'intimo e nel fondo
della vertigine perpetua.
Così scendono e salgono verso l'avvenire,
così avviene
l'avvenire nella loro lattea mente.
Ed ecco, si condensa
la nuvola che li oscurerà,
si lascia indovinare
l'arcobaleno che li salverà.

Var. – meçhul bilim sayesinde
baştan beri
duyuyor, biliyor
onlar,
yeni doğmuş olanlar,
mutluluklarının masmavi,
bulut kümesindeki kasırga,
lapisin lâciverdindeki siyah.
Bir vaha, insanüstü
bir huzur noktası – karaltılı
bilincini taşıyorlar–
konukluyor onları –
orada, o sürekli başdönmesinin
mahrem kuyusunda.
Böyle iniyor ve çıkıyorlar geleceğe doğru,
böyle oluyor, oluşuyor
gelecek, süt zihinlerinde.
Ve işte, – koyuluyor
bulut, onları karartacak,
seziliyor
alkım, onları kurtaracak.

Stelle – periscono
e si formano, equilibri
nuovi si stanziano, lo sente,
sulla fine dei defunti.

Prati,

vigne, voragini,
là, in quelle cave
di tenebra, in quei lachi.

Li pensa,

li traguarda, lei, le entra
acido nella mente
l'impalparsi celeste di quelle uve.
Letizia, turbamento.

Sangue il suo

che un poco si raggela,

un po' si placa

con l'anima e coi sensi

a quella aperta agape,

cibo costante la trasformazione
del tutto in unica sostanza,
quale? così celata dal suo nome.

Yıldızlar ölür
ve doğar, yeni dengeler
kurulur ölülerin
sonundan, hissediyor Giovanna.

Çayır

bağ, uçurum,
orada, o zifiri
mağaralarda, lagünlerde.

Onları düşünüyor,
bekliyor, gözlüyor varış noktasında,
bir koruk tadı

saplanıyor zihnine,
üzümlerin etlenişi.
Sürur ve huzursuzluk.

Biraz

donuyor kanı
diniyor biraz
canda ve duyularda
o şölen sırasında,

bengi ekmek,
tek bir töze
dönüşümü her şeyin,
hangi töz ki bunca gizli adında?.

Dolunsabah ışığında hayret –
 uyanışıysa
 onun
 ya da soyunun,
 hangi uykudan
 hangi kışuykusundan
 uyanıştır?
 faydasız, anlamıyor balık.
 Irmak
 ıSSIZ, su ve ateş
 karıyor, güneşle
 oynuyor ışıltısı,
 akıntı kararsız.
 Yüzeye çıkıyor
 şaşkın, kayıp,
 dalıyor, kıvrımlı,
 dolaşiyor salınarak
 bulanık ışıktaki
 kıyı boyunca.
 Var–
 bir hareket gelip geçiyor pullarından –
 zar zor hissediliyor ama var
 o tutuk sularda
 ve akkorda

un moto verso dove? Dove corre
il moto? Il moto a se medesimo,
ci avverte, pari al tempo. Tutto cambia,
Tutto è fermo nella doppiezza del suo senso.

bir hareket, nereye? Nereye koşuyor
hareket? Tıpkı zaman gibi,
uyarıyor bizi, aslında kendisine koşuyor. Her Şey değişiyor.
Her Şey sabit anlamının çiftliğinde.

Kararıyor sema, ama yağmıyor
henüz, gecenin ve seherin
dokusuna dokunmuyor, kiremitlerde
şakımıyor, oluklarda
ve çukurlarda fokurdamıyor, derelerin,
dehlizlerin ağzında daralmıyor,
düşmüyor tohuma, tedirgin
etmiyor yüreğinde yılı,

öyle

kalıyorlar havada, kararsız, uzun
sel yağmurları ve âni
bereket sağanakları,

onları bekliyor

henüz cılız otlar,
ağaç, hanımeli,
kütük, geçmiş dallanmadan
kalma kuru dallar.

Bekliyorlar – bekliyoruz,
ölüyoruz, dirilmeyi.
Her yıl, her saat, her dakika.

«In giorni di nubi
e di caligine»

si oscurano

allora

nella semitenebra le fonti,
non ammutoliscono però.

Viene

da loro

come dissepolto un canto
cupo

che lentissimamente si trasmuta
in chiarore celestiale, in squilla,
ultraluminosa guglia.

Ha

una luce l'ombra,

una voce il nembo

nell'incommensurabile concento.

Lo sa, lui, perfettamente,

è cavata dalla roccia

del suo convincimento quella sapienza.

«Bulutlu ve buğulu
günlerde»,
işte o an
kararır
yarıkaranlıkta pınarlar,
susmadan.

Onlardan
doğru
yercaltından çıkıyormuş gibi
boğuk,
ağır ağır cennetsi aydınlığa,
çana,
pırıl pırıl doruğa dönüşen
bir şarkı gelir.

Anlamına
erişilmez bu konçertoda,
gölgenin
bir ferî
bulutların bir sesi vardır.
Simone tamıtamına bilir bunu,
inancının kayasından
oyulmuştur bilgeliği.

Yapraklara süzülüyor nehir,
gölgeleniyor, kararıyor,
ağır akı.
Tümüyle kayboluyor,
ama, orada işte, çıkıyor karaltıdan
yararak siyah suyu
beliriyor pırl pırl güneşte
Ve şimdi, bu ışık
selinde,
ıslak pulların yanıp sönuşüne,
ve ışığa karşı
kapkara maddesiyle
dikiliyor ışıltılı havada
korkunç yumruk, üretiyor gölgesini.
Habersiz mi, haberli mi tayfa
bu ebedî oyundan

e di sé che ne fa parte?
L'oscuro, il chiaro
il loro mutuo avvicinarsi,
la storia umana, inestinguibile pedaggio.

ve kendisinden, oyundaki?
Karanlık ve aydınlık,
sırayla geliş ve gidişleri,
insanlığın tarihi, ödeşilmez bedel.

TAPPA E RICOVERO

E intanto lievemente
le monache – poche e invisibili –
preparano per gli ospiti profani,
e le aprono, un seguito di camere,
le stesse dove vissero
la regola e le vive ispirazioni
di quella plenaria solitudine
esse, e prima di esse
le altre innumerabili
che furono a quel macero
nei lunghi secoli dell'eremo

e gli ospiti serrati nelle celle
sottratte alla clausura si smarriscono
in quella vuota arnia della pura
ed infima pazienza, la riempiono
dei loro instabili pensieri
e gaudi e turbamenti...

Alcune qui si persero,
abbuiarono qui il loro cielo
in minimi puntigli, qui si accesero
alcune d'acrimonie e invidie, alcune
si spartirono in letizia
tra opera e preghiera, qui bruciarono

KONAK VE MENZİL

Bu arada rahibeler, hafif – tek tük ve görünmez –
o küllî yalnızlığın
nizamını, ruhanî ilhamını
tattıkları, ve kendilerinden
önce sayısız rahibenin
uzun nefis köreltme çağlarında
çilede kaldığı odaları
açar sıra sıra
dünyevî konuklara
hazırlar
sessiz, sedasız;

ve konuklar, inzivadan
çıkarılmış hücrelerde kilitli,
o som, mütevazı sabrın
boş kovanında yiter,
sebatsız fikirleri
ve coşkuları ve tasalarıyla
doldururlar kovani...

Burada kayboldu kimileri,
burada karardı semaları
değmez nedenlerle, burada tutuştu
kimileri öfkeyle hasetle, kimileri
mutlu mesut, iş ve dua
bölündü, burada yaktı

altre una per una
le scorie dell'infelicità
e temprarono
lo spirito allo spirito, volarono
alto - o il paradiso era già in loro...

Così scendono e salgono
dove tutte le storie si confondono
in un effimero ed eternale accumulo
essi, la notte, fino all'alba, in quel profondo ricovero.

kimileri birer birer
mutsuzluktan artanı

ve ruhunu

ruhla bütünledi, uçtu
yükseklere – ya da: cennet zaten onlardaydı...

İşte böyle, iniyor
ve çıkıyor konuklar
oykülerin birbirine
karıştığı o fanî, ebedî birikimde
gece, sehere kadar, o derin menzilde.

BAŞRAHİBE

Ozgürdü zihni –görünürde–
istiridye esirliğinin
kabuğundan çıkmış,
duyular ağacının
dalından kopmuştu,
azatlı zihin, melek zekâsı,
uçuşu, inişi
derinlere

ve kürenin insanüstü katına –
kimdi ki öyküsünü kurcalamaz,
kimliğine yanmazdı.

O noktada
vecd vardı yalnız, şarkı vardı.

Ve şu an

vurgun, vuruyor yeni ışığı
yeni tanışların,
bilmemenin kapkara
derinliğini ardına
dek açıyor. Ama güçlü o,
kaybolmuyor, aşılıyor
engebeli tepenin
beklenmedik yollarını;

certa, non fosse per un grano
che le manca – lo sente
e ciò le brucia – d'umiltà,
di pace, di misericordia – troppo alta,
troppo difettiva mente...

alı, o eksik tane – hissediyor, kahroluyor –
o huzur, merhamet
ve tevazu tanesi de tamam olsa kalmayacak kuşkusu– âli
mi âli zihin, büyük özür...

L'alba rese volume
e squadra alla muraglia,
al tetto il suo rossore;
confermò il recinto.
Più tardi nell'accecata vampa
s'alzò, torre di bronzo,
quella voce d'ipogeo,
chiese silenzio, pronunziò l'accusa,
contro chi? Non era chiaro
chi, se l'uomo o la sua sorte.
Nessuno si mostrò.

Nessuno insorse
a rispondere. Rispose
una smaniosa ressa
d'ali e tube
dalla prossima boscaglia
e poi spiegato in volo
il coro vittorioso delle folaghe.
Per tutti o per sé solo?

Şafak hacim,
açı verdi surlara,
çatılara kızılık;
çitli alan görülür oldu.
Daha sonra, doğruldu
kör sıcakta, o ses,
yeraltından yükselen bronz kule,
sessizlik istedi, ithamı açıkladı,
suçlu kim, belirsizdi
insan mı, insanın yazgısı mı?
Öne çıkan olmadı.

Kimse davranmadı
yanıtlamak üzere. Çalkantılı
bir kanat ve boru kalabalığı
bitişik fundalıktan
yanıt verdi
ve yükseldi, utkulu
sutavuşu korosu.
Bizler adına mı, kendi adına mıydı?

Dove avvallava, ora, il tetro camminamento?
Non era luogo desiderato
quello. Erano strane plaghe,
le abitava
greve e senza voce
un pensiero altro dal suo
pieno di musica e di luce.
Perché quel peso, perché quella nube?
Attraversavano un pantano
di storia planetaria
senza memoria
o una piaga del creato
non compatita dall'uomo,
non riscattata dal dolore?
Di là erano gioia e festa
o là dentro era la morte?
rispondevano alterni il suo silenzio
e il silenzio duro della coorte.

Nereye iniyordu şimdi,
kâlenin tekinsiz, kuytu dehlizleri?
Düşlenen yer bu değildi.
Tuhaf, çirkin yerlerdi,
bir düşünce
vaşardı buralarda,
hantaldı, yoksundu sestem,
başkaydı, farklıydı onunkinden,
ezgi ve ışık dolu.
O yük niye, o kara bulut?
Anısız, hafızasız evren tarihinin
balçığı mıydı aştıkları?
Kâinatta yara mıydı
insanın duymadığı,
acının azade kılmadığı?
Otede neşe şenlik,
orada, içeride ölüm mü vardı?
Sırayla yanıt veriyordu
onun ve melekler ordusunun
suskusu, kaskatı.

Acqua, notte di sotto i ponti.

E qui
sentori di cadavere, di antiche
putrefazioni e fiere
frollature di carni
e d'altre inconoscibili sostanze.

Acqua senza luce
ma acqua. Poco dopo la perfonde
il sole all'uscita dallo speco,
ne scintilla

essa, s'irradia
tramutata in luce, qui nell'aria,
riverbera, fiammata,
i lampi d'estate cittadina.

Oh fortuna
di scendere accresciuta
di vita, fedele a se medesima,
sì, ma intanto con stupore
accresciuta di altri brividi,
lei luce, aria, fuoco, pura
vibrazione del mondo, culmine
di ogni creata cosa...

Köprüler altında gecedir su

Ve burada

kadavra kokusu, bu eskil
kokuşmuşluk, zamanın
içinde beklemiş et
ve bilinmedik tözler.

Su ışısız,

ama su gene de. Hemen sonra güneş,
mağaranın ağzında, erir gibi siniyor
ışığıyla suya, yanıyor
su ışıkla, ışıyor
dönüşerek ışığa, burada, havada,
yansıyor alev alev, şehirdeki
yazdan kalma yıldırımlar.

Ne talihtir

kendine sadık akmak
çoğalarak hayatla,
evet ama, hem şaşkın,
başka ürpertilerle gür, oluk oluk,
su ki ışık, hava, ateş, dünyanın
som sarsılışı, hilkatın
doruğudur...

PAPILLON-SOMBRE

Ridimi – lo dice con lo sguardo
 all'arcigna madre vita –
 blandiscimi una volta,
 una appena,
 non essermi ogni giorno
 ferrigna, poco amena,
 niente amica...

così quasi mendica

luce, aria

o briciole

di gloria dalla festa da cui è esclusa –
 pensa e non s'avvede
 della furia celeste che le flagra
 intorno in fioriture,
 fulgori di raggere,
 lampi, fiamme di vigore
 e la incorona
 mentre vola
 in piena primavera
 lei farfalla-ombra, papillon-
 sombre e ne fa parte,
 ardore vibratile
 sua anima e sua arte.
 Non fruisce di sé, non trae letizia,
 artista, dalla sua opera. O equità.

PAPILLON-SOMBRE

Gül bana – diyor bakışıyla
abus hayat–anaya –
bir kez olsun gönül al
bir kez olsun

zalim olma her gün, hem keyifsiz
ve düşman...

işte böyle, neredeyse

ışık, hava dileniyor

ya da birkaç utku kııntısı

pay almadığı panayırdan–
düşünüyor, farketmiyor
uçarken, baharın

yüreğinde kelebek–gölge, papillon–
sombre, yanında yöresinde yaprak, çiçek
ve ışık, pırıl pırıl, şimşek
ve alev alev feyizle patlayan,
başının tacı ve parçası olduğu
kudretini semanın.

Canı onun

bu titrek har, sanatıdır.

Kendinden memnun değil, haz almıyor
ressam eserinden. Hey gidi hakkaniyet!

È fermo il fiume. Sonnacchia –
amaca quelle maglie
di suoi vibratili riflessi –
adagia
il dorso e la pigrizia
in quel meridiano sfavillio
di stelle fatue, lapilli.
Ma non è lieto,
non ride,
come sembra
dai rami e dai barbagli,
dei suoi ozi il nume.
Gli manca, fiume,
la sua fluvialità,
l'anima, la ventura.
O invece è vera pace
per lui quella pazienza
nella stasi
e nell'estasi
suprema concordanza?

Nehir durgun. Uykuluyor –
hamak, titreşen akislerin
ilmikleri –

dayıyor

sırtını, miskin, yerleşiyor,
ölü yıldız, lav taşı
kıvılcımlı öğlene.

Bu âvarelik
ve ışık ve kamaşmaya bakılırsa
mutlu olmalı ilah

ama değil işte
gülmüyor.

Nehir eksik,
canı yok, talihi yok.

Yoksa

bu sabır mıdır
onca sahici huzur

durgunlukta

ve kıpırtıda

bu ulu uyum?

Ed ecco che Giovanna, non lei, l'altra,
la sposa di Donato...

Repentina
travede lei

agghiacciata da terrori.

In silenzio,
la sentono, tortura
immagini e memorie,

in sé dilania
del pari

il vissuto ed il vivente,

ravvisa
insidie e mostri

nelle povere

monotone occorrenze,

negli usati incontri,

torcia,

ora, di demenza che deflagra

arida

in una maligna aria.

Perché, vita,

questo sfregio

che ti è fatto, ti chiedono

sgomenti. Perché

Ve işte Giovanna, o değil, diğeri,
Donato'nun karısı...
Birdenbire
seçer gibi oluyor Giovanna'yı
yılığlarla kaskatı.
Sessizce,
imgeleri, anıları
didikliyor, farkında herkes,
yaşanmış ve yaşayanı
ayırmadan parçalıyor içinde,
tuzağı,
ucubeyi
tanıyor
alışılmış buluşmalar,
ve tekdüze, sıradan şeylerde,
kadın, şu an,
habis havada
kurak,
patlayan
bir cinnet
meşalesi.
Ey hayat,
yüzündeki bu ustura yarası ne? soruyorlar
dehşetle. Neden çöksün ki

croli ogni riparo?

e s'infrangano

limite e misura

del dolore umano? barriere

all'umana conoscenza?

«Sia

se deve», essi pregano. «Ma passi

ad altre croci,

presto, la nostra sofferenza.»

barınaklar?

ya ağrımız?

sınırı ve miyarı?

insan bilgisine karşı duran duvar

neden yıkılıyor?

«İlle de olacaksa

varsın olsun», herkes yakarıyor. «Başka çarmıhlara

geçsin ama

bir an önce azabımız.»

La luce che da lei declina
a quale altra
alba mira?
Scolta
vigilia
a quale altezza di mattina
il suo sorriso che si eclissa
la sua mente che si oscura?
Oh nell'unico presente
perenne nascita e rovina!

Kadından çekilen ışık
başka hangi şafağa
ayarlıdır?
Seher

sere serpe,
sönen gülüşü
ve kararmış zihniyle
sabahın hangi hizasına ayarlıdır?
Tanrım, tek bir şimdi'de
bitimsiz doğum ve yıkım!

Non passi il tempo, non scivoli
senz'ira
e senza riluttanza
sulle sue
nascenti rughe,
non trapassi tranquilla
e inerte nella figlia
dalle lunghe gambe e chiome
seguendo la deriva
e l'impercettibile lancetta
del desiderio del suo uomo.
Non si rassegni, preghiamo.
Ma poi che importa?
è minima la parte
di ciascuno e splendido il poema.

Geçmesin zaman, kaymasın
öfkesiz
ve redsiz
Giovanna'nın yüzünde
beliren çizgilerin üzerine,
erkeğinin arzusunun
pusulasız yolunun
ve belli belirsiz ibresinin
ardında, sakın
ve tepkisiz akmasın
Giovanna, saçları ve bacakları
upuzun kızına.
Dirensin, yalvarıyoruz.
Aslında önemi de yok.
Rollerimiz kısacık,
destan güzel mi güzel.

S'intorbida la luminosa spera,
perde azzurro, riflessi, trasparenza.
Non c'è arte nel basso, non c'è linea né forma,
non c'è pietas né umana intelligenza, ma c'è
il sangue, i suoi spaventi,
le sue furenti cupidigie.
Scende tortuosa lei, si cala
nella sua intatta animalità.

Bulanıyor aydınlık sema,
azalıyor mavi, yansı, şeffaflığı.
Aşağıda sanat yok, hat, biçim yok,
pietas yok, insanın zekâsı yok, ama
kan ve onun korkuları,
gemlenemez doymazlığı.
Kıvrınarak iniyor kadın, çökeliyor
içindeki el değmemiş hayvana.

Si obnubila la mente dell'altra.
Il cammino s'interrompe. Giunge,
scagliato da quale catapulta
ignora, a lui, contro di lui l'evento.
Gli arriva come a torre
in un assedio

un infuocato dardo.

Messaggio o offesa?

Non ha senso,
ne è conscio, la sua ira,

è priva
di pietà quella sua angoscia
per l'impensabile ritardo.

Eppure,
«mio Dio, perché mi provi
nel mio miserabile egoismo?»
Il geloso accecamento
per l'opera e per l'arte lo avvilita.
È la vita nell'uomo, lo sa bene,
una ferita aperta,

rare volte
si addolcisce
ma non si rimargina.

Diğer kadının zihni sisli.
Duruyorlar. Ulaşıyor,
karşısına dikiliyor, hangi mancınıktan
fırladığını bilmediği hadise.
Alevden bir ok

kuşatma sırasında
kuleye nasıl varır, öyle varıyor erkeğe.
Bir bildiri mi? İncitmek mi niyeti?
Öfkenin

anlamı yok, biliyor,
hesapta
olmayan bu gecikme yüzünden
duyduğu bungu
şefkatten yoksun.

Gene de:

«Tanrım, neden zavallı
bencilliğimde sınırsın beni?»
Sanata ve resme karşı
duyduğu bu kıskanç körlük
hüzne buluyor içini.
İnsandaki hayattır;
açık yara, iyi bilir,
nadir,
diner
kaynamadan.

La povera

donna di Donato ne fa prova
nei nervi, nella carne.

Lo attesta, ce lo rammenta.

Donato'nun

biçare kadını
sinirinde, etinde sınamıştır.
Beyanıdır bunun, bize hatırlatır.

E ora lui si ammala.

*Si dirama
una pazzia a lui d'intorno
in Saint-Jacques Hospitalier*

Ve Şimdi, hastalanır Simone.

yanı yresi

dal budak cinnet

Saint-Jacques Hospitalier'de

Notte gli è intorno. E, sola,
 la smania dei degenti.
Greve, più tardi, il suo
 diurno intontimento,
 quelle frane
del tempo, quei tracolli
della memoria entro di sé
 e quelle braci
sepolte, non estinte.
Gli scorre sopra un fortunoso fiume
verso la foce, dice
ai suoi, verso l'anima verace.

Yanı yöresi gece. Ve, yalnız,
hastaların iniltisi.
Ardından külçe gibi
o gündüz sersemliği,
zamanın
heyelanı, hafıza
kayı Simone'nin içinde,
ve gömülü
kor, sönmemiş.
Üzerinden fırtınalı bir nehir
ağıza doğru akıyor, der
yakınlarına, akıyor, has cana doğru.

NEL BAGAGLIO DI SIMONE

Il sangue, l'assassinio –
Chi gli aveva affidato quelle carte?
perché sue non erano. Non erano
della sua riserva
le immagini. Non lo erano
le storie.
Giovanna n'era certa,
non osava,
però, chiederlo... E se,
celata dal suo cifrato dramma,
ci fosse quella emotività,
quella tempesta? Meglio
non stringerlo, meglio...

SIMONE'NİN BAVULUNDA

Kan, cinayet –

Kim emanet etmişti ona bu kâğıtları?

Onunkiler değildi çünkü. Onda

birikenler değildi

imgeler, hikâyeler.

Emindi Giovanna,

ama

cesareti yoktu sorsun... Peki, ya

ressamın kilitli dramının gerisinde

gerçekten olduysa o Tivratsı gece, o duygusallık,

o fırtına? İyisi mi

Simone'yi zorlamamak, iyisi mi...

OLOFERNE?

Attento. Non aprire.

Chi suona
e dice al vocafono il suo nome
non è lei veramente,
non è colei che credi
e per antica tenerezza
aspetti

sempre
un poco trepidando,
balsamo,
diurna

iniezione di luce e vita
che a te

da te profusa
ritorna con più gaudio,

è una tenebrosa clitemnestra,
tiene a mala pena

celata la mannaia
che si abatterà sulla tua nuca
schiantando testa e scheletro,
devastando in se stessa
il tuo sogno passato,
la tua fede, la tua carità.

HOLOFERNES?

Dikkat. Açma.

O kadın
değil aslında çalan
ve gizli borulara adını fısıldayan,
sandığın kadın değil o,
eski şefkatle
biraz titrek
ama hep
beklediğin,
reçine ve râhiya,
günsüre
ışık, hayat zerki sana
senin sunduğun,
ve daha bir neşeyle
gene sana dönen

loş bir *klytaimnestra* o,
zar zor gizliyor
boynuna inecek,
mazideki rüyanı,
imanını ve sevgini
yerlebir ederek
başını gövdenden ayıracak
baltayı.

Non aprire! non aprire!

Ora che hai aperto dissanguati,
agonizza come deve un uomo –
ma è più di quanto

la sua animalità ricordi.

Açma! açma!

Madem açtın, kana,

insana yaraşır bu cançekişme-

içindeki hayvanın hatırlayabildiklerinden

bile ağır.

Nera croce a cui era
inchiodato per man di sicario
e di proditoria amante.
Aria... dov'era
l'aria? Non ce n'era
sotto il cielo,
non vigeva, lei,
aria, in nessuna plaga.
Rientrata nelle crepe,
riassorbita dai pori
della mura e della pietra?
Non c'era l'aria, c'era
la totale mancanza
di lei e del respiro
della vita ritirata
nel buio delle viscere,
risucchiata dal gorgo
della perdita. Forse dell'origine.

Câninin
ve kancık yavuklunun
onu mıhladığı kara çarmıh.
Hava... Neredeydi
hava? Göğün
altında yoktu,
hüküm sürmüyordu, o,
hava, hiçbir yerde.
Çatlaklara mı sızmıştı,
surun ve taşın
mesamatına mı sinmişti gene?
Hava yoktu, onun
ve toprağın koynundaki
karanlığa çekilmiş,
kaybın, kimbilir, belki kaynağın
girdabında
tükenmiş hayatın
soluğunun yokluğu vardı,
topyekûn.

La donna del sicario
che qui era di casa
come amata e come figlia
involgarita nell'anima,
profanata nella carne
disarma il desiderio,
devasta fede e sogno.
Ma attento! guardati, ti prego:
essa, buio rottame,
galleggia in una broda
di mezze verità e di menzogne,
t'insidia con calcolato affetto,
conta, oh non a torto, sulla tua
creaturale carità. Guardati, guardati!

Câninin kadını.
Ruhunda bayağılık,
etinde bozulmuş kutsallık,
sevgili ve kız evlat,
yerlisidir buraların,
arzu söner,
yıkılır iman, rüya.
Aman dikkat! yalvarırım dikkat et:
o kadın, karanlık enkaz,
yarım yamalak hakikat ve yalana
bulanmış suyun üzerinde durur
ve sokulur hesaplı sevgisiyle.
Bütün güvendiği, ah, haksız da değil,
sana ve yaratılmış her şeye
bağışlanan iyiliktir. Dikkat et, dikkat et!

*Via, chiudere nell'involucro quei fogli,
fissarli nel fermaglio, allontanarli
da sé. Arriva il far del giorno,
a gara si alternano le aubades.
Le ascoltano tutti, unificati dal canto.*

*Haydi, zarfa koyalım o kâğıtları,
iğneleyip kıpırtısız kılalım, uzaklaştıralım
kendimizden. Gün doğmak üzere,
bir yarış; sırayla yükseliyor aubades.
Şarkıda birleşmiş herkes, dinlemede.*

LIED-AUBADE

Ma tu dimmi, ti prego,
perché tarda
 tanto l'alba.

Dove

sono,
 non li sento
ancora,
 quei rari
 che dichiarano:

è giorno, e ne ripetono
l'annuncio, e ne ribattono
forte

 il conio da selce a selce
allegrementemente scarpinando...

Non li sento, non ci sono.

E gli uccelli persi

nell'universo loro, muti,

 fino a quando?

LIED-AUBADE*

Sen söyle, lütfen,
neden bunca gecikti

şafak.

Neredeler?

Henüz duymuyorum

günün doğduğunu

bildiren bir avuç insanı,
haberi yineleyen, ve döven,
yine döven, var gücüyle,
sikke kalıbını,

ve sokak taşlarını

neşeyle tepen...

Duymuyorum onları, kimse yok.

Ve kuşlar, onların dünyasında
yitmiş, dilsiz,

ne zamana kadar?

PRIMO CANTORE

Primo,

unico

in tutto il circostante –

spazio,

tempo – infigge la primizia,

il canto;

in tutto il cavo

inabitato argento

lo ribatte

finché esce la luce

dal suo incanto, cresce,

si diffonde

e allora sul suo esempio

alcuni,

altri per discordanza

bruciano l'armonia nascente,

sfibrano

con febbre ed ingordigia

quell'indicibile sostanza...

Ma c'è,

come ignorarla? È svelata.

E come ritrovarla?

L'aspetta

il giorno, tutto il tempo della prova.

İLK ŞARKI

İlk,
biricik,
çevrede –
uzam,
zaman – bu sesle hayatın ilk notaları,
şarkı;
bütünüyle metruk
sim kovukta
yineliyor şarkısını
ve nihayet sararıyor
büyüsünden ışık, büyüyor,
yayıyor
ve onu izleyen
bazıları,
uyumsuz başkaları
yakıyor doğan âhengi,
humma
ve hırs, parçalıyor
dilegelmeyen tözü...
Ama var töz,
Yadsıyamayız. Apaçık önümüzde.
Nasıl bulmalıyız?
Sınav
sürdüğü sürece gün onu beklemede.

Matura essa, macera, assottiglia
fino alla più luminosa
inesistenza-essenza.

Olgunlaştınıyor tözü, örselıyor,
en aydınlık
özüne, yokluğuna dek eğelıyor.

Perché nascere ancora? –
sembra si rivolti il giorno –

a illuminare che scempio
oppure che tripudio
nell'eterna
universale alternanza?

Perché? – quasi s'incorna,
giorno recalcitrante
alla dura norma...

Rompe la fedeltà
a quell'alto tedio –
non c'è precorrimento
di canto nella smania degli uccelli,
non c'è acume vigilante
nei pensieri degli insonni

ma sale, giorno nuovo,
giorno prima mai visto
sulla cresta del tempo
al lavoro necessario.

Doğmak ve doğmak durmadan, neden?
Gün dönüyor gibi –

aydınlatmak için mi? hangi yıkıntıyı,
hangi taşkılı neşeyi,
evrenin
bengi değişiminde?

Neden? – öfkeli gibi gün,
isyankâr, katı kural karşısında...

Bozuyor ulu sıkıntıyla
bağlılık yeminini –
kuşların taşkısında
şarkıya arzu yok,
sivrilmiş bir seziş
yok uykusuz fikirlerde,

ama doğruluyor yeni gün,
daha önce hiç görmediğimiz
bir gün, zaruri işe doğru,
zamanın zirvesinden.

Alba, quanto faticchi a nascere!

Ti tiene
alcuno

stretta

al suo nero impedimento,
non vuole tu ti sciolga
la notte

dal suo buio grembo.

O sono io non pronto

ancora

al tuo miracoloso avvento...

Ti aspettano con me –

lo sento – i profili montuosi,

le cime,

i precipizi

del luogo e della mente

nella plebe degli insonni

e anche

nelle gallerie dell'anima

ed in quelle

di Siena e di Firenze

le immagini e i dipinti

ansiosi di risplendere

e le acque

Şafak, ne zor bir doğum bu!

Birileri
sımsıkı

gömmüş seni

simsiyah göğsüne,

karanlık koynundan

kopasın

istemiyor, gece.

Belki de hazır olmayan

benim henüz

mucizevî gelişine...

Benimle birlikte bekliyor –

duyuyorum – sıradağlar,

doruklar,

mekân ve akıldaki

uçurumlar,

uykusuz yığınlarda,

hem

dehlizlerinde canın

ve dehlizlerinde

Siena ve Floransa'nın

ışığa telâşındaki

imgeler, resimler,

ve sular

che aprono
il loro borbottio notturno
a un più vetrato
e cristallino canto
e gli uccelli
che smaniano e non tengono
nella gorga il loro verso,
tutti,
alba, ti aspettiamo
sapendo e non sapendo
quel che porterai con te
nella tua ripetizione antica
e nel tuo immancabile
antico mutamento...

ki gece boyu mırıldamış,
şimdi hepsi
daha camısı
daha kristal
bir şarkıya açılıyor
ve kuşlar
taşkıyla savruluyor, gemsiz
gırtlaklarındaki mısra,
hepimiz,
seni bekliyoruz, şafak,
bilsek, hem bilmesek
seninle gelecek nedir
o eskil tekrarında,
o eskil dönüşümde,
karşı konmaz...

Quel vegliardo che quasi quasi danza
e senza toccarlo lo solleva
dalla sua buia lacuna –

La notte porta quel sogno,
lo porta ripetutamente.

Con volto sempre più puntuto,
con libri sempre più segreti
lo attira in quell'abisso
della sua troppa luce,

gli apre,
lui

che pure n'è accecato
una scoscesa porta
per cui l'uomo è passato

solo prima.

Prima di esserlo.

E che dopo

divenuto umano
finalmente ritroverà.

Dice questo in un sussurro,
ma non quando sarà.

O ihtiyar. Dans ediyor sanırsınız,
dokunmadan kaldırıyor Simone'yi
karanlığın çukurundan –
Geceyle geliyor o rüya,
durmadan, durmadan.
Gitgide daha ezik yüzü,
gitgide daha gizli kitaplarıyla
çekiyor onu kamaşan
ışığının uçurumuna,
ve açıyor ressama
ihtiyar, kör, kamaşmış,
insanın *az önce*,
insan olmadan önce
geçtiği
yokuş kapıyı.
Ve insan
olduktan *sonra*,
nihayet bulacağı.
Böyle diyor ihtiyar, fısıltıyla,
zamanını söylemiyor.

**DOPO LA MALATTIA
DELIRI, VANEGGIAMENTI, VISIONI**

HASTALIĞIN ARDINDAN
CİNNET, HEZEYAN, GÖRÜMLER

Sole, lei, si leva
in cielo aperto
da molta oscurità,
da troppo
spessore di caligini.

Quale cristallo,
quale limpidezza umana
ne riflettevano il fuoco,
lo captavano dentro il loro impasto!
Così ricordava le sue estasi
in quella dei suoi supplici...
Ma, ecco, è lei che scende quella scala
e penetra ostinata
quella oscurità tapina,
ne visita le tane
di vizio e di dolore,
ne deliba
i veleni d'idiozia,
la nera
quintessenza di perfidia.
La luce non le pare luce
se non piena di tenebre,
la sua letizia non sarebbe lieta
senza la condivisa pena –

Güneş, ve kadın doğruluyor
açık semada
yoğun karanlıktan,
buğunun
yoğun kalınlığından.
Ne kristal,
ne beşerî duruluk ki
onlardan yansiyordu ateş,
tutukluydu içlerinde, topaklanmış!
Esridiği anları hatırlıyordu Giovanna
yakaranların sarhoşluğunda...
Ama işte, gene o, iniyor merdiveni,
ve süzülüyor inatla
o aciz karanlığa,
inlere,
ayıp ve ağrıya uğruyor,
tadıyor
deli zehrini karanlığın,
hıyanetin
özünü, kapkara.
Işık, ışık değil onun için
karanlık dolu olmadıkça,
sevinçli sevinç olamaz ki
paylaşılmadıkça azap -

cantano lodi antiche...

Me è

quell'infelicità che cerca, pascolo
alla sua misericordia o elemosina

che chiede?

Elemosina celeste?

eskil senalar söylüyorlar...

Ama,

o mutsuzluk mu kadının aradığı, merhamete
mera mı, yoksa sadaka mı

dilediği, yalvardığı?

Semavî sadaka mı?

Si leva, quasi un alleluia, lei
nell'alba. È ilare,
già apre, già ravvia la stanza,
scompagina coperte
e coltre – e sfodera
e sprimaccia
 il guanciale del suo sonno.
Presto, prima che il sole
entri e le perquisisca il nido,
 spazza
ricordi e sogni
sospesi a brani –
 ricordi
o sogni? ormai
non li discerne
la mente già diurna,
nondimeno li riattizza
tutti e tutti li sfruculia...
Vita che ad altra vita
pietosamente umilia
perché il giorno nasca puro
e ignaro e pieno di sapienza –
Sorridente, lo sappiamo,
di questo il suo sorriso;

Bir minnet nidası gibi kadın, kalkıyor
şafakta. Mutlu, hafif,
açmış, çeki düzen veriyor odaya,
yatağı yorganı
havalandırıyor – kılıfları değiştirip
uykusunun
yastığını silkeliyor, düzeltiyor.
Birazdan, güneş girmeden
ve el koymadan yuvasına,
havada
uçuşan anıları, rüyaları
süpürüyor –
anılar mı?
belki rüyalardır, uyanık
zihin birbirinden ayıramıyor,
gene de tutuşsunlar diye
bir bir dürtüyor korları...
Hayat ki başka bir hayata
yumuşacık, tevazuyla eğiliyor,
gün doğsun maksat, som
ve bilgisiz ve bilge mi bilge –
Gülümsüyor, biliyoruz,
bununla gülüşü,

di lei compagna o figlia
a cui siamo affidati
eternamente strapazzata ciurma
finché ci porti in salvo,
finché ci annulli.
Nel principio, nella sorgente.

onunla; kadınıımız, kızınıımız belki,
biz, harap, bitkin tayfa
onun bengi emaneti
biz güvende olana dek
bizi yok kılana dek.
Kaynakta, pınarda.

Simone neredeydi?

düşen maskenin gerisinde
ne onun yüzü, ne başka bir yüz vardı,
sadece

kimliksiz ve belirsiz,
katı biçimsizlik
asırların oyduğu,
olaylardan biçim almış;
ne başka yer,
ne terkedilmiş bir yüz –

Yakıyor Simone,
olsa olsa daha mahrem bir akı
insan ve kutsal
evrenin plazması
ki şimdi yangın, yanıyordu
yukarıda, kubbede, ıslıl ıslıl.

Le scende per le braccia
ai fianchi, si diffonde
in tutte le membra quella fresca
e festosa mattutinità –
Lei avanza contro sole,
s'immerge
in quella temprà,
abbrivida,
ancora duro intoppo,
le sembra,
al dilagare della luce
finhcé, ecco
le entra il mondo
nei sensi, nella conoscenza.
È lei che traversa quella nube
o è quella nuvola cangiante –
la vita – che la invade
e tutta la percorre?
chi è l'ombra?
chi è che lo decide?
Oh niente, niente, lo sai bene, le distingue,
se non la nostra allarmata insufficienza.

Kollarından kayıyor kadının
kalçalarına doğru, bütün
uzuvlarına yayılıyor o diri,
pürneşe sabahçılık –
Güneşe karşı ilerliyor Giovanna,
dalıyor

o bünyeye,
ürperiyor,
engel halen zorlu,
sanıyor,
yayılırken ışık
ta ki, işte

giriyor dünya
duyularına, bilgisine.
O mu bulutun içinden geçen,
alaca bulut mu yoksa –
hayat – ona dolan,
boydan boya kateden?

gölge kim?
kararı kim verecek?

Ah, hiçbir şey, sen de bilirsin bunu, hiçbir şey
ayırılmaz onları, kaygılı acimizden öte.

Non ancora il radiosio degli alberi
delle siepi, dei cespugli.

Non ancora, ma presto,
domani forse

nel rilucere dell'erba
un fulgore di forsizia,
l'alluccio del fiume

torno torno

alla pigrizia delle barche.

Fedeli, ma con nuova meraviglia,
al loro appuntamento
la natura e il senso.

Domani, domani, già ora, guarda!

Ti prego, non ritornino.

Ore

di carcere in cui ero
in compagnia di me
che m'ero invisibile
per nero disamore
e tu non eri e non venivi
in visita o a dimora
come immagine o come memoria
o in forma di preghiera –
ore cieche, ore nere
in cui era penuria
d'aria, più ancora di colore
e non c'era né ardore né pittura...
Più tardi, quando da evaso
di quella prigionia
mi riversai, mi espansi
in molte simiglianze, in molte
fraternità, forse mi avevi
invaso, ma io non lo sapevo
e non potevo, altri
ero, non io, quel ricongiunto
con la fulgida agonia
del mondo e delle sfere.

Yalvarırım dönmesin
zindandaki

saatler, ben bana
yoldaş,
kara sevgisizlik,
benim düşmanım ben,
yoktun sen, ne uğrardın
ne kalırdın
imge, anı,
ne dua gibi –
kör saatler, simsiyah saatlerdi
havasız, renksiz,
şevk yoktu, resim hiç...
Sonraları, kaçak
yaşadığım yıllar
yıkıldığım, yayıldığım
birçok benzerime, birçok
kardeşliğe, belki dolmuştun
bana, ama bilmiyordum,
hem bilemezdim, ben değildim ki;
dünyaların ve kürelerin
köredici cançekişmesinde kavuşan
başkasıydı.

Né tu eri la stessa
della tua mancanza,
nessuno era più niente, luce,
luce regina solamente.
Così era, così sia sempre.

Ne de sen
aynıydın eksikliğinle,
hiç kimse hiçbir şey değildi artık, ışık,
ışığı yegâne ece.
Böyleydi, hep böyle olsa keşke.

Di che questa penuria?
di che manca
il cuore
che quasi non respira?
d'aria
e luce?
di canto?
Chiuso sotto la mole
non sa se della storia
umana o di che altro evo,
brucia, consuma
solo un poco
il tempo
della sua
interminabile contumacia.
Oh poco. Troppo poco – pensa.

Neyin yokluğuydu?
neydi
daralan yüreğimdeki
eksik?
hava
ve ışık mı?
şarkı mı?
İnsanın tarihini mi
yoksa başka bir çağı mı
vurmuştu sırtına,
yakıyor, tüketiyordu
birazını
bitimsiz
fırar
zamanının.
Ah az. Çok az – düşünüyor.

Guardalo, si dona.
Non staccarlo
però dal ramo,
lascialo che penda
al sole e all'ombra
tra il fogliame e assuma l'aria
la luce, la stagione.
Piace la sua maturità
al pomo, a te la voglia
non dispiace. E bruciano in accordo.

Bak, sungu bu.

Dalından

koparma sakın,

bırak sallansın

güneşe ve gölgeye

yaprakların içinde, ve içine

hava, ışık ve mevsim alsın.

Seviyor olgunluğunu elma,

ve sen, iştahından memnunsun.

Arzu ve elma yanıyorlar, âhenkle.

Suda ve havada
saat be saat alaca, yanarak

titredi

ışılıtısında

şehir –

Venedik? rüya mı? gerçek mi? durdu
Simone kör, kamaşmış,

görünen

ve görünmeyen, akisleri,
ve sere serpe şeffaf

o sihirli güzelliğin önünde;

ve gergin güvercinler
nasıl keskin, orak gibi biçiyordu
sihri kanatlarıyla, baktı.

O muydu? yoksa ondan kalma,

akkor küre miydi

dönenen, zamanda?

var mıydı zaman? ya ölüm?

minik aylar,

kıvılcım–ışık, varlığın

sürekli dansı mı,

yalnız onun dansı mıydı

ressamm etrafında

sınırsız

kapısız?

S'ammassa Roma, raggruma
il vasto polpo
in un brunito corno.

E sopra e contro,
un brivido, il celeste
e il rosa dell'estremo addio del giorno.

Non si perde, lo colgo
che si figge, quell'attimo,
negli occhi, nere prugne
appena opalescenti,
di lei madre matuta
degli ininterrotti tempi
che ai piedi della mura
mi sceglie ora, m'incarta
con ritmo e con pazienza
i minimi garofani -
suo inverno - e aggiunge
con un suo sorriso

l'offerta delle mammole
raccolte in quale averno?

Ed eccolo, mi venta in volto
l'ignoto che lei sa, da sempre,
mi splende incontro l'assidua
minifabbricazione della morte
che in vita si converte. O Rom.

Birikiyor Roma, esmer
boynuzda pıhtı
dev ahtapot.

Ve yukarıda ve ona doğru
bir ürperme, günün son vedasının
pembesi, mavisi.

Kaybolmuyor o an,
surların dibinde
şimdi benim için
minik karanfiller seçen
tartımlı ve sabırla saran
zaman zaman olalı
mater matuta'nın
hafif opalleşen, siyah erik
gözlerini delerken
yakalıyorum onu –
onun kışı – ve ekliyor
gülerek,

yabani menekşe sunusunu,
toplanmış ya, hangi ölü âleminden?

Ve işte, yüzümde
esiyor bilinmez, onun hep bildiği,
parlıyor karşımda fasılasız
zerre zerre imali ölümün,
ve dönüyor hayata. Yâ Rom.

Tra i monti tale e quale
quella celestiale calma.

Identica
nel ritmo quella danza
di ore, voli,
martellanti suoni.

E ancora a Macerata,
in Osimo la rapinosa ruota,
l'infuriante
saliscendi

di rondini
attorno ai campanili
sopra i tetti
le cupole
le altane.

Oh tempo che a te stesso ti parifichi
e ti arrendi alla tua
imperante eternità,
non dimenticarti degli uomini,
non li gettare ai tuoi margini.

Tepelerde, tam böyle
o semavî sükûn.

Saatin,
uçuşun, çekiç seslerin
dansı,

ritm hep aynı.

Ve Macerata'da hâlâ,

Osimo'da denetimsiz tekerlek,

kırlangıçların
girdaplı

dalış çıkışları

çan kulelerinin çevresinde,

damlar,

kubbe,

teraçalar üzerinde.

Ey zaman, ki seni sana eşit kılmadasın

ve teslim olmasın

başat bâkîliğine,

unutma,

dışlama insanları.

Tentavano l'aria,
stormivano fogliando
esse, mani di donna
 al vento del futuro incontro...
Non era per diletto,
 andavano
ciascuna ad una prova,
tutte al mondo,
a intesserne la trama,
 a riammagliarne
i logorati fili,
 io stame in quella tela
il tempo loro
e il mio a fatica interpretando...
Come sorte? Come sorte e come grazia...

Sınıyorlardı havayı,
yaprak yaprak hışırtıydı
onlar, kadınların elleri
gelecek buluşmanın rüzgârında...
Eğlenmek değildi niyetleri,
her biri
bir sınava yürüyordu,
hepsi dünyaya,
örgüyü dokumaya,
aşınmış iplikleri
tutturmaya,
ben, bezdeki atkı,
zar zor yorumlarken
onların
ve benim zamanımı...
Kader gibi? Kader gibi, ihsan gibi...

E gli aromi?

d'aromi unico il tuo
dolcissimo e furente,

estate che ora nasci

nel gelsomino e nel tiglio

e cresci forte,

dilani

la primavera

ai suoi ultimi ritardi

con la mischia

ormai senza quartiere

di effluvi e di sentori –

celeste

e nauseabonda

su cui delirano le rondini

e anche la mia insonnia...

Eh che importa il malaticcio

che intanto le opaca l'incarnato

e le riduce i bei capelli in pania?

Che importa? È vivo quell'aroma

in noi come lo fu quel giorno

... quale? La memoria è vana.

Ya râhiyalar?

hepsinin içinde seninki,
en tatlı, ve saldırgandır,

ey yaz, yaseminde, ıhlamurda doğuyor,

şu an,

ve güçlü, büyüyorsun,

ilkbahar,

gecikmiş hamlesinde,

artık

yer yurt tanımaz

ıtır, burcu

harmanıyla unufak –

gökçül

ve bulantılı,

ki cinnetli, üzerinde dönenir

kırlangıçlar ve benim uykusuzluğum...

Bu arada sönmüşmüş teni,

güzelim saçları yapışmış

marazla, ne önemi var?

Ne önemi var? Capcanlı içimizde

o râhiya, tıpkı o günkü gibi,

...hangi gündü? Beyhude hafıza.

Non ha senso l'istante. Ne ha il tempo,
ne ha la misteriosa
continuità di esso – pensa.
È ora, o quando?
è sempre.

 Nella via
del ritorno
 si diradano i paesi,
terre, nuvole, montagne...
la stretta al cuore
li strugge
tutti, l'uno nell'altro
i suoi settembri,
la loro mutevole agonia
di luce, d'aria,
di origini e memorie,
memorie nel ricordo, memorie
perse al ricordo... O caos celestiale.

Lâhzanın anlamı yok. Zaman farklı.
Esrarlı, sürüyor
kendisinde – düşünüyor.
Şimdi mi? Ya ne zaman?
Daima.

Dönüş yolu
üzerinde
seyreliyor köyler,
boş alanlar, bulut, dağlar...
yüreklerdeki burgu
eritir, birini diğerinde,
eylüllerini,
onların kararsız cançekişmelerini
ışıkla, havayla,
kaynakla ve hatıralarla,
anıda kalmış hatıralar, hatıralar,
anılara karışmış..Ey semavî kaos!

SIMONE E IL SUO VIAGGIO

SIMONE VE YOLCULUĞU

Vibrò,
 etere fuso
 nella trasparenza
 dell'aria
 di luglio
 la mattina, esplose
 nell'azzurro fuoco
 e subito flui
 nel mediocielo il trillo.
 Si aprì a quel richiamo
 il cuore, sì,
 e lo patì, stilo di lutto
 e d'ansia.
 Ma entrava nella stanza
 e nell'infermo
 che ero gioia e spasimo
 del ricominciamento
 di sé da sé del mondo
 e della fonte, macula
 io e impurità,
 di quel travaglio parte,
 di esso accidentale
 o previsto messaggero.
 Luce s'illuminò da luce,
 fu ogni oscurità, la mia non meno,
 abbagliata fino a quando... oh verità...

Sıvı esîr,

Temmuz
havasının
şeffaflığında
titredi sabah,
patladı

ateşin mavisinde
ve hemen aktı tril

yarıgöğü.
O çağrıya açıldı
yürek, evet,
ve ağrıdı onunla, yas,
tasa hançeri.

Odama
ve sayrıma giriyordu
dünyanın

ve kaynağın
kendisinden, kendisiyle
doğuşunun

sevinci ve kasılışı, leke
ben ve kirlenmişlik,
o azabın parçası,
rastgele,

belki seçilmiş ulağı.
Işıktan ışık yandı,
her karanlık, benimki de
kamaştı, tâ ki...Ey hakikat...

Güçlü. Güçlü ışık
sindi bile heryere,
yaprakların dibine.

Ne rüzgâr vardı, ne kibir.

Yekpâre ses kırıldı

ufalandı

sırçadan

minik kırıntılara,

önce en alçak

sonra en yüksek perdeden

kristali şarkının.

Dehşet.

Gün, tek başına söyledi

sonra şarkıyı,

taşan, yayılan ışığında.

Dimağın derininde,

kanda, ve şafaktan beri

çalışan insanların omurunda

sürdürdü şarkısını. Kendisini

söyledi ve kendisinde tarihi, yekpâre,

rolsüz, hafızasız.

Le prode verdi, il flusso d'acqua e luce,
gli alberi trepidanti sulla mia
solitaria sgambatura...

E voi tutti presenti,
miei cari, tanto da dimenticarvi.
Talora «è questo il paradiso» penso
nella mia traboccante gratitudine –
«o un suo irrefrenabile lampeggiamento.»
(Suo, della sua eternità o del suo attimo)

Nefti kıyılar, su ve ışık akısı,
endişeyle titreşen ağaçlar
yalnız telâşım üzerinde...

Ve sizler, yakınlarım,

hepiniz orada, unutmak üzre, hazır.

An gelir «cennet bu», diye düşünürüm,

kabına sığmaz minnetimle –

«belki, önlenemez yanıp sönuşüdür.»

(Onun, belki bengiliğinin, belki bir ânının)

Leone.

Nell'aria quel nerore.

Muto

alle vigne sdirupa l'incasato.

Sonno o grevità

di sangue e di pensieri

li attanaglia

questi,

questa tribù

dura, acquattata

che la calura cuoce

nelle tane, nelle mura,

uomini

pure, ciascuno

con mire e desideri.

Dove errano,

dove puntano

i desideri, i loro?

E quegli che laggiù

da sotto quegli embrici la mira...

Gli legge nello sguardo

le sue truci voglie.

Che parte torba,

che misera porzione

del fuoco e della danza

Aslan güneşi.

Havadaki bu karaltı.

Bağlara

akıyor suskun evler.

Uyku, ya kanın

ve düşüncenin kurşun ağırlığı
kavriyor

ressamı.

Öğle sığınının

inlerde ve surlarda

kavurduğu

bu kaskatı,

kuytadaki kabile;

insan

hepsi, her birinin

bir amacı, bir isteği var.

Nerede dolaşırlar başıboş,

neyi hedef alır

arzuları?

Ve o adam, aşağıda,

kiremitler altından kadına bakar..

Korku salan arzular

okur o bakışta kadın.

Danstan ve alazdan

aldığı pay

a lui tocca – dice

calmo il viso di Giovanna. E prega.

ne bulanık,

ne yoksul – der

sakin yüzü Giovanna'nın. Ve dua eder.

Durissimo silenzio
tra noi uomini e il cielo,
arido
per aridità di mente

o scomparsa degli angeli
rientrati nel Verbo, muti,
alla sorgente,
afasia, anche,
o morte dei profeti,
ma colmato
da nuvole, da pietre,
da alberi, animali,
da quel loro
ininterrotto afflato,
tutto, creaturalmente.

O anima del mondo,
da tutto ferita,
da tutto risarcita,
non piangere, non piangere mai –
dice nel sonno
la sua amorosa lungimiranza.

Sükût, kaskatı
insanla sema arasında,
ve kurak
zihnin kuraklığında,

belki meleklerin yokluğunda.
Ketum, Kelâm'a geri dönmüş hepsi,
kaynağa,

üstelik sözyitimi,
ya da, ölümü nebilerin,
ama

bulutla, taşla,
ağaçla, hayvanla tıkabasa,
onların

kesilmez nefesiyle,
onlarla, canlılarla.

Ey acunun ruhu,
her şeyden yaralanmış,
kabuk tutmuş,
ağlama, ağlama asla –

uykusunda. diyor, divâne sezgisi

Ira
dura, sgomento. L'essere
tra il sì e il no
nel mediodie s'infranse.
In bilico tremò la persistenza.

Soffrì,

storia dell'uomo,
delle specie, delle stirpi,

genia cieca

colpita nel midollo,
offesa nel seme, nelle vertebre.

Soffrì

senza pedaggio
di storia e di sudario
dalle sue perdute origini
e agonie il cosmo
esposto a quel ludibrio,
inalzato a quel silenzio
di pece, di lapidario.
Così lo preparava
lui in angoscia – ne sfaceva
già il pigmento
in animo, in potenza –

Gazap

çetin, dehşet. Evet
ve hayır arasında varlık,
gün yarıdayken, kırıldı,
sebatla titredi, sallandı.

Azapla kıvrandı,

Âdem'in tarihi,
türlerin ve soyların,

iliğinden vurulmuş

kör batın,
tohumu, incinmiş omurları.

Azapla kıvrandı

bedel ödemededen
tarihe ve kefene
kayıp köklerinden
ve cançekişmelerinden kozmos,
o kahkahaya maruz
o katran, o taş sessizliğe
varmış.

Böyle hazırlıyordu resmi
bunguyla – ruhunda,
gizilgüçte çözüyordu
boyasını

**il terribile dipinto
del dolore, della vittoria,
lui uomo dalla croce
della umana continuità.**

ağrının, utkunun
korkunç tablosunu
o, beşerî sürüşün
çarmıhtan insanı.

SAN SEBASTIANO

Frecce.

Sentiva lui malgrado

quel male acuto del costato,

frecce

ronzare ancora, spingersi

l'una dopo l'altra

vibrando sul bersaglio

e il bersaglio era il suo fianco.

Nella sua prosimità

sviava

ecco qualcuna,

sviavano

in molte, l'una dopo l'altra

verso quale altro destino...

Lui è al centro

della sofferenza, è posto

ivi, onfalo

lui medesimo del male,

della tortura.

Perché io, perché

questa acrimonia

del nemico

contro le mie carni?

Monotono demonio.

AZİZ SEBASTIANO

Oklar.

İstemese de duyuyordu

kaburgalarında o keskin ağrıyı,
sürüyordu

okların uğultusu, ardarda

fırlayışları

ve titreyişleri hedefe saplandıkta.

Hedef onun böğrüydü.

Kılpayında

hedefi

şaşıyordu bazıları, ardarda,
kimbilir hangi kadere doğru..

Aziz, acının

merkezinde, duruyor

orada, o, kendisi,

kötünün, işkencenin

göbeğinde.

Neden ben, neden

düşmanın kini

etime kemiğime?

Tekdüze iblis.

Ma formicola — si avvede —
il mondo di patimenti,
il suo supplizio non è suo,
è della specie che si agita
e sciaguatta

dentro la luminescente vasca.

Oh non lo mortifica,
anzi lo riconforta
la promiscua comunanza.
Quasi non ha più strazio
né gloria
il dardo ultimo che lo trapassa.

Birden farkediyor – eziyetle
hıncahınç dünya,
bu azap onun değil.
Işıl ışıl havzada,
bata çıka
çırpınan
 insanın azabı.
Ah, kördüğüm ortaklık.
Üzölmüyor,
aksine, gönlü rahat.
Öyle ki, ne acı
 ne utku
delip geçen son çubuk.

Si approssima Firenze.

Si aggrega la città.

S'addensano i suoi prima
rari sparpagliati borghi.

S'infittiscono

gli orti e i monasteri.

Lo attrae nel suo gomitolo,

ma è incerto

se sfidarne il labirinto

o tenersi alla proda, non varcare il ponte.

Il seguito è sfinito. Il sonno e il caldo

ne annientano il respiro.

È là, lei, la Gran Villa

che brulica e formicola.

Di là dal fiume. Lo tenta

e lo respinge,

ostica, non sa

bene in che cosa, ma ostica

eppure seducente,

vivida. In molti lo conoscono,

alcuni tra i Maestri

pregiano la sua arte,

ma lui teme la loro,

evita il paragone,

non desidera il confronto.

Yaklaşıyor Floransa.

Birikiyor şehir.

Daha kesif şimdi
dağınık civar köyler.

Koyuluyor

bostan ve manastır.

Çekiyor ressamı yumak kendisine,

kararsız Simone,

kafa tutmalı mı labirente,
sınırdaki mı durmalı, köprüyü aşmamalı?

Yolcular bitkin. Uykuyla, sıcakla
kesilmiş solukları.

İşte orada, o, Gran Villa
kaynıyor, kıpır kıpır.

Nehrin ötesinde. Sınıyor
hem itiyor,

düşman, nasıl
neden bilemiyor, ama düşman
ve cazip,

cıvılcıvılcı. Çoğu tanıyor ressamı,
ustalardan bazıları

övüyor sanatını,
ama onlarınki korkutuyor;
mukayese: kaçınıyor,
kıyas: istemiyor.

Lo soppiantano – si dice –
Avverte il mutamento. Subentrano
più rudi,
più solidi e corposi
e prossimi ai mercanti,
è vero, i nuovi artisti.
Irridono la sua sublimità
e quella dei maggiori.
A lui piace e non piace quel vigore
dei corpi, quella forte
passione delle forme.
Non è alto cifrato quello stigma.
Ma questo è ora il secolo, si lascia
alle spalle non lui forse
ma gli umili compagni
nella inarrivabile officina, i “candidi
e celesti fabbricanti
d’immagini” – li chiamano questi
fieri del loro nuovo stile.
Ah Firenze, Firenze. Sonnacchiano
intonititi i viaggiatori nella sosta.
Meglio rimettersi in cammino,
prendere la via di Siena, immantinente.

Yerini alanlar varmış – öyle diyorlar –
Değişimin farkında. Doğru,
daha kaba,
daha sağlam ve kütleî
yeniler geliyor.
İstihzayla bakıyorlar onun
ve yaşlı ustaların tûy gibi yüceliğine.
Beğeniyor, hem beğenmiyor
gövdelerin kuvvetini, güçlü
tutkusunu biçimlerin.
Derin mühürle kilitli değil o iz.
Zaman böyle şimdi; ulaşılmaz atölyede
geri kalıyorlar,
belki o değil ama,
daha mütevazı dostları;
«duru ve semavî imge ustaları» –
böyle derlermiş onlar için,
yeni üsluplarının gururuyla.
Ah Floransa, Floransa. Uykuluyor
sersemlemiş yolcular molada.
En iyisi yola çıkmak
bir an önce, Siena'ya.

Perché ti crucci?

indovina

la sua malinconia

– lo sente – il mutismo di Giovanna

e l'uggia nel volto del fratello

la rispecchia,

ripercossa

gli si aggrava nel sangue,

gli annebbia la mente.

Eh noi artisti...

siamo soggetti noi artisti a molte umiliazioni,

ci toccano durezza,

arbitri di potenti, ottusità della gente.

Ci viene data con l'arte anche quella pazienza.

L'umiltà del mestiere non ha mai lasciato Ambrogio

o Duccio e nemmeno Cimabue né Giotto.

Perché oggi mi sgomento?

perché la brutta forza

del tempo è inesorabile? per questo?

Non è un errore né un torto,

è una legge, non è perdonata né perdona –

sentenziano con la loro ombra

gli occhi lontani di Giovanna e quelli

accidiosi di Donato.

Neden küskünsün?

Tahmin ediyor

karaduygusunu

– hissediyor– suskunluğunu Giovanna'nın
ve kardeşinin yüzündeki sıkıntıyı
yansıtıyor kendisinde,

katediyor,

çöküyor kurşun gibi kanma,
zihni bulanıyor.

Evet biz, sanatla uğraşanlar...

durmadan aşağılanırsınız, biz sanatçılar,
zorluklara katlanmak bize vergi,
güçlülerin keyfiliği, insanların bölüğü.
Sabrını sanat verir.

Mesleğin tevazuunu hep taşıdı Ambrogio
ya da Duccio, hem Cimabue ve Giotto.

Neden dehşet duyuyorum ki bugün?
neden durdurulmaz

zamanın kaba gücü? nedeni bu mu?

Hata değil, ne haksızlık,

yasa bu, bağışlanmaz, ne bağışlar –
uzak gözleri Giovanna'nın

ve Donato'nun gözleri, miskin,
gölgeleriyle

hüküm veriyorlar.

KÂBUS, RAKİP

Peşimi bırakmıyor, adım adım izliyor beni.
Gölgeme süzülüyor gölgesi,
ağır ağır örtüyor,
yutuyor, kendisinin kılıyor –
birlikte ürettiğimiz

karanlık kütlesi
katederken o ucunu
şehrin, o dakika,
o verev alev altında –
daha sonra çözülen bulut,
dağılan, eriyen
dalarken biz, her birimiz kendi gecesine,
kendi cançekişmesinde, kendi bağışında
aynı durağa doğru, şafağa.
Ah, ne çok hayat tek bir amaç için.
Bir meşale için ne çok fidan.

Nel ricordo o nel presente?

Entra, sera di sole,
sera estrema di solstizio
nel costato di Firenze,
ne infila obliquamente
i tagli, le fenditure,
ne infiamma le ferite,
le croste, le cicatrici,
ne infervora le croci,
le insanguina copiosamente.

Lui controcorrente
si trascina la sua ombra
verso quella sorgente.

In fronte gli si scheggiano le linee,
gli si disfanno le moli,
gli si frantumano i tetti
sopra una polverizzata gente.

Risale lo sfacelo,
scarisa quelle macerie
di una ancora

non cancellata

e non assolta storia,
voglioso di primizia,
avido di semenze.

Non empio, non ingordo,
servo della vita – e basta.

Anılar mı? Bu an mı yoksa?
Sokuluyor güneşin akşamı,
son akşamı gündönümünün
Floransa'nın yinine,
verevine dalıyor onunla birlikte
kesik, çatlak,
yaralar tutuşuyor,
kabuk, iz,
galeyana getiriyor haçları,
oluk oluk kanıyor.
Akıntıya karşı ressam
sürüklüyor gölgesini
o kaynağa doğru.
Alnında hatlar kıymık kıymık,
kütleler çözülüyor,
çatılar paramparça
zerreleşen insanların üstünde.
Yıkıntıya tırmanıyor ressam,
henüz silinmemiş,
aklanmamış
bir tarihin
enkazından sakınarak,
yeniye ve ilke tutkulu,
açgözlü tohuma.
İnsafsız değil, obur değil,
hayatın hizmetinde – hepsi bu.

Discese su Firenze una triste sera.
Oppure trasalì delle sue pietre,
entrò dalle sue porte?

Non conobbe

la mente

e neppure il profondo cuore seppe
il perché di quella pena,

si smarrì

nella penombra

di quel non rassegnato dopomorte –
oscuro controcanto

di che gioiosa epoca? o rimorso

per il suo interminabile

rodio di purgatorio.

Hüzünlü bir akşam indi Floransa üzerine
ya da titredi taşlarından doğru,
kapularından mı girdi yoksa?
Bilemiyordu
zihni
ne gönlü, derininde,
o azabın nedenini,
yitti
yarıgölgeliğinde
teslim olmaz ölüm sonrasının;
o zıt, karanlık şarkıydı,
hangi neşe çağından geliyordu? Arafın
pişmanlığı mıydı yoksa
içini bitimsiz kemiren?

Pietre, aria, il chiaro rudimento,
la tenera balbuzie
di un eloquio – quale eloquio
fermo

al purissimo alfabeto
non ancora umano,
nell'intonso libro,
nel celestiale orizzonte...

Su quello

come nuvole
sarebbero
con le loro ombre
passati gli uomini –

più avanti accovacciata
o stesa nei ripari,

altrove abbarbicata
al sole e alla frescura,
stanziata alla sorgente,
al seguito o in corteggio

quella

moltitudine animale,

altra in transito
stupefatta

fino a che punto sia

Taş, hava, belirlenmiş esaslar,
sevilesi kekeleyişi
dilin – o dil ki

henüz

beşerin değil,
bâkir kitapta,
gökçül ufkun
som alfabetesinde

kalakalmış...

O ufuktan

insanlar

geçecekti

gölgeleriyle,
bulut gibi–

daha ilerde büzüşmüş
ya uzanmış kuytuda,

başka yerde kök salmış
güneşte ya serinde,
yerleşmiş kaynağa,
mabad, belki maiyet gibi

o

hayvan kalabalığı

ve bir başkası, kalmadan geçiyor,
günün

entrato nella selva il giorno...

L'avrebbero poi lasciata
vergine dietro sé,

intatta,

fiato, vento, respiro
della natura...

Ma chi

viene che si radica,
s'impianta con tutta la sua forza
e scende al sottosuolo
e penetra la zolla

sanguificando

il pianeta

d'umanità

e di dolore?

Chi è

non lo sappiamo
se non da insanabile rimorso –
così tutti lo siamo,
tutti universalmente
quel corpo disseminato,
profuso, ricomposto
in compagine-unità
dalla sola sofferenza...

Ma ora obnubilati

ora uscite dal nembo
quasi sfolgoranti soli
andiamo su e giù
nel tempo, tempo noi stessi
nell'immateriale acquario
dimentichi del sangue,

koruya ne kadar sokulduğuna şaşmış...

Sonra arkalarında kalacak koru
bâkir,

el değmemiş,

soluğu, rüzgârı, nefesi
doğanın...

Ama kimdir

ki kök salar,

ve eker kendisini tüm gücüyle

ve iner yeraltına

ve keseğe siner,

ve insan

ve ağrı kanı zerkeder âleme?

Kimdir,

bilmiyoruz,

tek bildiğimiz onanmaz vicdan azabımız-

ve böylece hepimiz,

hep birlikte hepimiz

o saçılmış, dağılmış bedeniz biz,

ve yeniden, sadece acıda bütünlenmiş,

yekpâre bedeniz...

Ama bir dem

bulutlu, bir dem açık

parlak güneşler gibi

zamanda biz, biz kendimiz zaman

bir yukarı bir aşağı

gidip geliyoruz

özdeksiz akvaryumda.

Kan bağımız yok,

dimentichi d'alleanza e amalgama
alla cieca, per abbaglio
ponendo nel futuro
i segni d'un'antica prova, i semi
d'avvenire nella defunta epoca...
Oppure non ha tempo il tempo,
non ha tempo la mente
umana e la sua brace.

ne ittifak ve alaşım,
k3r misali, hatalı ve kamaşmış,
çentikler atıyoruz
eskil sınavdan geleceğe,
merhum çaa
ekiyoruz gelecekten tohumları...
Belki zamansızdır zaman,
zamansızdır insan zihni,
ve insanın k3z3.

Ma ora s'ammanta
di tutto l'azzurro
lei, fanciulla. S'introna,
s'inaugusta
di limpida maestà.

Subito

a lei si affronta
ma da più alto luogo,
alata, una figura.
È l'angelo, è l'annunzio.
S'incendia l'aria, il visibile.

Giovanna nella calura si assopisce.
Oh lui dipingerà: dopo, nel tempo giusto.

Ama Şimdi, ividi
bir rtü kapanıyor
zerine kızın. Ta giyiyor,
lekesiz ululuğunda
ece.

Hemen,
beliriyor karşısında,
ama daha ykseklerden,
bir figr, kanatlı.
Melek bu, mjde.
Tutuşuyor hava, grnen her Şey.

UyuŐmuŐ, uyukluyor ğle sıcağında Giovanna.

Ah, resim: daha sonra, zamanı gelince.

Başka şey sorma Giovanna'ya –
bırak, nasılsa öyle kalsın,
Temmuzda bir sabah,
sabah ıslıl ıslıl
henüz biraz şebnemli,
içinde camlaştığı, keyifle
parlayan kristale yakın artık,
evet, ama o kadar işte...Fanî
sabah, gene de eşi benzeri yok âlemde,
yekpâre uzam, yekpâre zaman...
Ele gelmez tözünü
terk ediyor şimdi pişmanlık,
ezelden beri eksik olan ne varsa,
katediyor eksikliğinin denizini,
geliyor, lebalep dolduruyor yokluğu .
Yeniden kuruyor dünya kendisini, birleşiyor:
maksadı tamamlamak mı beni, yaralamak mı? –
Simone hâlâ esrik, kapılmış
çocuksu, çocuksu soruyor kendisine.

Çıkıyor kuytudan şer
giriyor gününe,
günlerine giriyorlar
iyi ve hayır,
âlemdeki, hayattaki.
Yürüyorlar
yaklaşan saatlerinin
yüreğine doğru, doğan
ve ölen, birlikte,
çoğalıyor
her yeni anda, geçmiş
geçmişle
ve gelecek
gelecekle –
varlığını duyuruyor
yaşlı düşünce,
ya da parçalarından biri, mızımız,
ısrarcı bir vurgu,
gelirken
saatin biri şafak vakti
tik tak topuklarıyla
odasının dibine kadar,
geçiyor ve sönüyor,
hangi sonsuz dansın ölçüsüdür.....

Squillò, luce
 di luglio, si disfece
 dei suoi velami il monte
 dinanzi a lui che cavalcando il muro
 sovrastò tutta la conca,
 ebbe sotto quell'azzurro
 e quella fragranza.
 Niente lo richiamò
 al suo presente
 o gli ribatté lo spazio,
 il tempo,
 la storia
 fino a lui accaduta
 e in lui, parve, perenta.
 Nessuno lo trattenne
 nella sua galoppata
 verso dove? l'interno
 quasi di un infinito grembo
 intentato dalla vita,
 eterno, di cui era
 lui stesso una indivisa parte
 e gli fu beatitudine quel vento
 fino alla ricaduta in sé, al tormento.
 Prole dell'uomo che mi trafiggi il fianco.

Çınladı Temmuz
ışığı, indirdi
peçesini dağ
Simone'nin önünde, o ki, aşarken
duvarı, kapladı çukuru yekpâre,
hakimdi altındaki maviye
ve ışık kütesine.
Çağırın olmadı
onu şimdisine,
itiraz etmedi uzam,
zaman
ve ona kadar gelen,
onda battal görünen
tarih.
Gemleyen çıkmadı mı
nereye
dörtnala koşusunu? uçsuz bucaksız
bir kucağın cidarı gibiydi o yer,
bengiydi, sınınamamıştı hayat.
Ayrılmaz parçasıydı Simone
ve saadetti ona rüzgâr,
tâ ki kendisine, cefaya gömülene kadar.
İnsan soyu, canımı yakarsın sen.

Çayır çimen bizdik, bizimle beslenirdi
barınaksız güneş.

Neredeydi? soruyordu can:
firar, kaçak mıydı biryerlerde,
kayıp mıydı? huysuz, titiz,
cenk meydanında her yerde,
saatin ve şeylerin
mahrem tözüne mi inmişti
ki haber gelmiyordu
ondan, konuşurdu, dilsiz, her yerden,
gün be gün,
hayatın her sınavında? Durum buydu.
Buydu

farkında olmaksızın,
zafer işareti gibi
bayrağına işlediği daima,
sancağında dalga dalga uçuşan.
İster zapt, ister ricat – ey sema,
anlamı neydi bunun?

L'universo, i morti. Ne immagina
nell'etere gli opachi
o cristallini insediamenti. *Loro*
dove stanno? – intende i suoi più cari.
Ne fissa per un attimo quel vago
sfavillio di firmamento,
si sposta
lui, si sposta il desiderio
col suo ago
da stella a stella
in tutto il mirifico quadrante,
e qualcuno ne ravvisa
o crede «ma è un'insidia
del rimpianto, quella» il senso
si ravvede. Con esso gioca a volte,
nelle sue perenni ondate
l'incessante
loro e nostro mutamento.
È vero, è vero
ma persiste il cuore,
l'umano non si arrende.

Kâinat ve ölümler. Onları esîrde
düşlüyor Simone: puslu, donuk,
belki kristal meskenlerini. Nerede
onlar ? – Yakınlarını kastediyor.

O uçuk asuman
pırıltısına takılıyor gözleri bir an,
kayıyor

Simone, kayıyor arzu,
ibresiyle

bir yıldızdan ötekine
o güzelim kadranın üzerinde
ve tanıyor birilerini içlerinde,
sanıyor belki: «esefin
bir tuzağı bu». Doğruyu
buluyor sezgi. Onunla oynuyor kimi zaman
ebedî dalgalanışlarında,

bizim
ve onların bitimsiz değişimimiz.
Doğru, doğru bu,
ama diretiyor gönül,
teslim olmuyor insan.

Prima la grazia, poi la forza,
dopo la fioritura, ecco, il rigoglio,
la maturità, la festa –
e già, dentro, il rimorso,
già in crescita l'angustia
che costringe
prima il midollo, poi la scorza.
In breve tempo. Per un nuovo tempo.

Önce ihsan, sonra kuvvet,
ardından çiçeklenme, işte, gür, kudret,
olgunluk, şenlik –
ve çoktan, içten içe, pişmanlık,
çoktan büyüyor bungu
ki zorluyor
iliği önce, sonra kabuğu.
Kısacık bir zamanda. Yeni zamana doğru.

Di quel flusso di vita
 l'opera appena tratteneva il segno.
 Perdeva senso l'opera, certezza
 il mio essere stato.
 Su quel nulla di fatto scese l'ombra.
 Si fece notte. Rifulse
 essa, calvaria
 dilavata di me
 e con me d'ogni
 impurità e ogni scoria
 di febbre, di turbamento.
 Notte vuota, notte plenaria.
 Non ero io nel niente,
 però. Ero
 più ancora nell'essente.

Mi pensai

salma spolpata
 da piranha celestiali,
 dall'aridità dei venti –
 di purificazione –
 sotto quella luminaria,
 quando,
 quando, Dante,
 la rivestita carne alleluando?

Hayâl meyâl bir iz
 koruyordu hayatın akısından işi.
 Anlamını yitirmişti resim, olmuş
 olduğumun kesinliğini.
 O hiçin üzerine indi gölge.
 Gece oldu. Parladı
 kafatası,
 yıkandı, arındı benden
 ve benimle, bütün
 kiri ve pisliği
 hummanın, tasanın.
 Kof gece, dolungece.
 Hiçteki ben değildim,
 gene de. Hiç olmadığım
 kadar bendim varlığın içinde.

Kendimi

düşündüm: gökçül piranaların
 somurduğu kadavra,
 kurak
 rüzgârların,
 pişmanlığın,
 arınmanın
 sıyırdığı kemik –
 onca yıldız altında,
 ne zaman
 ne zaman, ey Dante
 giydiğin etin minnetiyle?

LUI, LA SUA ARTE

SIMONE VE SANATI

Dove mi porti, mia arte?
in che remoto
deserto territorio
a un tratto mi sbalestri?

In che paradiso di salute,
di luce e libertà,
arte, per incantesimo mi scorti?

Mia? non è mia questa arte,
la pratico, la affino,
le apro le riserve
umane di dolore,
divine me ne appresta
lei di ardore
e di contemplazione
nei cieli in cui m'inoltro...

Oh mia indecifrabile conditio,
mia insostenibile incarnazione!

Ey sanat, nereye taşırsın beni?
hangi ırak,
ıssız diyara
savurursun birdenbire?

Hangi cennet ki haladır,
ışık ve hürriyet
ey sanat, tılsımınla götürdüğün?

Benim mi? benim değil bu sanat,
işim bu, bilerim, yalın,
biriken ağrısını
akıtırım insanın
ve biriken kutsalı
hazırlar bana resim, harlı şevkini onun
ve temaşanın,
seferî, seyrettiğim semalarda...

Ah çetrefil halim,
dayanılmaz sindiğim et ve kemik!

Terra ancora lontana, terra arida
graffiata dalla tramontana –
le raspa il mulo
con lo zoccolo l'indurita crosta.

Passano

su di lei da borgo a borgo,
ricorda, i mercanti in carovana
e i pellegrini verso Roma.

Passano

talora da castello
a castello in solitudine
sulle loro bardate
cavalcature i capitani
con la mente a Siena
e al suo difficile governo.
Potrò, forse potrò
fissarne il più romito...
e anche lui sarà passato
senza traccia – oh grazia
equanime – su quelle luminose lande,
avendo molto provato e molto dato,
essendo e quasi non essendo stato.

Toprak uzak hâlâ, kurak toprak
tırmık tırmık poyrazla –
sertleşmiş kabuğunu
eşeliyor katır nallarıyla.

Bu topraktan

geçiyorlar, köy köy,
tacir kervanları ve seyyahlar
Roma'ya doğru, hatırlıyor.

Kimi zaman

şato şato,
tam tekmil rahtlarıyla
yapayalnız süvariler geçiyor,
akılları Siena'ya
hükmetmenin güçlüğüne takılı.
Seçebilirim, belki de seçerim
içlerinde en ıssız, en yalnız olanını...
ve o, o da geçecek
iz bırakmadan – ah adil
ihсан – o aydınlık sahrada,
nice çekmiş, nice vermiş,
olmuş, hem olmamış olmak.

Mi guarda Siena,
mi guarda sempre
dalla sua lontana altura
o da quella del ricordo –
come naufrago? –
come transfuga?
mi lancia incontro
la corsa
delle sue colline,
mi sferra in petto quel vento,
lo incrocia con il tempo –
il mio direttamente
che le si avventa ai fianchi
dal profondo dell'infanzia
e quello dei miei morti
e l'altro d'ogni appena
memorabile esistenza...
Siamo ancora
io e lei, lei e io
soli, deserti.
Per un più estremo amore? Certo.

 INFRAPENSIERI LA NOTTE

Il sonno, il nero fiume –
 v'immerge la sua tempra
 per il fuoco dell'aurora
 che lo avvamperà, lo spera,
 l'indomani –

Sono oscuri
 il turchese ed il carminio
 nei vasi e nelle ciotole,

li prende
 la notte nel suo grembo,
 li accomuna a tutta la materia.
 Saranno – il pensiero lo tortura
 un attimo, lo allarma –
 pronti alla chiamata
 quando ai vetri si presenta
 in avanscoperta l'alba e, dopo,
 quando irrompe
 e sfolgora sotto la navata
 il pieno giorno –

hanno
 incerta come lui la sortre
 i colori o il risveglio
 per loro non è in forse,
 la luce non li inganna,

GECE VAKTİ DÜŞÜNCELER

Uyku, kara nehir –
gömüyor mizacım
seher ateşine doğru,
umutlu Simone, yanacak
kavrulacak, yarın –

Kararmış

türkuvaz ve kırmızı,
kavanoz ve kaplarda,

koynuna

alıyor gece
onları, ortak kılıyor tüm maddeye.
Hazır bekliyor hepsi – bu düşünceyle
eziyetli içi, telâşlı –
çağrısı, camlarda belirdiğinde
keşif kolu şafak, ve ardından,
patladığında dolungün
yandığında dibinde nefin –

renkler

ve o, belirsiz mi yazgıları, ya
uyanış, kuşkusuz gelecek mi
kanmadan, ışığa

Arte, cosa m'illumina il tuo sguardo?
la vita o la memoria
della vita? i suoi lampi,
la sua continuità?
del sempiterno fiume l'alveo o il flusso?
Giovanna - la ricordo
in quella lunga sosta
al riparo del carro
stesa supina su un erboso drappo.
Ma che mai riflettevano quegli occhi
incantati dal meriggio: le nuvole?
migranti desideri?
perduti tempi?
 oppure la costanza
dell'essere, lassù,
 immobile nell'azzurro campo?
Che cosa rispecchiavano del mondo:
il mutare o il permanere,
l'effimero o il durevole
quelle lucenti spere?
Ma sciocco era distinguere,
 variavano le parti,
operavano due diverse guise
di un'unica vivente fedeltà
e lei n'era l'immagine,
acqua ed agata, olio e sangue. Amen

Risveglio inquieto, angelica
demonica la ridda
attorno ai suoi pensieri,
no, dentro di essi...

Pensiero suo...

facendosi

disfa la sua face
nella troppa incandescenza
Brucia,

dove lo conduce? È prossima
la vista, ne presente
l'estremo accecamento,
di che ultima fornace –
di tenebra? di lievitante luce?
Ma lei, volto fiorito
sulla grazia dello stelo,
tutto domina, ovale
appena appena
granito poporino,
tutto in sé contiene,
seduta sul suo trono
di pace e di vertigine.

Huzursuz uyanış, meleksi
şeytansı rond
fikirleri çevresinde,
hayır, içlerinde...

Düşüncesi...

kurarken kendisini

alevi söndürüyor
bembeyaz korluğunda.

Yakıyor,

nereye götürüyor ressamı? Yakında
gözükecek, şimdiden hissediyor,
karanlığın, yükselen ışığın
kimbilir, hangi son fırınından
gelecek son kamaşmayı?
Ama kadın, çiçek açmış
yüzüyle zarif sap üzerinde
hakimdir her şeye, biraz
oval,
granit erguvan
her şey ona içre,
başdönmesi ve huzurdan
taht kurmuş kendisine.

Stasi – morta l'immagine,
a picco, in se medesima. A piombo
caduta la visione,
decomposta in brani,
esatta l'insolazione.
Occhio verde del fiume –
è luglio – tra il fogliame;
vetro pigro-fluente,
verde, verde liquame.
Canne, erba, muschio, fiume,
verderame, verde quasi bitume.
Specchio di chiari cieli,
dov'è radura, di nubi.
Delizia nello stare,
pigrizia nell'andare
dell'acqua, delle creature.
Oh estate, oh minima stazione
d'immensa verità. Nume.

Sabit – ölü imge,
şakulî, kendi kendisinde. Kurşun
gibi düştü görüm, çekül,
paramparça ayrıştı,
tam bir güneş çarpması.
Nehrin gözleri neftî –
Temmuzdayız – yapraklarda;
uyuşuk akıyor cam,
neftî, neftî bulanık.
Kamış, ot, yosun, nehir,
neftîbakır, neftî ki katran.
Açık semaların aynası,
kel bölgeler, bulutların.
Su ve canlı:
kalmanın tadı
gitmenin âtiliği.
Ah yaz, ah kocaman hakikatte
küçücük duraksın. Numen.

Ne özlemişim resmi, işte geldi sonunda,
güçlü, duruyor havada,
birer birer kapıyor
sarhoş duyularım
insanın

ve insan olmayanın
hurmaya ve kumluğa,
semaya ve kayaya
arzusunu,
şeylere,
her şeye, doğada ve sanatta,
insana yazgısını
anlatan yoldaş onlar –
vaktidir,
madde ve töz olarak
kendi göğünde duran
yıldızlar gibi
hakiki renginin
mücevherinde kalıp
her biri kendi
hakiki biçiminin
küresine girmek üzere
yanar tutuşurlar.

Ben yakıyorum onu. Işığın zuhrunu
bekliyoruz hepimiz,

bizi özgür , birbirine bağlayan.

Stelle alla prima apparizione

esse, le immagini,
non meno le parole.

Sbocciano

all'orlo in luce dell'estremo niente
appena sopra il baratro
della non conoscenza.

Ne granisce però
nei secoli, vita dopo vita,
forte il senso – oro
di che magnificenza
di frumento, messe di che celeste campo.

Ne crescono altre poi, caotiche,
ordinate in firmamento
a vincere l'incipiente
opacità di quelle, di quelle l'insignificanza.

Fa' che s'apra a ricevere la mente
con gioia e con sgomento
– però senza avarizia
o scemo orgoglio – quell'abbondanza...

Così forse fu sempre
l'arte.

L'arte meravigliava i suoi maestri.

Non toglietemi mai
da quella vertiginosa danza.

Yıldızlar, ilk belirildiğinde,

ve onlar, imgeler,
bir o kadar kelimeler.

Tomurcuklar

sınırdan, som hiçliğin ışığında açıyor,
bilmemenin girdabının
hemen üzerinde.

Ama güçlü tohum verir
yıldızların anlamları,
çağ be çağ, hayattan
hayata – altın ki
hangi buğdayda
ihtişam,

hasattır semavî tarlada?
Başkaları doğar sonra, karmakarışık,
önceki yıldızların
ilk donukluğunu,
solukluğunu yenmek üzere
kubbede düzenle sıralanır.

Öyle yap ki
sevinçle ve dehşetle
açılsın zihin
– budalaca gururlu
ve hasis olmaksızın – o bolluğa
kucak açmak üzere...
Hep buydu sanat
belki.

Hayretiydi ustaların.

Asla almayın benden
o başdöndürücü dansı.

E ora lo conduce la vacanza
al cuore antico della sua città
stralunata dalla feria.

E lui si perde

– sono io ancora? –

dall'una all'altra

in quelle stupefatte vie

attirato in una rete

d'immaginate e vere sofferenze,

evoca – alcuni ne rivede

con il fiato sospeso

tra memoria e senso –

coloro che accesero con lui

di vita quelle alte case

e vi portarono morte,

misero eternità in quelle stanze.

Il tempo, lo sente nella carne,

pieno e vuoto di loro

in sé tutto equipara,

però non li elimina,

di tutta

quella caducità si gloria,

e umilmente la glorifica. Città. Torri.

Ve Şimdi, âvarelik,
iş gçle faltaŐı
Őehrinin yreğine taşır onu.

Şaşkın

sokaklarda,
biri

teki derken
– ben ben miyim hâla? –
sahici,

hayalî acıların
ağına çekilir,
hatırlar – grr birkaçını,
tutulmuŐ nefesiyle
anı, duyu arası – onlar ki
onunla birlikte o yksek evleri

hayatla tutuŐturmuŐ

ve lm,
ve bâkîlik sunmuŐtu odalara.
Etinde duyar zamanı,
zaman ki onlarla dolu, onlarla boŐtur,

aynı

kılar her Şeyi,
kimseyi unutmadan.

Ve btn

bu beyhudelik: vnr
ve ver tevazuyla. Şehir. Kuleler.

SIBILLA

A che vi lascio, miei posterì?

Che ridere, mi chiamano
strega alcuni, altri
invece matriarca –

interroga,

s'avvede

e n'è meravigliata lei medesima,
che cosa? non già dentro di sé,

buia cisterna
il deposito del sapere umano,
la riposta antiveggenza

né caos né caso

né ordine o teoria

di prefigurati eventi

ma l'essere – risponda

lui, risponda

da tutto il suo creato grembo
ombra e luce generante,

il vivido

che nessun futuro infrange
e distorna dal suo polo – quale?
è forse scritto in noi,
sciame ignaro vorticante...

Ed eccola,

KÂHİN

Gelecek kuşaklar, nelere bırakırım sizi?

Gülünç şey! cadı diyor
bana kimileri, kimileri
ana erk –

sorguluyor Giovanna,

anlıyor,
kendi bile şaşıyor buna,
neye? içre değil kadına henüz,

loş sarnıç,
insan bilisinin küpü,
gizli kehanet,

ne kaos ne rastlantı,
ne düzeni ne kuramı
olması beklenen olayların

ama varlık– gelsin de o cevaplasın,
cevaplasın
doğurgan kucağından
gölge ve ışık,
ve hiçbir
geleceğin kıramadığı,
ve kutbundan koparamadığı

canlı – hangisi?

belki bizde yazılıdır,
biz, dönenen cahil sürü...

Ve işte o, Giovanna,

s'imbianca
di tutta la sua età,
la spolpa

l'uso
immemorabile del mondo.
Eccola, non ha sangue,
ha luce nelle vene
iniettata dall'aurora
diffusa dal mezzogiorno.
È diafana, inesistente.

aklaşıyor
bütün yıllarıyla,
boşalıyor içi
acunun uzak,
uçuk galesiyle.
İşte o, kansız,
şafağın zerkettiği,
öğlenin neşrettiği
ışık var damarlarında.
Şeffaf, yok gibi.

Si ritira da me lei, mia città,
e io da lei. Finito il tempo dato,
l'amalgama perduto
 oppure fondono
vissuto e non vissuto
in quel celeste sovrumano tedio
sempre atteso, sempre in agguato...

Çekiliyor benden şehrim,
ben de ondan. Biçilen zaman bitmiş,
alaşım yitip gitmiş,
ya da
yaşanmış ve yaşanmamış, birlikte eriyorlar
hep beklenen, hep pusuda
o insanüstü, semavî bezginlikte.

Un attimo
di universa compresenza,
di totale evidenza –
entrano le cose
nel pensiero che le pensa, entrano
nel nome che le nomina,
sfolgora la miracolosa coincidenza.
In quell'attimo
– oro e lapislazzulo –
aiutami, Maria, t'inciderò
per la tua gloria,
per la gloria del cielo. Così sia.

Cihanda birliktelik,
açıklığı, tam ve bütün, her şeyin
ve bunlardan bir lâhza –
giriyor şeyler
kendilerini düşünen düşünceye, giriyorlar
kendilerine isim veren isme,
patlıyor mucizevî kesişme.
O anda
–altın ve lâpis–
yardım et, Maria, kazıyacağım seni,
sena için sana
sena için semaya. Böyle olsun.

Rimani dove sei, ti prego,
così come ti vedo.
Non ritirarti de quella tua immagine,
non involarti ai fermi
lineamenti che ti ho dato
io, solo per obbedienza.
Non lasciare deserti i miei giardini
d'azzurro, di turchese,
d'oro, di variopinte lacche
dove ti sei insediata
e offerta alla pittura
e all'adorazione,
non farne una derelitta plaga,
primavera da cui manchi,
mancando così l'anima,
il fuoco, lo spirito del mondo.
Non fare che la mia opera
ricada su se medesima,
diventi vaniloquio, colpa.

Olduğun yerde kal, lütfen,
seni gördüğüm gibi.
O imgeden çekilme.
Sade bir itaatle
sana verdiğim
o kararlı hatları terketme.
Yerleştiğin
ve kendini
resme ve mabedliğe sunduğun,
lâcivert ve türkuvaz,
yaldız
ve alaca lakalı
bahçemi ıssız bırakma,
bozkır kılma resmi, kimsesiz,
baharda sen eksiksen,
baharda can
ve od, acunun ruhu yoktur.
Sen önle, tıkanıp kalmasın
resmim kendi içinde,
taşımam kusur, boşa konuşmam.

Şimdiden cennet miydi?
Dua ediyordu kadın, dua ediyordu,
ve duası
bu arada, dua ediyordu ona.
İşte böyle, fışkıran çiçek,
içindeki kutsallık
yeni duyumlara açıyordu Giovanna'yı,
böylece, büyüyen güç,
taşıyordu Giovanna. Dünyaydı.
kâh geçmiş, kâh beklenmiş,
kâh vardı, ezelden
ebede, onun doğuşunda.
Tanıyordu işte, her yerde,
söylenmiş ve yazılmış,
dilsiz sandığımız
billur şeffaf,
hakikati –
dilsizdi insana
ve loş zekâsına.
ama şimdi? yalanın
ve bönlüğün setlerinden
kurtulmuş, yatağından
taşıyordu. Methiyeler,
methiyeler düzeceğim sana.

Scritto, sì, ma in quale
impercettibile scrittura
era quell'alfabeto?
ne scriveva

lui per luci
ed immagini una parte,
ne magnificava in oro, azzurro,
carminio l'umiltà, il fulgore,
è vero, ma non ne decifrava
punto il senso, intatto traversava
la sua opera il mistero. Arte, oh arte!

Evet, yazılı da,
hayâl meyâl

o alfabe
hangi yazıdaydı?

ışıkla,
imgelerle yazıyordu
Simone bir kısmını,
altınla, lâcivert
ve kırmızıyla
tevazuunu, şaşaaşmı,
bu doğru da, çözmüyordu
şifresini anlamın,
bozmadan, dokunmadan
katediyordu esrarı. Ah sanat, sanat!

Punto estremo.

Nessun punto più alto,

né

di più aspra

e diamantina temprata.

Non può,

oltre, andare

né da esso

recedere la mente.

O così ti pare.

E intanto muta

tutto – e anche tu –

in se stesso: e mutuamente.

Son nokta.

Daha ykseği yok,
ne

daha kekresi,
daha elmas mizaçlısı.

Ne
tesine geebilir zihin,
ne

ekilebilir ondan.

Ya da, sen yle sanıyorsun.

Ve bu arada dnşr
her Şey –sen de–
kendisinin iinde, karşılıklı.

Ti perdo, ti rintraccio,
ti perdo ancora, mio luogo;
non arrivo a te.

Vanisce

nel celeste

della sua distanza

Siena, si ritira nel suo nome,
s'interna nell'idea di sé, si brucia
nella propria essenza
e io con lei in equità,

perduto

alla sua e alla mia stroia...

Oh unica

suprema purità... Oh beatitudo.

Kaybederim seni ve bulurum izini,
bir daha, bir daha kaybederim, durduğum yer,
varamadığım.

Uçup gider
uzaklığının
maviliğinde
Siena, adına çekilir.
kapanır onu yaratan fikre, yakar
kendisini, kendisinin tözünde,
ve ben, yanarım onun gibi, onunla birlikte,

kaybolurum

onun, ve benim tarihimde...Ah, yüce
ve biricik safiyet. Ah, bahtiyarlık...

Hayatın son demi mi,
yoksa
içinde yeni doğan,
kutsal bir minnet mi
damar damar,
doruğuna kadar
Simone'ye akan?
Engine fırlıyor
arzular, kuleden atılmış gibi. Başboş
uçuyorlar gökyüzünde neşeyle. İhsan değil
onlar için tamıtamına
gerçek olmak. Nitekim,
istemiyor hiçbiri, sonu
aramıyor, varacağı kıyıyı,
ne yuvayı. Kendi kudretiyle
titrek ve nedenden kopuk,
dağılmışlar, aydınlık
uzamına insanın
ve insan olmayanm.
Belki bütün neden,
her şeyin zaten neden, ve menşei
kaç kulaç, bilinmez olmasıdır.

INTERMEZZO

ARA

SEME

Minuscolo.

Minuscolo e invisibile

lui seme

che affonda

calcato da zoccoli

e da ruspe,

gli slitta

intorno

sguisciando la fanghiglia

e lui

cala fin dove

quel limo si rapprende.

È lì la sua dimora,

eppure

al sicuro non si sente,

occultandosi

difende

da chi?

la sua minuzia

e la sua incalcolabile potenza.

Infila spesso

il merlo invernale

il becco nella crosta,

la disfa, taluno ne scoperchia,

taluno ne piglia,

TOHUM

Minicik.

Minicik ve görünmez
o, tohum
ki dibe kayar
ezilip nallarla
ve sabanla,
sıvandığı
balçıkla, itile itile,
vıcık bulamacın
sertleştiği noktaya kadar
iner.

Mekânı orasıdır,
gene de
güvenmez,
gizlenerek
korur
-kimden? -
minicik varlığını,
akıl havsala almaz gizilgücünü.

Kış bülbülü

kurcalar gagasıyla sık sık
kabuğunu,
parçalar, kimini kazar bırakır,
kimini alır,

e spesso si avvicinano nel buio
roditori sotterranei.

No, non c'è pace
d'inverno e di letargo
in quella dimora,
la insidiano la fame

gioiosa e rabbiosa
degli uccelli

e l'ingordigia dei topi –
vorrebbe soddisfarli

lui ma deve
custodire la promessa del domani.

Deve, lo sa, scoppiare,
marcire e trasalire
nel rigoglio.

– Qual è la mano
che ha gettato la sementa?
e lui è dentro il solco
o caduto casualmente
e sperso? – non c'è differenza,
comanda la necessità,
morire e dar nascimento.

È umile, trattiene
quasi timoroso il fiato
l'anno nel suo cominciamento,
sta sospeso, esita
sopra se stesso il mondo,
vige un intimo
raccoglimento di tutte le sue forze
tra le palta e l'acqua,
l'acqua e gli astri.

ve karanlıkta sık sık dadanır
yeraltı kemirgeni.

Hayır, kışın
ve kışuykusunun huzuru yoktur
o yerde,
kuşların

neşeli ve öfkeli

açlığı
ve farelerin oburluğunun
tehdidine maruz –
Hepsini doyurmak ister

tohum,

ama yarına vaadini
tutmalıdır.

Bilir, çatlmalı,
çürümeli ve filizinde
titremeli.

Tohumları eken el
hangisidir?

Yarığın içinde midir,
rastgele

düşmüş, yitmiş midir? – fark yoktur aslında,
sözü geçen burada, gereklilik;
ölmek ve doğuma fırsat vermek.

Mütevazı, doğarken yıl
tutmuş gibi

soluğunu,
boşlukta durur, bocalar
dünya, kendi üzerinde,
ve bütün güçlerinin
içten içe birikimi,
balçık ve su,

su ve yıldız arası

hüküm sürmededir.

Lui ne è al centro,
 all'apogeo della sua umiltà,
 al sommo del suo servizio,
 già prossimo, già pronto
 al fato che gli impende,
 niente glielo nasconde
 il suo prescritto sacrificio, niente –
 Ci pensa

e già sente

spigare
 da sè il prossimo frumento,
 il campo oro-meriggio,

oh dolore, oh felicità.

Chi vive questo? chi pensa?

È mente umana

o universa vigilanza

quella che lo accompagna
 nella sua agonia

o una più vasta

scienza? – ne è,

corpuscolo, una parte

lui e tutto l'altro ugualmente

nella sua esuberanza –

da dove si spicca questo canto

pari a se medesimo

in cui muore la metafora,

muore infinitamente.

Chi ordina? chi parla?

Non ha importanza chi sia

l'autore della vita,

la vita è anche il proprio autore.

La vita è.

Merkezde durur tohum,
 tevazuun doruğunda,
 hizmetin zirvesinde,
 kendisini bekleyen kadere
 çoktan yakın, çoktan hazır,
 hiçbir şey,
 hiçbir şey gizlemez ondan,
 yazgılı olduğu özveriyi.
 Bunları düşünürken

hisseder
 kendisinden başaklanan buğdayı,
 öğlenin altın tarlasını,

ah ağrı, ah mutluluk.
 Bunu yaşayan kim? ya düşünen?
 İnsanın zihni mi,

evrensel nöbet mi

o cançekişirken
 yoldaşı?

daha geniş
 bir bilim mi? o minik gövde,
 parçasıdır bunların,
 ve her şey, ardakalan,
 tohumun bereketinde –
 kendisine tıpatıp benzeyen,
 metaforun
 sonsuzca ve sınırsızca
 öldüğü bu şarkı
 nereden kopmuş?
 Emri veren kim? ya konuşan?
 Hayatın yazarı kimmiş,
 önemsiz bu.
 Kendisini de yazar hayat.

Hayat vardır.

Ed ecco, gli viene meno
il suo vigore, lo lascia
un indeciso

accumularsi
di materia viva, lo svuota
della sua, prende a radicarsi
al suolo, cresce, si erge
già tubero, già bulbo,
già stelo prmissimogemmante.
Lo aspettano, lo sente,
le stagioni, non può mancare,

è scritto

nel calcolo dei giorni
avvenire il suo tributo.
Leggibile, esso, come vita
e parimente come morte:

pari

incrociano
in lui la loro croce
le due, le sole: vita e morte, morte e vita.

Oh gloria, oh dura oscurità
del gran lavoro fatto.

Ve işte, azalır
gücü, canlı maddenin
kararsız
birikimi terkeder tohumu,
özmaddesini
boşaltır, toprağa
kök salmaya başlar, büyür,
şimdiden yumru kök, şimdiden soğan,
ince sap, ilfiliz.
Onu bekler mevsimler,
hisseder tohum, kaçamaz görevinden,
gelecek
günlerin hesabına
yazılıdır borcu.
Hayat gibi
ölüm gibi
okunaklıdır tohum.
İkisi de
haçlarını
çatar onda,
yalnızca ikisi: hayat ve ölüm, ölüm ve hayat.
Ah sevinç, ah zorlu karanlığı
zahmetle tamamlanan büyük işin.

ESTUDIANT (II)
PEREGRINAZIONI, MEMORIE

ESTUDIANT (II)
SEFERÎLİK, HATIRALAR

Notte, notte dalmatica
trasalita in brividi.
Notte viva, notte emula...
di che? forse del suo medesimo
astrale facimento.

Pullula di tutte le sue luci,
sfavilla sormontando
se stessa vetta sopra vetta
l'infaticabile torrita.

Poi s'abbuia

lei o il suo ricordo...
e allunga l'infuocato polpo
le sue branchie, distende
nella nera cavità
del cielo il glome
le sue ariste, s'avventa
dalla nera
plaga la tigre dei colori
contro noi,

ci gioca,
bambini senza tempo,
si estingue nella rappresentazione
la mirifica commedia.

Gece, Dalmaçya gecesi sanki
ürpertili ve titrek.
Canlı gece, rakip gece..
kimin? belki de kendi
yıldızlı doğasının rakibidir.
Mangaldır, ferli köz,
parlar ve zirveden
zirveye, yorulmadan
aşar kendisini, kuleleri.

Kararır sonra

gece ve hatırası...
ve ateşten ahtapot
uzatır kollarını, serer
semanın kara çukuruna
kütle, kılçıklarını, fırlar

kara

alandan renk kapları
bize doğru,
oynar bizle,
biz, zamansız çocuklar,
ve söner temsilinde
güzelim komedyacı.

Non tutto, molto
però, anima, materia,
si riprende
il tempo nella sua fucina, a nuove
necessitudini lo lima.

Qualcosa nondimeno
rimane a se medesimo,
non muore, non declina...
sì eppure a quale fine – anela
il grande anelito –
se in altro non tracima?

Oh lo farà

niente, solo l'inferno
è al bando del mutamento,
murato nell'immobilità.
Niente, questo la sa.

Hepsi değilse de,
çoğu; can ve madde,
bilincine kavuşur
haddehanesinde zaman, yeni
gereklere eğeler ressamı.
Gene de birşey,
kendisine kalır,
ölmez, batmaz..
– yanar,
tutuşur büyük arzu –
başka şeye, başka şeyde
taşmayacaksa nedir amaç?
Ah, bunu yapacak
Simone, dönüşür
her şey, tıkanan
duvarda kaskatı,
hareketsiz duran
cehennemdir yalnız.
Simone bilir.

Chiara
di luce azzurra
circea
quella ultima vacanza.
Si ara, si pettina,
si struscia
contro sé
stesso il mare
pizzicato dall'aria,
mordicchiato
dal vento nella verde-azzurra pelle.
Dura e felice prigionia
dell'uomo nell'umanità,
tu quanto
gli somigli – ronfa
fatto marino
lui in quel fuoco,
lui in quel letargo...
e già
gli ride in mente l'assempro,
gli scoppia in petto il tripudio
di quella
universa parità
del mondo, del suo cosmo.

Aydınlık lâcivertle
berrak,
büyülü bir Kirke
son tatil.

Yarılır, taranır,
sürçer
kendi kendisine
deniz,
yeşil-mavi derisine
batar hava, diken diken,
ve rüzgâr, ısırır hafifçe.

İnsanın insanlıkta
zorlu ve mutlu esareti,
ve sen,
ne çok benzersin ona – der, hırıldarken,
denizleşmiş
bu ateşte, o,
bu uykuda, derin...
ve gülümser

çoktan zihninde misal,
patlar yininde gemsiz neşesi
dünyanın,
kozmosun
bu evrensel eşitliği.

Ne spiccia,
ne deliba
la troppo
incandescente ilarità. O grazia!

Fıskırtır

ve ier, yudum yudum

kocaman

akkor sevinci. Ey ihsan!

È il lampo,
 inaspettato
il tuono. E dopo
allunga verso noi
l'inane
delle sue smaglianti chele,
si approssima, ci afferra
quasi; ma, ecco, si frantuma
in una spiovente gemmeria
l'artiglio d'aria
d'incanto e di paura
della festa, della sera.
È questo nel tuo sguardo –
 o era?

O ancora si rifiuta
in te qualcosa
a quale sfavillo?
Sfugge a quale tenaglia,
si ruba a quale morsa
d'insidia, di meraviglia?
Ma tutto si consuma
in sé, materia
e arte, materia e fede
in questa trasmutante spera.

Yıldırım bu,
gürleme,
beklenmedik. Ve sonra
uzatır bize doğru,
rengârenk kıskaçlarının
kofluğunu,
yanaşır, tutar bizi
nerdeyse; ama, işte, paramparça,
ayrışır bir mücevher yağmuruna,
şenliğin, akşamın
– hava, sihir,
korku – pençesi.
Bakışında bu var –

ya da vardı...

Ya da, birşey vardı sende
seni reddeden,
hangi kıvılcımlı pırıltıda?
hangi kerpetenden sıvışır,
tuzağın, hayretin
hangi dişlerinden kurtulurdu?
Ama her şey tükeniyor
kendisinde, madde
ve sanat, madde ve iman,
bu dönüşen kürede.

Yeniden belirir – üstelik ne geçmiş,
ne de şimdi –

unutulmaz
bir yağmurun gümüşü,
İtalya'nın,
o incecik ucunu bir tırnak gibi

denize gömdüğü,
ve ardından,
denizin buğusu,
yalnız buğu, orada, aşağıda, ufukta kaybolduğu.
Neden, ey can,

şu an, yekpâre,
birleşirsin şeylerle
ve iyice düşünmeden,

yanlış
kavradığından mı,

aklının
katı saplantısı, aklındaki
önemsiz şeyler yüzünden mi,

alıştığın üzre,
görünüşle hakikatı
biribirinden ayırmaz,
ve, ne gelecek, ne geçmiş,

ma unico e indiviso
in cui stanno le potenze
ed avvengono gli eventi?
Chi ti ha chiamato a questo? Io forse,
non io, la mia esperienza?

bir bütün ki bölünmez,
gizilgüçle dolu,
olaylara gebe
zamanı tanımazsın?
Bunu senden isteyen kim? Benim belki,
hayır, ben değil, benim tecrübem mi?

S'aggronda l'appennino
in tutte le sue forre.

Lei chiude casa,
s'avvia verso il cancello,
nel bosco le sguiscia sotto i piedi
il mare marcio delle foglie.
Addio estate,

eppure non si scioglie
da lei quel lungo tempo
di luce e di sgomento;
non muore, non declina,
è vero, lo trasforma
il desiderio
nella sua fucina...

Così disorientata la rifrange
uno specchio frantumato
di memoria repentina. Oh spirito
che ci agiti

e dovunque
nei tempi e nei luoghi ci sbalestri.

Bütün boğazlarında
yağmura birikiyor dağlar.

Evi kapatıyor Giovanna,

bahçe kapısına ilerliyor,
ormanda yapraklar, çürük bir deniz gibi
kayıyor ayaklarının dibinde.

Elveda yaz,

gene de çözülüyor

kadından, o upuzun,
ışık ve dehşet zamanı;
ölmüyor, batmıyor,
bu doğru, arzu
değiştiriyor
potasında onu...

Apansız bir hatıranın
tuzbuz aynası böyle kayıp
yansıtıyor Giovanna'yı. Ey ruh,
seninle çalkantılı

ve her yerde

zamanda ve uzamda
seninle savruluruz.

Aklını veremiyor hiçbir şeye,
başka,
uzak zamanlarda şahin yetiştirip
avlar düzenleyen kurnaz,
köyün tek hakimiyken
şimdi güçsüz ve divâne;
ama olsun, işte o, çaylağı,
atmacayı, havadaki diğer
ulu kuşları izliyor gözleriyle,
başıyla uyuyor kanadın
ve baltanın
ve ritmin vuruşuna, zamanını
dengeliyor, ve uçuşunu,
o, semavî yaratık, budala,
o ki, bir titrek organ
ve sayı
ve âhenk olup çıkmış.

PILATO, SECONDO SIMONE

Una pozza di sangue chiuse il conto
del giorno e dell' «affaire». Non arrivavano
da oltre i monti più precisi indizi.
Di che era l'epilogo? perché
epilogo lo era, di che era
occidente quel crepuscolo?
si stampò nell'aria, si posò
al suolo gravemente
come un cerbero, come un «hic sunt leones»
quel fulgore porporino.
Sicuro era lo strappo di una perdita,
incerto ma invincibile
lo strazio di una travolgente nascita.

SIMONE'YE GÖRE PILATUS

Kan çukuruyla kapandı
«iş» ve günün hesabı.
Daha kesin işaretler
gelmiyordu tepelerin gerisinden.
Neye aitti kapanış ? neden
kapanıştı, neyin
batışydı bu alacakaranlık?
Nakşoldu havaya, toprağa
oturdu, ağır külçe,
kerberos, «hic sunt leones» gibi
erguvan fer.
Kuşku yok, yırtılmaydı kayıp.
bilinmez, hem yenilmez
azaptı muhteşem doğum.

Scivola giù, sfrascando
lei furtivamente,
foglia moribonda,
si congeda dalle altre.
Un poco ne patiscono il distacco,
un poco si ritemprano
nel verde e nel vigore, esse,
battute dai contrari sensi
del mondo, soggiogate
dal suo inesauribile tormento.

Hırsız gibi kayar
dalların arasından
ölmek üzere yaprak,
ayrılır yapraklardan.
Biraz üzülür ötekiler ayrılığa,
biraz alışırlar
yeşilde ve görkemde, onlar,
çaresiz, acunun
çelişen anlamları
önünde, tükenmez eziyetin
boyunduruğuna vurulmuş.

ISPEZIONE CELESTE

SEMAVÎ TEFTİŞ

Dinanzi eccole a un tratto
rupi che si disfanno
d'aria e d'oro.

Le crolla
il giorno,
l'impero.
Ne aveva,
– lo ricorda
il sangue, ma appena –
nel luminoso caos

disceso
all'alba
e risalito
i seni,
trafitto con un grido
l'opaco e il trasparente
delle aeree valli
poi le era
tutto il mattino
divampato
intorno
luce sopra luce,
radioso, più radioso
e, dopo, il mezzogiorno

Önünde, işte birden
unufak, kopuyor kayalar
havayla, altınla.

Yıkılıyor

gün,
saltanat.

Giovanna,

– zar zor, ama hatırlıyor
kanı, –
ışık dolu kaosta,

şafak vakti

inmiş,

ve çıkmıştı gene

derin yankıları,

bir çığlıkla delinmişti

havadar vadilerin

opaklığı, şeffaflığı,

ve sonra,

bütün sabah

alev alev tutuşmuştu

etrafında

ışık ışık üstüne,

parlak, ve daha parlak

ve ardından, öğlen,

le bruciò
dentro le penne
sangue, nervi,
le ammoli
tendini
e acume di pupille
finché si fu incrinata
nell'aria quella temprà
e di nuovo
si sciolse in libertà
la vita in lei,
la foga
la riprese
nel suo celeste gorgo
a lungo
mentre sempre più un umore
fresco scese
- un vento - alle midolla
sue e del giorno
divenuta sera
come ora
che si cala al suolo
senza pena
e le arriva
meno vetrosa la cicala.
Così la notte sale,
splendore
adesso
e fine del reame
o la chiama
lo sfacelo
a sé,

a un ultimo
e futuro tripudio
la deflagra –
o non vale lei
ma il mutamento
in cui vive sovrana
a cui tutta si consacra,
tutta, fino al suo nulla.
La consuma esso
eppure non la sperde.
Non la cancella.

ve fırlatır
gelecek ve son
bir coşkuya –
o değil,
değişimdir belki değer,
ecedir Giovanna, değişimde yaşar,
ona adar kendini, varıyla yoğunla
varıyla yoğunla, hiçliğe kadar.
Tükenir orada
yitmeden.
Silinmeden.

Uzak duruluklarda dirilir
yeniden, lâcivert ve gri
kıvrımlarından, uyanır
son sırtlarına kadar
Orcia'nın toprağı
ilk arzumuzda,

ve açar

hâlâ

sisli, opal

vahasını

molamıza,

yolculuğumuzda.

Mola mı?

yoksa,

gönüldeki bulanıklık

ve karanlığın ağır,

ağarması mı? –

yükselir, bu arada,

kuşların

boğuk ve sağır gürültüsü

şarkıya,

suskuya,

ve gene şarkıya

ve mutluluk çılgına doğru,

nel colmo

del giorno...
e questo passa
specchiato dalla valle...

è lungo
in opere artigiane,
in mogli
lontani di motori
sparsi
in arature,
in ozi
di vegliardi
e greggi
È lungo, eppure
su di lei passa,
finisce

se ne va
il giorno umano
e non umano,

le sfugge dall'incavo
dei suoi piccoli monti,
si eclissa tra le pieghe
dei suoi aridi dossi,

se ne va il giorno
e l'uomo
e la vita ch'è in loro,
se ne va

avendo e non avendo
sputo qual è stata la sua parte...
ma è stata – lei lo sa – È stata
e questo la fa piangere
talora di grazia e di letizia.

zirvesinde

günün...
ve geçer bütün bunlar
yansıyarak vadiden...

uzundur gün
zanaat işlerinde,
toprağı
sürmek üzre dağılmış
sabanların uzak
uğultusunda
kocamış insanların
ve sürülerin
başiboş tembelliğinde.

Uzundur, ama geçer
gene de kadının üzerinden,
tükenir,

çeker gider
insanın
ve insan olmayanın günü,

ufak tepelerinin
oyuklarında tutamaz onu,
kurak sırtlarının
katlarında batar,

gün gider
ve insan
ve içlerindeki hayat
gider,

rolü neydi
bilerek, bilmeyerek...
ama vardı – Giovanna bilir bunu – Bir rolü vardı,
ve buna ağlar
zaman zaman, mutlulukla, minnetle.

Pasqua, ora, nuovamente,
festosa pigolante
negli alberi del mondo,

fredda,
ruvido-erbata

qui, ma erompe
in chiarezza,

tempra in azzurro
ed ametista

la lontananza delle sue colline.

Non è fuga quella
laggiù all'orizzonte
e neppure inseguimento. S'apre
a sé risorta

la terra dopo il gelo
e dopo il travaglio,
si corre incontro, da sé
a sé, si estende in un abbraccio
avidamente alla sua infinità
o corre in quelle linee

l'onda

leggera e travolgente
della resurrezione, si propaga,
trabocca la sua vinta angoscia,
e la riconsacrata sua potenza?

Paskalya, şimdi ve yeniden,
neşeli, cıvıl cıvıl
dünyanın ağaçlarında,
soğuk,
kaba saba-ot kaplı
burada, ama patlıyor,
berraklığı,
lâciverde
mor yakuta
boyuyor tepelerin uzaklığını.
Orada, ufukta olan biten
kaçış değil,
ne de takip. Canlanıp
kendisine açılıyor
toprak
buzdan ve ağrıdan sonra,
koşuyor kendisine doğru
kendisinden, yayılıyor
sonsuzluğuna, aç bir sarılışla.

Dirilişin

hafif ve şiddetli dalgası mı
yoksa o hatlarda koşan, dağılan,
ve yengin bungusunu,
kutsanmış kuvvetini aşan?

Brani di tempo e storia –
abdica, tempo stato
per un attimo il presente,
lascia

al tempo successivo
le sue spoglie
e sono cibo
esse, sostanziosissimo alimento,
oppure rimasugli,
muffite obsolescenze,
non hanno in sé potenza
alcuna di rigenerazione...

E devono

con pena
i posteri sgombrarne
il suolo, pulire l'orizzonte –
ma restano,
restiamo
noi semi a dimora
a lungo inoperosi
nell'infimo letargo,
celata

eppure forte
cova la nostra persistenza
nell'anno, nel terreno.

Zamandan ve tarihten parçalar –
geçmiş zaman, bir an için
vazgeçiyor şimdiden,
ve bırakıyor

üstünü başını
gelecek zamanlara;
gıdadır
bıraktığı, tözlü mü tözlü besin,
ya da artık,
küflü, eski şeyler,
gizilgüç yoktur içlerinde
yeni canlara gebe...

Ve sonraki kuşaklar

ağrıyla
boşaltmalı
ortalığı, arıtmalı onlardan ufku –
kalırlar ama,
kalırız
biz tohumlar yerimizde
uzun zaman, âtil,
aciz uyumuzda,
örtük
ama güçlü
içten içe kozalanır sürüşümüz
yıldı, toprakta.

E quando il principio ricomincia
e s'avviano germoglio e sfacimento,
ecco i tempi si ricongiungono,
colano tutti in una linfa,
svettano in una sola
spigata moltitudine,
che a te corre ventosa, uomo,
a te calda si offre.

Oh grazia,
o gratitudine!
uomo l'accoglierò,
uomo mi sfamerò
di questa
e di tutte le mie fami –
dice l'impercettibile bisbiglio.

Ne zaman ki tekrar başlar başlangıç
ve koyulur filiz ve çürüme,
işte, kavuşur tüm zamanlar,
hepsi tek bir özsuya akar,
yükselirler başaklı,
tek bir çoğullukta;
o ki, ey insan, rüzgârlı, sana koşar,
sana sunar kendisini, sıcacık.

Ah ihsan,

ah minnet!

insanım, kucaklarım,
insanım doyarım

bununla
bütün açıklarımla –
der, hayâl meyâl fısıltı.

Tutto è angustia intorno, tutto
la brutta, la denigra –
mentre s'alza

 nei primi goffi balzi
e tenta i suoi svolazzi
sopra la pesticiata landa.

Disarmonica è la macchina –
lo accusa. C'è pena,
ahi, c'è pesantezza,

 anchilosi
 nel mutuo

interagire d'ali, zampe,
tendini, del petto
e della schiena.

Il moto è desiderio.

Desiderio e sofferenza.

Ma questo non la frena,
si ostina lei nel suo conato
infine lancia

la sua spennata massa
nella dritta verticale,
ed ecco ritrova il suo cammino,
risale a ruote ed a volute
un fiume d'aria e d'etere
non sa quando disceso
non sa da chi,

Her şey endişe etrafında, iftira
her şey, kirletir onu –
doğrulurken

acemi bacaklarında,
ezilmiş toprakta
denerken ilk kanat çırpışları.
Âhenksiz makina –
onu suçlar. Azap var,
heyhat, ağırlık var,

ve felç
karşılıklı

hareketinde kanatların, pençe
ve tendonların, göğsün
ve sırtın.

Hareket arzudur.

Arzu ve eziyet.

Ama bu durdurmaz onu,
inatla sürdürür çabasını
ve fırlatır nihayet
tüysüz kütesini
dik yokuşa
ve işte, bulur yolunu,
ve halka halka çıkar tekrar,
ne zaman,
ve kimden,

da lei forse
 in astrale
 o da altri del suo nido
 perduto nella roccia
 tra i picchi e i ghiacciai...
 ma ora capovolge
 l'ascesa
 i suoi orizzonti
 la spirale
 del suo giro
 inverte l'alto
 e il basso dei suoi campi,
 cala verso l'altura,
 scala
 la profondità
 e si cela
 a ogni richiamo
 nel gorgo azzurro del suo volo. È quella
 la sua meta, fine e gioia
 del suo moto
 quel moto, lo assapora
 in tutte le sue piume...

E solo per questo era preghiera
 preghiera vera
 non la sua metafora,
 per quella sua incertezza
 di sé e del suo fine,
 per quella felicità, quel bene –
 la mente che la abita, la osserva,
 la segue, è la medesima,
 presente – orante in ogni dove.

belki onun
ruhundan,
belki kayalarda,
doruklar ve buzullar arasında kaybolmuş
yuvasındaki ötekilerden mi gelmiş, bilmediği
hava, esîr nehrini...
ama şimdi, tırmanış,
ve alabora ufku,
çizdiği dairenin spirali,
ve uzamı tepetaklak,
iner yüksekliğe doğru,
aşar
derinleri
ve mavi girdabında uçuşunun
her çağrıdan
saklanır. Budur onun amacı,
bütün tüylerinde
uzun uzun tattığı
hareketin
sonucu ve sevinci budur.

Yalnız bunun içindi dua,
metafor değil,
hakiki dua,
kendisine ve amacına
duyduğu o tereddüt içindi,
o mutluluk için, o iyilik için –
Zihin ki onda yaşar, gözler
ve izler onu, odur zihin,
hazır nazır – her yerde duadadır.

Non girasoli, frumento.
Frumento raso, asportato
in tutta la distesa
di quel seminario,
in tutto il fuoco
di quella tebaide.
Brucia, estate, il suolo
spoglia giro giro
di alberi, di ombre:
poche sparse paglie
se no fulvo cuoiaime,
cenere, farina
avara di gramigne.
Brucia, essa, l'aria
e quelle latitudini,
divora l'azzurro
della sua trasparenza.

Siamo qui noi.
Le siamo dentro il cuore.
Ci abita questa ora,
ci colma della sua durata
minuto per minuto
forte, non certo ignara.

Günebakan değil, buğday.
Biçilmiş buğday, koparılmış,
ekili tarlanın
bütün toprağında,
o manastırın
bütün yalazında.
Yakıyor yaz, çepeçevre
ağaç, gölge
çıplağı tabanı:
etrafa dağılmış biraz saman,
kızıl meşin,
kül, un,
azbuçuk yaban ot.
Yakıyor yaz havayı
ve o enlemleri,
yutuyor
şeffaflığının mavisini.

Buradayız biz.
Onun yüreğinde.
Bu saat bizim içimizde,
sürüşüyle dolduruyor bizi
dakika dakika
güçlü, ve tabii, bilincinde.

E l'abitiamo noi precisi
come il guscio la mandorla.

Cuoce seme, senno,
cuoce il suo pensiero
nella nostra mente
lei estate piena, estate data.

Poi la notte cala
cerchiata dai monili
di sperdute luminarie,
infine è tutta nella
forza delle sue stelle,
si chiama e si risponde
dall'uno all'altro
dei suoi rari cani.
Poi brucia in se medesima,
per domani? per l'eternità.

Ve biz, tamıtamına onun içindeyiz
kabuğuna sığmış badem gibi.

Yanıyor tohum, ve akıl,
yanıyor düşüncesi
zihnimizde
o, dolun yaz, yaz, bize vergi.

Sonra akşam çöküyor
bilezikle bezeli,
sürgün fenerlerle,
özetle, yıldızların
gücündedir yaz,
seslenir kendisine,
yanıtlar kendisini
seyrek köpeklerinin
birinden ötekine.
Sonra, kendi kendisinde yanar,
yarın için mi? bâkî kalma uğruna.

Dove ci sorprende il giorno?
che terre nottetempo
noi acque
del fiume appena limaccioso
abbiamo attraversato – e ora dove
andiamo, dove
illusoriamente stiamo?
Non è Rodano o Arno
questo incendio
d'aria e vento
sopra il flusso aperto,
non è santo
per fulgore d'immagini
o rovello
di pensiero e canto
il lume di questa ansa
eppure scende
con noi lo stesso lume
con lo stesso sfarzo,
scintilla in queste lande
tra queste solitarie
nude argille
lo stesso fondo e celestiale sangue.

Nerede yakalar bizi gün?
biz ki, suyuz
az çamurlu nehirde,
ne topraklar
katettik geceleri – ve şimdi,
nereye gitmedeyiz, nerede
durmadayız, hayalî?
Rhône değil, Arno değil
bu hava ve rüzgâr
yangını
açık akı üzerinde,
kutsal değil
nurlu imgeleri de olsa,
düşünce
ve şarkının eziyeti değil
bu kavisin ışığı,
gene de, akar
bizimle aynı ışık,
aynı debdebeyle,
yanar söner bu ıssız topraklarda
aynı dip ve semavî kan,
bu yalnız,
çıplak kilde.

S'accorge il tempo
della sua furtività, tradisce
un soprassalto l'uomo.

Tempo, l'uomo,

che s'arma
dentro il tempo fermo
insediato nella sua durata,
immobile nel suo trascorrimento.

Tempo dell'uomo

nel paragone con il tempo -

leva esso il suo
pugno d'istanti, d'illusorie
perennità - persi quelli
e queste rapite in quel certame...
ma eccolo, s'infiama
in cima alla collina,

lo sfiora

il vento nuovo,

lui salpa,
nell'azzurro

e nell'oro si sfarina,
tempo dolente
nella carne, nella storia.

Hızının farkındadır
zaman, sıçrar,
ve aldatır insanı.

Zaman, insan,

ki korkar,
sürüşüyle kuşatılmış,
akışında donmuş,
sabit zaman içinde.
İnsanın zamanı

zamanla kıyastadır –

anların, hayalî
bengiliğin yumruğunu
kaldırır zaman – onlar yitmiş,
bunlar yitirilmiş, o kavgada...
ama işte, tutuşur
tepenin doruğunda,

usulca dokunur

ona yeni rüzgâr,

o açılır engine,
lâciverte,

yaldızda ayrışır zerre zerre
ağrılı zaman
etimizde, tarihte.

Kıvrılır, uzanır
kayının ötesine
kızıl yılan.
Gene de
kaldırırlar oltayı,
atarlar
iğneyi suya
hâlâ onlar,
inatçı balıkçılar.
O, uysal boğa,
hisseder, aldırılmaz
parlak cildindeki
minicik yaralara.
Gider
o, gidişini unutmuş,
yaratıklarında kaybolmuş,
karanlık bilginin aydınlık yüreğine gider.

È, l'essere. È.

Intero,
inconsumato,
pari a sé.

Come è

diviene.

Senza fine,

infinitamente è
e diviene,

diviene

se stesso
altro da sé.

Come è

appare.

Niente

di ciò che è nascosto
lo nasconde.

Nessuna

cattività di simbolo
lo tiene

o altra guaina lo presidia.

O vampa!

Tutto senza ombra flagra.

È essenza, avvento, apparenza,

Vardır varlık. Vardır.
Bozulmamış,
tükenmemiş,
kendisiyle aynı.

Nasılsa

öyle olur.

Sonsuz

ve sınırsızca vardır
ve olur,
kendi olur
kendisinden farklı.

Nasılsa

öyle görünür.

Gizli

olan şeylerden hiçbiri
gizlemez onu.

Tutmaz

hiçbir

simge esareti,

ne de korur bir başka kın.

Ey alev!

Yekpâre yanar, gölgesiz.
Özdür, belirme, görünüş,

tutto trasparentissima sostanza.
È forse il paradiso
questo? oppure, luminosa insidia,
un nostro oscuro
ab origine, mai vinto sorriso?

yekpâre tözdür, alabildiğine şeffaf.
Cennet mi acaba? yoksa, aydınlık tuzak mı,
karanlık, ezelden beridir
eksilmemiş gülüşümüz?

Mario Luzi, 20. yüzyıl İtalyan şiirinin Ungaretti, Montale ve Quasimodo'dan sonraki döneminde üne kavuşan en önemli temsilcisidir. Luzi, ilk şiir kitabı olan *La barca*'dan (1935) başlayarak parça'dan bütüne varmanın sancısını, modern dünyanın önerdiği çoğulluğu ve varsayımlar ormanını bütüne, birliğe ulaştırma kaygısını taşımıştır hep.

Luzi'nin en yeni kitabı (İtalya'da 1994 yılında yayımlandı) **Simone Martini'nin Dünyevî ve Semavî Yolculuğu**'nu, İtalyan dilinden ve Luzi'den ustaca çeviriler yapmış olan Işıl Saatçioğlu çevirdi.

Simone'nin Yolculuğu, Evrenin ve zamanın, dilin ve biçimin doğuşunu anlatır. Tekvin'in biçimsel etküsü kitabın uzamında yankılanan ezgidir. İnsandan sabırlı bir alçakgönüllülük, çocuksu bir hayret, esrime, bungu ve ışıllı bir bakış talep eder.

Yapı Kredi Yayınları **Simone Martini'nin Dünyevî ve Semavî Yolculuğu**'nu İtalyanca metniyle birlikte sunuyor okurlarına.

TEMA

TÜRKİYE ÇÖL OLMASIN!
(0212) 281 10 27

ISBN 975-363-653-9

9 789753 636537